

GEMEENTELIJK RIOLERINGSPLAN 2019-2022

GEMEENTE VALKENSWAARD

Opdrachtgever:
Projectnr:
Datum:

Gemeente Valkenswaard
VAW012-0001
29 mei 2019

krachten

GEMEENTELIJK RIOLERINGSPLAN 2019-2022

GEMEENTE VALKENSWAARD

Opdrachtgever:	Gemeente Valkenswaard
Projectnr:	VAW012-0001
Rapportnr:	Rpt-20180709
Status:	Definitief - vastgesteld
Datum:	29 mei 2019

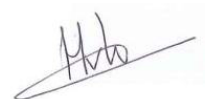
T 088 - 33 66 333
F 088 - 33 66 099
E info@kragten.nl

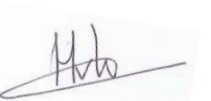
© 2018 Kragten
Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van Kragten. Het is tevens verboden informatie en kennis verwerkt in dit rapport ter beschikking te stellen aan derden of op andere wijze toe te passen dan waaraan in de overeenkomst toestemming wordt verleend.

Opsteller:
DS

Verificatie:
HvK

Validatie:
HvK

kragten

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	9
1 INLEIDING.....	15
1.1 Aanleiding	15
1.2 Doelstelling.....	16
1.3 Het proces	16
1.4 Leeswijzer	17
2 TERUGBLIK.....	19
3 WAAR STAAN WE NU?	23
3.1 Wettelijk en Beleidskader	23
3.2 Gemeentelijke zorgplichten	24
3.2.1 Afvalwaterzorgplicht	24
3.2.2 Hemelwaterzorgplicht	24
3.2.3 Grondwaterzorgplicht	24
3.3 Samenwerking	25
3.4 Overzicht voorzieningen	26
3.5 Leeftijdsopbouw riolering	27
3.6 Beheer voorzieningen	28
3.7 Toestand van de voorzieningen.....	30
3.8 Gegevensbeheer	30
4 WAT WILLEN WE BEREIKEN?.....	31
4.1 Klimaatverandering.....	31
4.2 Afkoppelen	34
4.3 Burgerparticipatie.....	37
4.4 Omgevingswet	38
4.5 Effect gerichte benadering.....	40
5 WELKE AFSPRAKEN MAKEN WE MET ELKAAR?	41
5.1 Stedelijk afvalwater.....	41
5.2 Hemelwater.....	42
5.2.1 Hemelwater- en grondwaterverordening.....	42
5.2.2 Bestaand bebouwd gebied.....	42
5.2.3 In- en uitbreidingen	43
5.2.4 Kwaliteit.....	44
5.2.5 Kwantiteit.....	44
5.2.6 Hemelwateroverlast.....	44
5.3 Grondwater.....	46
5.3.1 Grondwateroverlast	46
6 WAT GAAN WE DE KOMENDE PERIODE DOEN?	47
6.1 Wateroverlast.....	47
6.2 Rioolbeheer	47
6.3 Communicatie	48
6.4 Waterkwaliteit de Dommel.....	49
6.5 Vervanging en instandhouding bestaande objecten.....	49
6.6 Maatregelen Basisrioleringsplan	50
6.7 Resumé	50

7	WAT HEBBEN WE DAARVOOR NODIG?	51
7.1	Analyse personele middelen	51
7.2	Uitgaven rioleringen	51
7.2.1	Exploitatielasten	51
7.2.2	Kapitaallasten gerealiseerde projecten en nieuwe projecten	52
7.2.3	Totale uitgaven rioleringen	53
7.3	Kostendeckingsberekening	53
7.4	Uitkomsten berekening rioolheffing	53
7.4.1	Scenario 1 – Alleen korte termijn maatregelen	54
7.4.2	Scenario 2 – Korte en lange termijn maatregelen	54
7.4.2.1	Scenario 2a - financiering op basis van afschrijvingen	55
7.4.2.2	Financiering middels ideaalcomplex	55
7.5	Resumé uitkomsten berekening rioolheffingen	56
7.6	Conclusies en aanbevelingen	57

BIJLAGEN

B1	AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN
B2	WETTELIJKE KADERS
B3	UITEENZETTING RIOOLBEHEER
B4	KOSTENDEKKINGSPLAN RIOLERINGEN
B4.1	Personele bezetting conform Leidraad Riolering
B4.2	Kapitaallasten bestand
B4.3	Nieuwe investeringen
B4.4	Vervangingskosten bestaande voorzieningen
B4.5	Exploitatielasten
B4.6	Scenario's kostendeckingsplan
B4.6.1	Scenario 1
B4.6.2	Scenario 2a
B4.6.3	Scenario 2b
B4.6.4	Vergelijking verloop heffing en voorziening scenario's
B5	VASTSTELLING GRP
B5.1	Raadsvoorstel
B5.2	Raadsbesluit

TABELLEN

Tabel 1	Rioolheffing voorzien ten opzichte van werkelijk	20
Tabel 2	Wettelijk en Beleidskader voor het GRP 2019-2022	23
Tabel 3	Overzicht voorzieningen in beheer gemeente	26
Tabel 4	Frequenties beheer en onderhoud riolering	28
Tabel 5	Frequenties beheer en onderhoud oppervlaktewater	28
Tabel 6	Meldingen Meldesk 2013-2017	29
Tabel 7	Afkoppelen per gebied	36
Tabel 8	Eisen aan in- en uitbreidingen	43
Tabel 9	Overzicht hydraulische maatregelen basisrioleringsplan	50
Tabel 10	Resumé uit te voeren maatregelen en onderzoeken planperiode GRP	50
Tabel 11:	Afschrijvingstermijnen rioleringsobjecten	52
Tabel 12	Getalsmatige vergelijking uitkomsten modelberekeningen	56
Tabel 13	Afkortingen en betekenis	1-1
Tabel 14	Begrippenlijst	1-2

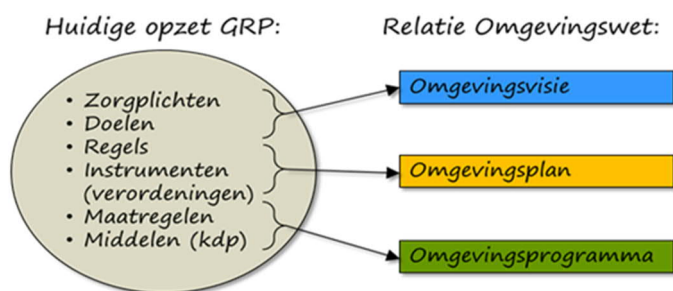
AFBEELDINGEN

Afbeelding 1	Anticiperen op de Omgevingswet.....	17
Afbeelding 2	Rioleringsgebieden rioelstelsel Valkenswaard	27
Afbeelding 3	Grafie aanlegjaar vrijervalstelsel.....	27
Afbeelding 4	Grafiek meldingen Melddesk 2013-2017	29
Afbeelding 5	Klimaatadaptatie	32
Afbeelding 6	Waterkwantiteitsrits	35
Afbeelding 7	Invloedssfeer GRP	39
Afbeelding 8	Uitkomsten berekening scenario 1	54
Afbeelding 9	Uitkomsten berekening scenario 2a	55
Afbeelding 10	Uitkomsten berekening scenario 2b	56
Afbeelding 11	Vergelijking uitkomsten scenario's modelberekeningen.....	56

SAMENVATTING

Inleiding

Dit rapport betreft de actualisatie van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) voor de periode 2018 tot en met 2022. Bij de actualisatie van dit plan is het kostendekkingsplan Riolering opnieuw doorberekend en de berekening van de rioolheffing bijgesteld met actuele cijfers. Met dit gemeentelijk rioleringsplan geeft de gemeente Valkenswaard invulling aan haar zorgplicht voor (stedelijk) afvalwater, hemelwater en grondwater, alsmede een doelmatig en duurzaam beheer van de gemeentelijke riool- en watervoorzieningen. Met de indeling van dit GRP sluiten we aan bij de nieuwe Omgevingswet. De hoofdstukken kunnen na de invoering van de Omgevingswet eenvoudig gescheiden worden naar de omgevingsvisie, het omgevingsprogramma en het omgevingsplan.

Terugblik

Het voorgaande gemeentelijk rioleringsplan van de gemeente dateert van eind 2012 en omhelst de planperiode 2013-2017. In 2018 wordt er gewerkt aan de hand van het voorgaande plan. Over het algemeen heeft het vorige GRP goed gefunctioneerd. Het beheer van de voorzieningen is op orde, er zijn geen achterstanden met inspecties en voor geconstateerde gebreken is jaarlijks een budget beschikbaar. De personele bezetting is waar nodig ingehuurd.

Er zijn in de planperiode een aantal (grotere) projecten uitgevoerd:

- Afkoppelen Schaapsloop 1
- Afkoppelen Schrijnerwei
- Grootschalig onderhoud bergbezinkbassin Kreijenbeek
- Opzetten grondwatermeetnet
- Rioolrenovatie De Gelukken e.o.

Doordat de werkelijke hoogte van de voorziening telkens hoger is geweest dan de voorspelde hoogte, is de geprognostiseerde stijging van de heffing niet doorgegaan.

Waar staan we nu?

De gemeente heeft te maken met diverse wetten en eisen. De meest relevante wettelijke- en beleidsdocumenten die een relatie hebben met het GRP zijn in onderstaande overzicht weergegeven:

Europees beleid	- Kaderrichtlijn Water
Rijksbeleid	- Wet milieubeheer - Wet gemeentelijke watertaken - Besluit Lozing Afvalwater Huishoudens - Besluit Lozen Buiten Inrichtingen - Activiteitenbesluit - Wet informatie uitwisseling ondergrondse netten WION (toekomstig de WIBON) - Bestuursakkoord Water
Provinciaal beleid	- Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021 (Provincie Noord-Brabant)
Waterschapsbeleid	- Waterbeheerplan 2016-2021 (Waterschap De Dommel)

Om te anticiperen op de gevolgen van klimaatverandering hebben rijk, provincies, waterschappen en gemeenten gezamenlijk ambities vastgelegd in de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie: Klimaatbesteding en water robuust inrichten vastleggen voor 2020 in beleid en voor 2050 uitvoeren.

Met betrekking tot de Kaderrichtlijn Water heeft de gemeente Valkenswaard samen met negen andere gemeenten en het Waterschap De Dommel binnen het "Zuiveringscluster Eindhoven" gezamenlijk onderzoek verricht naar de meest doelmatige wijze om aan de KRVV te kunnen voldoen. De uitkomst is dat met Realtime control in combinatie met "slimme buffers" het plaatsen van oppervlaktewaterbeluchting De Dommel en Effluentbeluchting van de RWZI Eindhoven hieraan kan worden voldaan.

De gemeentelijke zorgplichten betreffen, afhankelijk van de zorgplicht, de inzameling, transport en verweken van waterstromen en hebben betrekking op:

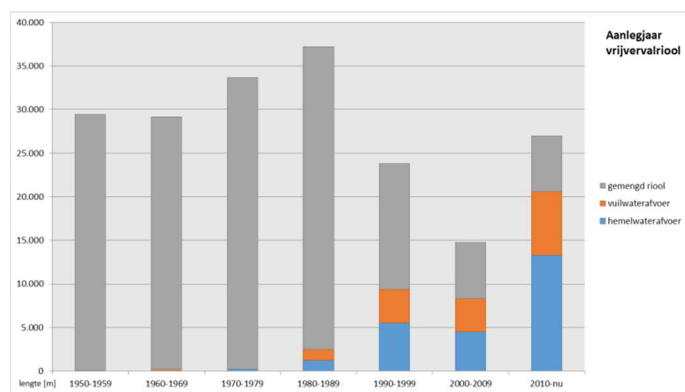
- Afvalwaterzorgplicht (in enkele gebieden zitten foute aansluitingen op het hemelwaterriool);
- Hemelwaterzorgplicht (momenteel voornamelijk via aansluitingen op gemengd- of hemelwaterriool);
- Grondwaterzorgplicht (er zijn momenteel weinig meldingen van grondwateroverlast).

De gemeente neemt deel in het samenwerkingsverband "Waterportaal Zuidoost Brabant" en "Samenwerking A2-gemeenten". Doel van de samenwerkingen doelmatigheidswinst. Dit wordt niet alleen uitgedrukt in kosten, maar ook spelen nadrukkelijk een rol de aspecten kwetsbaarheid, kwaliteit en kennis.

Binnen het Waterportaal Zuidoost Brabant zijn een aantal projecten gezamenlijk opgepakt:

- Implementatie gezamenlijk meetspoor "Meten in de keten";
- Handreiking voor het inrichten van een Waterloket;
- Regionale stresstest light;
- Implementatie gezamenlijke grondwatermonitoring;
- Kennisplatform; periodiek delen en gezamenlijk vergaren van kennis;
- Uitvoeren van "Kwetsbaarheid in beeld", een pilot met de Stichting RIONED inzake personele kwetsbaarheid.

De vrijval riolering bestaat voornamelijk uit gemengde stelsels. Van de 196 km riolering is 79% gemengd gerioleerd, ligt 13% hemelwaterriool en 8% vuilwaterriool. Er staan 13 gemalen welke het rioolwater opvoeren zodat dit weer onder vrijval verder kan lopen. Daarnaast beschikt de gemeente over een buitengebied waar drukriolering is aangelegd. Dit bestaat uit 159 minigemalen en 42 km persleidingen. Op locaties waar de drukriolering op het vrijval riool is aangesloten bestaat een verhoogde kans op aantasting van de betonnen buizen. De oudste riolering is in de periode 1950-1959 aangelegd. Vanaf de periode 1980-1989 is ook te zien dat er steeds meer gescheiden riolering is aangelegd.

De gemeente onderhoud haar areaal op basis van landelijk erkende frequenties, aangevuld met plaatselijke kennis. Het vrijval riool wordt momenteel eens per 10 jaar gereinigd en geïnspecteerd. Alle rioolvoorzieningen zoals gemalen en bergbezinkvoorzieningen worden veel vaker gereinigd en geïnspecteerd. De straatkolken worden tweemaal per jaar gereinigd om ervoor te zorgen dat straatvuil niet via de kolken in de riolering terecht komt.

De vrijval riolering is middels tv-camera geïnspecteerd en in 2017 is gestart met de tweede inspectieronde. Op basis van de eerste inspectieronde wordt in dit GRP de gemiddelde verwachte levensduur van de riolering bijgesteld van 60 naar 70 jaar.

De bergbezinkvoorzieningen zijn in goede staat. Dit heeft te maken met de geringe ouderdom. De meeste drukrioolgemalen zijn na de eerste aanleg in 1985 al een keer gerenoveerd. Er staan er nog negen op de planning binnen de planperiode van dit GRP. Aan de hoofdgemalen is binnen de planperiode onderhoud aan de pompen voorzien.

In het kader van onderhoud van het areaal en de voorzieningen, houdt de gemeente klachten en meldingen bij. Wat op valt aan de meldingen die bij de meldesk binnen komen, is dat het aantal meldingen afhankelijk is van bijvoorbeeld hevige neerslag (zoals het aantal meldingen ten aanzien van straatkolken of rioolschades). Verder lijkt er een stijgende lijn te zitten in het aantal meldingen ten aanzien van de drukriolering. Dit kan te maken hebben met de veroudering van het drukrioleringsstelsel en daardoor een toename van het aantal storingen.

Wat willen we bereiken?

Door klimaatveranderingen krijgen we te steeds vaker maken met wateroverlast, hittestress en droogte. De urgentie voor wateroverlast problematiek was na de overlastsituaties in 2016 verhoogd maar het gevaar bestaat dat deze met het uitblijven van overlast weer afneemt. Ter beperking van wateroverlast zet de gemeente in op het klimaatbesteding maken van het stedelijk gebied. Hemelwater kan niet alleen maar ondergronds, maar dient ook bovengronds te worden opgevangen. Burgers en bedrijven kunnen hier een steentje aan bijdragen.

De belangrijkste zaken hierbij zijn:

- Uiterlijk in 2020 is klimaatbestendig en water robuust inrichten een onderdeel van het beleid;
- In 2050 is Valkenswaard zo goed mogelijk klimaatbestendig en water robuust ingericht;
- Bij (her)inrichting van de openbare en private ruimte wordt invulling gegeven aan klimaatadaptatie;
- Nieuwe ruimtelijke plannen mogen niet leiden tot nieuwe kwetsbaarheden;
- Afvalwater en hemelwater steeds meer gescheiden inzamelen en verwerken;
- Bewustwording perceeleeigenaren / burgers en een gedeelde verantwoordelijkheid;
- De invloed op het milieu en de leefomgeving vanuit stedelijk afvalwater wordt beperkt;
- Aan de hand van de Omgevingswet bepalen in welke vorm het GRP Valkenswaard blijft bestaan; het opstellen van een omgevingsvisie, alsmede een bestemmingsplan of een omgevingsplan;
- Een meer risico gestuurde benadering van het beheer en onderhoud van de riolering in plaats van normatief.

Welke afspraken maken we met elkaar?

De afspraken die we met elkaar maken hebben te maken met wat er allemaal mag en moet om de riolering en het functioneren ervan, mede gezien op de klimaatveranderingen, in stand te kunnen houden.

De belangrijkste afspraken die we met elkaar maken zijn:

- Per overlastlocatie afwegen of de situatie acceptabel is of niet, water op straat is acceptabel indien er geen overlast of veiligheidsrisico's zijn;
- De hemel- en grondwaterverordening komt (vooralsnog) te vervallen. De gemeente zet in op de vrijwillige inzet van particulieren bij het afkoppelen van verhard oppervlak op eigen terrein;
- Afkoppelen is geen doel, maar is een middel om een doel (beperken wateroverlast) te bereiken;
- Bij rioolvervanging faciliteert de gemeente afkoppelen aan de voorzijde van het perceel;
- Oplossen van wateroverlast waar afkoppelen niet mogelijk is, geschiedt door rioolverruiming;
- Bij elke ingreep in de openbare ruimte wordt gekeken hoe deze kan bijdragen aan het verwerken van extreme neerslag;
- Bij in- en uitbreidingen dient een centrale waterberging te worden gemaakt binnen het projectgebied, met een inhoud die afhankelijk is van het verhard oppervlak;
- In geval van maatregelen dient eerst een effectenanalyse te worden uitgevoerd om risico's te kunnen beoordelen;
- Hemelwater mag alleen gezuiverd op oppervlaktewater worden geloosd;
- In geval van nieuwbouw mag geen water op straat voorkomen bij bui 10 (herhalingsstijg elke 10 jaar)

Wat gaan we de komende periode doen?

Om de effecten van het veranderende klimaat in beeld te kunnen brengen gaan we een stresstest uitvoeren. Ter beperking van wateroverlast wordt nu al in de wijk Kreijenbeek verhard oppervlak afgekoppeld. Afhankelijk van het te kiezen scenario (zie "wat hebben we daarvoor nodig?") wordt afkoppelen bij particulieren gestimuleerd en wordt structureel bij rioolvervangings ook verhard oppervlak afgekoppeld. Daarnaast wordt een kaart met blauwe aders (hemelwaterstructuren) opgesteld om te kijken waar het hemelwater zich verzamelt.

Op het hemelwaterriool zijn een aantal foutieve aansluitingen op het hemelwaterriool aanwezig. Deze worden opgespoord en op het juiste stelsel aangesloten.

Het rioolbeheer gaat over van een gebiedwijze aanpak naar een aanpak op risicoriolen. Het beoordelen van rioolinspecties wordt structureel als taak opgenomen. Daarmee samenhangend wordt ook een plan voor beheer en onderhoud van bijzondere rioolvoorzieningen (doorlaten, overstorten etc.) en hemelwatervoorzieningen opgesteld. Conform de verwachte wetswijziging WION worden huis- en kolkaansluitingen gedigitaliseerd.

Communicatie speelt in de komende planperiode een belangrijke rol. En goede communicatie moet leiden tot bewustwording bij particulieren wat zij aan het veranderende klimaat kunnen doen. Dit moet tot uiting komen in een urgentie tot afkoppelen en wat wel en niet mag bij afkoppelen.

Van riolen die aan vervanging toe zijn wordt bekeken of hier de mogelijkheid bestaat om een gescheiden rioolstelsel aan te leggen. Door de aanleg van gescheiden rioolstelsels liggen er faciliteiten om verhard oppervlak af te kunnen koppelen. Aandachtspunt bij het afkoppelen van verhard oppervlak van gemengde stelsels is de noodzaak dat de be- en ontluchting van de riolering voldoende groot is.

Wat hebben we daarvoor nodig?

In het kader van de kostendekkingsplan berekening rioleringen zijn alle uitgaven en inkomsten, alsmede overige zaken zoals toegerekende rente en inflatie tegen het licht gehouden en waar nodig aangepast. Alle uitgaven zijn waar van toepassing inclusief BTW. Met de invoering van het BTW compensatiefonds is de uitkering vanuit het Gemeentefonds komen te vervallen. De teruggaaf van de BTW vloeit naar Algemene Middelen.

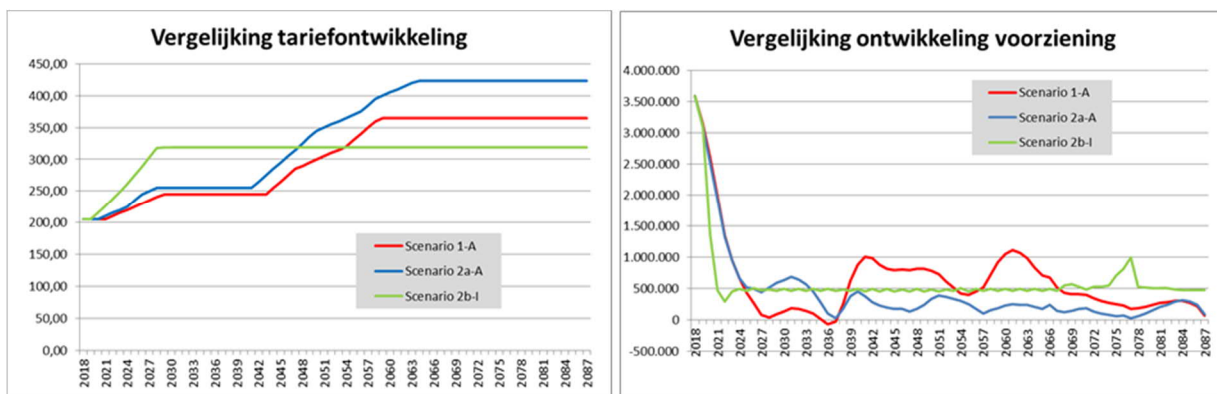
In de exploitatielasten zijn de uitgaven overgenomen vanuit de begroting. Kosten die niet in de begroting staan vermeld, zijn in de kostendekkingsplan berekening aangevuld (opstellen BasisRioleringsPlan (BRP) en Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP), stimuleringsregeling en extra kosten reinigen kolken en freeswerk n.a.v. inspecties). De jaarlijkse exploitatielasten bedragen € 1,3 miljoen.

Vanuit het BRP zijn afkoppelmaatregelen bepaald voor de korte termijn (BRP-maatregelen wateroverlast) en de lange termijn (klimaatadaptatie). De kosten van deze maatregelen worden samen met de investeringen in vervangingen op annuïtaire basis afgeschreven. Afhankelijk van het object gelden afschrijvingstermijnen tussen 15-50 jaar. Dit resulteert in kapitaallasten nieuwe investeringen en vervangingen. Het gehele areaal van de gemeente vertegenwoordigd over de volledige rekenperiode een waarde van € 169 miljoen (in geval van structureel afkoppelen loopt dit op tot € 200 miljoen) en is daarmee de grootste kostenpost. De exploitatielasten bedragen over 70 jaar € 88 miljoen en de totale kapitaallasten van bestaande leningen nog eens € 42 miljoen.

Aan de inkomstenkant kent de gemeente één heffing. Er is geen verdere differentiatie gemaakt.

In het kader van de kostendekking zijn 2 scenario's doorgerekend. Van scenario 2 zijn 2 financiële varianten doorgerekend.

- Scenario 1: Alleen korte termijn (BRP)-maatregelen ter beperking van wateroverlast – investeringen komen als kapitaallast op de begroting (activeren);
- Scenario 2a: Korte termijn maatregelen én lange termijn maatregelen structureel afkoppelen en stimuleren particulieren (klimaatadaptatie) – investeringen komen als kapitaallast op de begroting (activeren);
- Scenario 2b: Als scenario 2a – investeringen zoveel mogelijk ten laste van vervangingsvoorziening en activeren indien noodzakelijk (=ideaalcomplex).

Onderstaand zijn de uitkomsten van de scenario's getalsmatig opgenomen. Uiteraard is de uitkomst van de berekening hoger indien het ambitieniveau hoger wordt gesteld. Bij de vergelijking van scenario 2a met 2b valt op dat bij scenario 2b op termijn de heffing een stuk goedkoper is. Een bijkomend groot voordeel van scenario 2b ten opzichte van scenario 2a is dat de restant boekwaarde aan het einde van de rekenperiode met € 27,8 miljoen een flink stuk minder is dan € 56,4 miljoen.

Onderdeel	Scenario 1	Scenario 2a	Scenario 2b
Heffing 2018	€ 205,00	€ 205,00	€ 205,00
Heffing 2022	€ 210,00	€ 215,00	€ 237,31
Heffing 2027	€ 235,00	€ 250,00	€ 302,88
Kostendeekkende heffing	€ 364,59 (va. 2059)	€ 422,74 (va. 2064)	€ 318,65 (va. 2029)
Restant boekwaarde	€ 47,3 miljoen	€ 56,4 miljoen	€ 27,8 miljoen

Van grote invloed op de rioolheffing op korte termijn is het zo realistisch mogelijk inschatten van het jaar van uitvoering van de investeringsprojecten. Eveneens van grote invloed is de rentestand. Deze dient zo goed mogelijk te worden ingeschat.

De eerste keuze die de gemeente dient te maken betreft het ambitieniveau. Hierbij heeft scenario 2 de voorkeur omdat in dit scenario meer wordt gedaan om ook naar de toekomst toe klimaatbesteding te zijn. Scenario 1 gaat alleen maar uit van de hoognodige maatregelen om op korte termijn de probleemlocaties op te lossen. Scenario 2 heeft dan ook de voorkeur boven scenario 1.

De tweede keuze is de wijze van financiering. In het Waterportaal Zuidoost Brabant is geadviseerd om naar een ideaalcomplex toe te gaan. Dit is het verschil tussen de varianten scenario 2a en 2b.

Het advies is dan ook om te kiezen voor scenario 2b. Dit betreft het hogere ambitieniveau met het ideaalcomplex als financieringsmethode.

Vaststelling door de raad

De raad heeft op 29 mei 2019 gekozen voor scenario 2a. Dit houdt in dat het ambitieniveau is om zowel de korte termijn maatregelen als de lange termijn maatregelen inzake klimaatadaptatie in het GRP zijn opgenomen. De huidige financieringsmethode met kapitaallasten wordt voortgezet.

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Riolering wordt door de meeste mensen als vanzelfsprekend ervaren. Toch is de aanleg van riolering één van de belangrijkste ontwikkelingen geweest bij de verbetering van de volksgezondheid. Het aantal sterftegevallen door ziektes als cholera en tyfus is door de aanleg van riolering drastisch verminderd. Riolering draagt bij aan:

- De bescherming van de volksgezondheid
- De kwaliteit van de leefomgeving
- De bescherming van bodem, grond en oppervlaktewater

De aanleg en het beheer van riolering zorgt dat verontreinigd afvalwater uit de directe leefomgeving wordt verwijderd en voorkomt de directe ongezuiverde lozing van afvalwater op bodem- of oppervlaktewater. Daarnaast zorgen riolering en de (hemel)watervoorzieningen in het stedelijk gebied voor de af- en ontwatering van de bebouwde omgeving. Goed waterbeheer draagt bij aan het tegengaan van de negatieve gevolgen van klimaatverandering in de bebouwde omgeving.

Dit rapport betreft de actualisatie van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) voor een nieuwe planperiode. De planperiode van dit nieuwe GRP loopt van 2019 tot en met 2022. Met deze actualisatie wil de gemeente de afgelopen periode evalueren. Het stedelijk waterbeleid wordt waar nodig bijgesteld. De gemeente wil klimaatadaptatie meenemen in de bijstelling van het beleid. De modelberekening in dit GRP is prijspeil 2018.

De aanleg en het beheer van riolering is een gemeentelijke taak die zijn wettelijke basis vindt in de Wet milieubeheer (Wm). Aanvullend hierop heeft de gemeente conform de Wet gemeentelijke watertaken ook de zorgplicht voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater, voor inzameling en verdere verwerking van het afvloeiend hemelwater in stedelijk gebied en voor maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Op grond van artikel 4.22 van de Wet milieubeheer is de gemeente verplicht een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) op te stellen en actueel te houden.

Water moet niet alleen als een last worden gezien, maar kan ook een positieve bijdrage leveren aan de leefomgeving door creatief met water om te gaan.

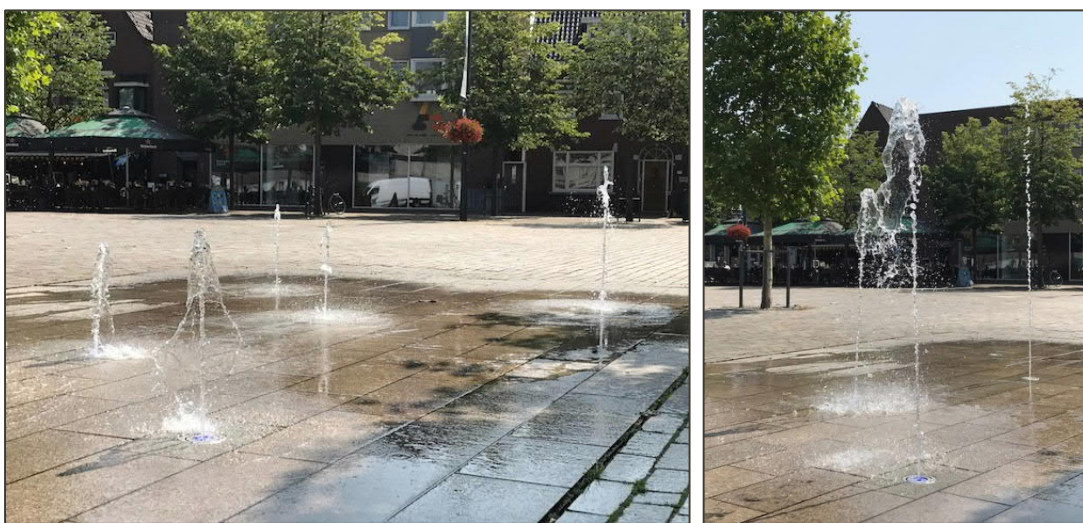

Foto: Fontein op de Markt

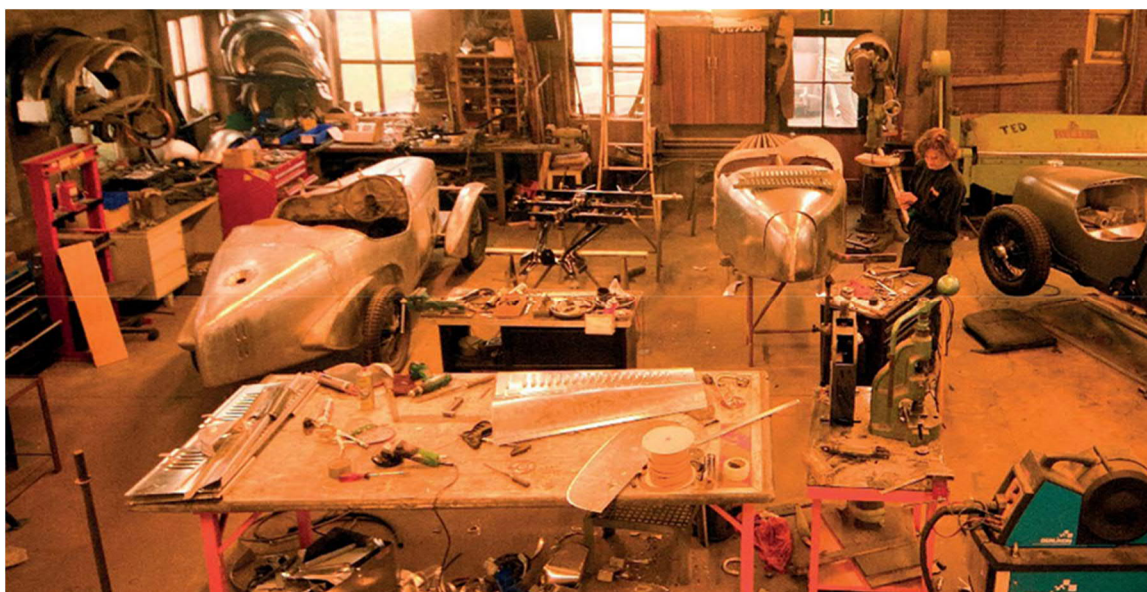
1.2 Doelstelling

Met dit GRP geeft de gemeente Valkenswaard invulling aan haar zorgplicht voor (stedelijk) afvalwater, hemelwater en grondwater, alsmede een doelmatig en duurzaam beheer van de gemeentelijke riool- en watervoorzieningen. In dit plan geeft de gemeente invulling aan klimaatadaptatie voor zover het binnen de invloedssfeer van stedelijk waterbeheer valt. Ook maakt de gemeente een doorkijk naar de komst van de Omgevingswet. Oplossingen ter verbetering van het functioneren van het rioolstelsel zijn als projecten opgenomen in dit nieuwe GRP.

Bij de actualisatie van dit plan is het kostendekkingsplan Riolering opnieuw doorgerekend en de berekening van de rioolheffing bijgesteld aan de hand van actuele cijfers. Het kostendekkingsplan is afgestemd op de uitgangspunten van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

1.3 Het proces

De Omgevingswet en klimaatverandering zijn belangrijke ontwikkelingen in het speelveld van stedelijk waterbeheer. Tijdens de planperiode van dit GRP verandert daardoor de plek die het plan inneemt in het (afvalwater)beleid. Daarop is geanticipeerd door andere beleidsvelden die betrokken zijn bij ruimtelijke ordening en openbare ruimte mee te nemen in het proces. In het proces om te komen tot dit GRP is de werkmethode “de werkplaats” toegepast. Bij deze methode staat het delen en uitwisselen van kennis centraal. Hierbij gaat het niet alleen om de expliciete kennis (kennis die gemakkelijk op papier te zetten is), maar ook om de impliciete kennis (ervaring en gebiedskennis).

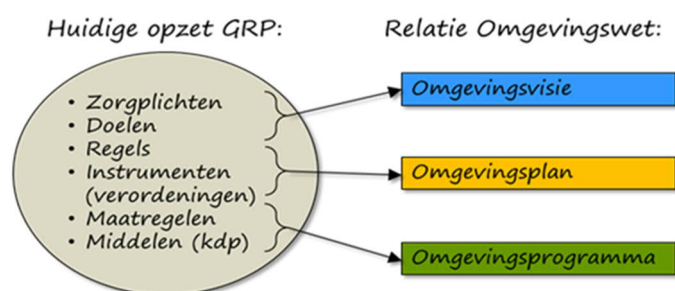
De Werkplaats

Er hebben twee werkplaatsessies plaatsgevonden over het thema ‘klimaatadaptatie’, waarin ook een doorkijk is gemaakt naar de komst van de Omgevingswet. In de werkplaatsessies hebben vertegenwoordigers van alle beleidsvelden die betrokken zijn bij ruimtelijke ordening en openbare ruimte deelgenomen. Hierdoor is ook de bewustwording binnen de organisatie groter geworden en is een groter draagvlak gecreëerd voor het GRP. Waterschap De Dommel was ook vertegenwoordigd in de werkplaatsessies. De output van de sessies is gebruikt bij het opstellen van dit rapport. Ter ondersteuning en nadere inhoudelijke toelichting zijn in het GRP diverse citaten van deelnemers aan de werkplaatsessie opgenomen.

“Ik ben een rioleur en denk vaak alleen vanuit buizen. Door andere vakdisciplines te betrekken komen er veel meer mogelijkheden op tafel.”

1.4 Leeswijzer

Met de indeling van dit GRP willen we nu al aansluiten aan de nieuwe Omgevingswet. De hoofdstukken kunnen na de invoering van de Omgevingswet eenvoudig gescheiden worden naar de omgevingsvisie, het omgevingsplan en het omgevingsprogramma.

Afbeelding 1 Anticiperen op de Omgevingswet

	Hoofdstuk	Inhoud
	1. Inleiding	Aanleiding, Doel, Doelgroep, Leeswijzer
	2. Terugblik	We blikken terug op de projecten uit het vorige GRP. Verder kijken we naar de ontwikkeling van de financiën en de personele inzet.
Omgevings- programma	3. Waar staan we nu?	We omschrijven de aanwezige voorzieningen op hoofdlijnen. We omschrijven de samenwerkingsverbanden op het gebied van stedelijk water. Tenslotte beschrijven we het functioneren van de riolering (o.a. aan de hand van het BRP) en de toestand van de rioolonderdelen (aan de hand van inspectiebeoordelingen). We sluiten het hoofdstuk af met een beschrijving van de wettelijke kaders en de relatie met het waterbeleid, beperkt tot de essentie.
Omgevings- visie	4. Wat willen we bereiken?	In dit hoofdstuk zijn actuele ontwikkelingen uit het stedelijk waterbeheer opgenomen en is de visie van de gemeente Valkenswaard hierop uiteengezet. Ook maken we inzichtelijk wat de gemeente Valkenswaard wil bereiken in de komende planperiode.
Omgevings- plan	5. Welke afspraken maken we met elkaar?	We leggen het stedelijk waterbeleid vast aan de hand van de gemeentelijke zorgplichten (wat mag er verwacht worden?) en de hieraan gekoppelde regels (wat spreken we met elkaar af?).
Omgevings- programma	6. Wat gaan we de komende periode doen?	Per zorgplicht/onderwerp geven we aan wat er moet gebeuren om de ambities te behalen en invulling te geven aan de visie (zie hoofdstuk 4).
	7. Wat hebben we daarvoor nodig?	We maken de middelen inzichtelijk die nodig zijn voor stedelijk waterbeheer en we actualiseren het kostendekkingsplan.

2 TERUGBLIK

Het voorgaande GRP van de gemeente Valkenswaard dateert van eind 2012 en omhelst de planperiode 2013 tot en met 2017. Over het algemeen heeft het vorige GRP goed gefunctioneerd voor de gemeente. Het beheer van de voorzieningen is op orde. Er zijn geen achterstanden met onderhoud en geconstateerde gebreken worden direct na de beoordeling van de inspectieresultaten verholpen.

Projecten

Onderstaand zijn de meest omvangrijke rioleringsprojecten uit de periode 2013 tot en met 2017 toegelicht:

- Afkoppelen Schaapsloop 1
Het hemelwater van de openbare ruimte en een groot deel van de bedrijfspanden is afgekoppeld van de gemengde riolering. Daarnaast is er extra berging gerealiseerd in het gemengde stelsel. Beide aanpassingen zullen ervoor zorgen dat er minder frequent en kleinere hoeveelheden gemengd rioolwater overstort op oppervlaktewater bij hevige regenval. Ook is er een waterberging aan de Oase ingericht om het hemelwater tijdelijk vast te houden en gedoseerd af te voeren naar de Tongelreep.
- Afkoppelen Schrijnerwei
Het hemelwater van een deel van de openbare ruimte is afgekoppeld van de riolering om de druk op het gemengde stelsel bij regenval te verminderen. Het hemelwater wordt via een nieuw aangelegde watergang afgevoerd richting de Dommel.
- Grootschalig onderhoud bergbezinkbassin Kreijenbeek
Naar aanleiding van het inspectierapport is onderhoud uitgevoerd aan het bergbezinkbassin. Hierbij zijn spoelpompen en het bijbehorende leidingwerk vervangen, een drainageschuif vervangen, het hekwerk en de bestrating hersteld en de drainage gereinigd. Ook is er een extra overstort gecreëerd achter de bergingsvijver om het water bij extreme regen sneller naar het achterliggende gebied te kunnen brengen.

Foto: Spoelinstallatie bergbezinkbassin Kreijenbeek

- Opzetten grondwatermeetnet
In samenwerking met het Waterportaal Zuidoost Brabant is een grondwatermeetnet opgezet voor onze gemeente. Hierbij 48 peilbuizen geplaatst. Het plaatsen en beheren van de peilbuizen is uitgevoerd door Brabant Water in opdracht en op kosten van de gemeente. De peilbuizen worden halfjaarlijks uitgelezen en waarbij de data wordt gevalideerd voordat deze wordt verwerkt.

- Rioolrenovatie De Gelukken e.o.

Het hemelwater van de openbare ruimte en voorziende van de woningen van 5 straten is afgekoppeld van de gemengde riolering en wordt plaatselijk verwerkt via een infiltratieriool. Daarnaast is de oude riolering vervangen. In dit project is ook een niveaumeting aangebracht om de effectiviteit van het infiltratiesysteem over een langere periode te kunnen monitoren.

Foto: Rioolrenovatie Gelukken

Personele invulling

Gedurende de afgelopen planperiode was er voldoende personele formatie voor de invulling van de riolerings- en watertaken. Tijdelijke formatiebehoeftes zijn ingevuld door de inhuur van personeel.

Financieel

De geprognostiseerde financiële situatie in het vorige GRP is niet geheel uitgekomen. De voorziening riolering in de afgelopen planperiode is aangesproken omdat de rioolheffing zoals vastgelegd in het voorgaande plan niet is gestegen. In het voorgaande GRP is voor de periode van 2013 tot en met 2016 een verlaging van de heffing voorgesteld met € 5,00 naar € 205,00 in 2016. Voor 2017 was een stijging voorzien naar € 225,00 met aansluitend een geleidelijke stijging naar € 265,00 in 2021.

De gemeenteraad heeft opdracht gegeven aan het college om de voorziening te laten vervallen. Het college heeft hieraan uitvoering gegeven door de rioolheffing vanaf 2014 niet te laten stijgen. Ook in de vastgestelde heffing voor 2018 is geen stijging doorgevoerd.

Tabel 1 Rioolheffing voorzien ten opzichte van werkelijk

Jaar	Rioolheffing	
	Conform voorgaand GRP	Werkelijke heffing
2012	€ 210,00	€ 210,00
2013	€ 205,00	€ 205,00
2014	€ 205,00	€ 205,00
2015	€ 205,00	€ 205,00
2016	€ 205,00	€ 205,00
2017	€ 225,00	€ 205,00
2018	€ 225,00	€ 205,00
2019	€ 245,00	
2020	€ 245,00	
2021 e.v.	€ 265,00	

Bij diverse projecten is minder geld uitgegeven dan voorzien omdat aanbestedingen meevielen. De werkelijke daling van de voorziening riolering was minder dan voorzien in het voorgaande GRP.

De voorspelde stand per 1 januari 2018 was € 1.146.000,00. De werkelijke stand van de voorziening op bedroeg per die datum € 3.784.000,00 .De huidige financiële stand van zake voor wat betreft riolering is nader uitgewerkt in hoofdstuk 7 van dit plan.

Daarnaast is de doorberekende rente in de planperiode aangepast, waardoor de voorziening hoger is uitgevallen dan geprognoseerd. Daardoor is de verwachte stijging van de heffing in 2018 achterwege gebleven. Tevens zijn projecten doorgeschoven.

3 WAAR STAAN WE NU?

3.1 Wettelijk en Beleidskader

De meest relevante wettelijke- en beleidsdocumenten die een relatie hebben met het GRP zijn weergegeven in de onderstaande tabel.

Tabel 2 Wettelijk en Beleidskader voor het GRP 2019-2022

Europees beleid	- Kaderrichtlijn Water
Rijksbeleid	- Wet milieubeheer - Wet gemeentelijke watertaken - Besluit Lozing Afvalwater Huishoudens - Besluit Lozen Buiten Inrichtingen - Activiteitenbesluit - Wet informatie uitwisseling ondergrondse netten WION (toekomstig de WIBON) - Bestuursakkoord Water
Provinciaal beleid	- Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021 (Provincie Noord-Brabant)
Waterschapsbeleid	- Waterbeheerplan 2016-2021 (Waterschap De Dommel)

Een nadere toelichting op de voor het GRP voornaamste wettelijke documenten en beleidsdocumenten is terug te vinden in Bijlage 2. De Omgevingswet is nog niet vastgesteld in is daarom niet in deze bijlage uitgewerkt.

Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie

Om te anticiperen op de gevolgen van klimaatverandering hebben rijk, provincies, waterschappen en gemeenten gezamenlijk ambities vastgelegd in de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie.

- Uiterlijk in 2020 is klimaatbestendig en water robuust inrichten onderdeel van het beleid.
- In 2050 is Nederland zo goed mogelijk klimaatbestendig en water robuust ingericht.

Kaderrichtlijn Water

De Kaderrichtlijn Water (KRW) harmoniseert het waterbeleid binnen de EU-lidstaten. Het stelt doelen voor een goede ecologische en chemische toestand van het oppervlaktewater en het grondwater in 2021 en 2027. Alle lidstaten zijn verplicht de richtlijn in hun nationale wetgeving op te nemen, plannen op te stellen en maatregelen uit te voeren om de waterkwaliteit te verbeteren en te beschermen.

De gemeente Valkenswaard vormt samen met negen andere gemeenten en Waterschap De Dommel het "zuiveringscluster Eindhoven". Voor dit zuiveringscluster hebben gemeenten en waterschap gezamenlijk onderzoek verricht naar de meest doelmatige wijze om de afvalwaterketen van deze regio niet langer een belemmering te laten zijn voor de doelen van de KRW. Dit heeft geleid tot een maatregelenpakket dat onder gezamenlijke verantwoordelijkheid uitgevoerd is en waarmee de elf partijen verwachten aan de eisen van de KRW te kunnen voldoen. Het betreft de volgende maatregelen:

- Implementatie Realtime Control in combinatie met "slimme buffers".
Het sturen op optimaal gebruik van de capaciteit van de rioolstelsels binnen de keten. Daarnaast ook de doorstroom van de RWZI tijdens regensituaties optimaliseren.
- Oppervlaktewaterbeluchting Dommel eerste fase.
Het plaatsen van beluchting op strategische plaatsen in de Dommel om de negatieve gevolgen van de overstorten zo veel mogelijk te reduceren.
- Effluentbeluchting RWZI Eindhoven.
Het plaatsen van beluchting in de effluentgoot van de RWZI om zuurstofdippen te voorkomen.

Dit maatregelenpakket bevat geen specifieke maatregelen in het rioolstelsel van Valkenswaard. Een toetsing aan KRW-eisen vindt op clusterniveau plaats.

Integrale Strategie Ruimte

De gemeenteraad heeft onlangs de Integrale Strategie Ruimte Metropoolregio Eindhoven vastgesteld. Hierin is o.a. het thema Klimaatadaptatie uitgewerkt. Hierbij is aangegeven dat de transitie naar meer klimaatadaptief grondgebruik hoge prioriteit heeft en dat dit consequenties heeft voor de ruimtelijke planning en (her) ontwikkeling van gebieden. De urgentie voor het thema klimaatverandering uit de integrale strategie Ruimte vormt een kader voor dit GRP.

3.2 Gemeentelijke zorgplichten

3.2.1 Afvalwaterzorgplicht

De zorgplicht voor stedelijk water betreft het inzamelen en transport van het huishoudelijke en industriële afvalwater, al dan niet gemengd met andere afvalwaterstromen. Bij deze zorgplicht gaat het naast de primaire zorg voor de volksgezondheid tevens om een (kosteneffectieve) bescherming van het milieu.

Foutaansluitingen

In enkele gebieden met een (verbeterd) gescheiden rioolstelsel zitten vermoedelijk foutaansluitingen op de hemelwaterafvoer. Het betreft de gebieden De Schaapsloop 1 en 2, De Hazelaar en Hoge Akkers.

Functioneren riolering

Het grootste deel van het rioolstelsel in Valkenswaard is gemengd. Het functioneren van deze gemengde riolering is sterk afhankelijk van het aangesloten hemelwater. Daarom is het functioneren van de riolering met betrekking tot de afvalwaterzorgplicht onlosmakelijk verbonden met de hemelwaterzorgplicht.

In het nieuwe basisrioleringsplan (BRP) Valkenswaard 2017 is het functioneren van het rioolstelsel inzichtelijk gemaakt. De oplossingen ter verbetering van het functioneren van het huidige rioolstelsel op korte termijn op bovenstaande locaties zijn als projecten opgenomen in paragraaf 6.6 van dit GRP.

3.2.2 Hemelwaterzorgplicht

De zorgplicht hemelwater betreft het inzamelen en verwerken van hemelwater, voor zover de perceeleigenaar dit niet zelf kan verwerken. In de praktijk is de hemelwaterzorgplicht vooral ingevuld door een rioolaansluiting op het gemengd riool of gescheiden hemelwaterriool. Panden in het buitengebied mogen geen hemelwater lozen op het drukriool en verwerken hun hemelwater op eigen terrein of lozen dit op oppervlaktewater. In nieuwe woonwijken of bedrijventerreinen wordt het hemelwater gescheiden ingezameld. Bij afkoppelprojecten en nieuwe ontwikkelingen wordt bekeken of de particulier zijn hemelwater redelijkerwijs op eigen terrein kan verwerken. In juni 2016 is de gemeente Valkenswaard twee maal met een extreme regenbui geconfronteerd waarbij wateroverlast in woningen is opgetreden. De urgentie om maatregelen te treffen ter voorkoming van wateroverlast is hierdoor duidelijk aanwezig bij de gemeente Valkenswaard. Maatregelen ter voorkoming van wateroverlast zijn opgenomen in paragraaf 6.6 van dit GRP.

3.2.3 Grondwaterzorgplicht

De grondwaterplicht richt zich op het voorkomen, beperken en/of oplossen van structurele grondwateroverlast. Grondwater kent vaak meerdere oorzaken en oplossingen die sterk gebiedsafhankelijk zijn. Bovendien hebben particulieren, gemeenten, waterschappen en provincies ieder hun verantwoordelijkheden bij het voorkomen en oplossen van problemen met grondwater. Om die reden vervult de gemeente een regierol bij deze zorgplicht binnen het stedelijk gebied en is het niet eenvoudig om te spreken over algemene maatregelen om grondwateroverlast tegen te gaan. De gemeentelijke zorgplicht is om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Dit geldt alleen voor openbaar gemeentelijk gebied. Perceeleigenaren zijn zelf verantwoordelijk voor eventuele nadelige gevolgen op eigen perceel, voor zover zij daar redelijkerwijs zelf in kunnen voorzien. Hiermee wordt een veel voorkomende vorm van grondwateroverlast uitgesloten, namelijk water in de kelder. Vanuit het Bouwbesluit heeft de woningeigenaar de verplichting om alle verblijfsruimtes waterdicht te maken, daartoe dient de woningeigenaar in een dergelijk geval zelf maatregelen te treffen.

Er worden bij de gemeente weinig meldingen gedaan van grondwater overlast. Omdat de grondwaterstanden over het algemeen voldoende laag zijn is er weinig drainage aanwezig in het openbare gebied. De gemeente heeft in de planperiode van het vorige GRP een grondwatermeetnet aangelegd om voldoende inzicht te verkrijgen en te houden in de grondwaterstanden.

De periode van meten is nog te kort om concrete conclusies te kunnen trekken.

3.3 Samenwerking

Waterportaal Zuidoost-Brabant

Een belangrijke pijler van het Bestuursakkoord Water, naast de financiële besparingsdoelstellingen, is samenwerking. Het betreft samenwerking tussen gemeenten onderling, maar ook samenwerking met andere waterpartners. De gemeente neemt deel aan het samenwerkingsverband Waterportaal Zuidoost-Brabant. Naast de gemeente Valkenswaard bestaat dit uit Waterschap De Dommel, Brabant Water en de gemeenten Bergeijk, Cranendonck, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Nuenen, Son en Breugel, Veldhoven en Waalre. Door slim samen te werken in Waterportaal Zuidoost-Brabant kan er structureel en substantieel bezuinigd worden op de kosten voor riolering en zuivering van afvalwater, de afvalwaterketen, maar ook daarbuiten. Doelmatigheid (en daarmee ook doelmatigheidswinst) wordt niet uitsluitend beschreven aan de hand van het kostenaspect. Bij de beoordeling van doelmatigheid spelen nadrukkelijk ook de aspecten kwetsbaarheid, kwaliteit en kennis bij samenwerking een belangrijke rol.

De volgende projecten zijn gezamenlijk opgepakt binnen Waterportaal Zuidoost-Brabant:

- Implementatie gezamenlijk meetspoor “meten in de keten”.
Het opstellen van een gezamenlijk meetnet binnen de samenwerking welke wordt bekostigd door de betreffende grondeigenaar en beheerd door het waterschap en centraal wordt ontsloten via Hydronet. Hierin is alle data terug te vinden binnen de keten waarbij geen zaken per eigenaar worden afgeschermd.
- Handreiking voor het inrichten van een Waterloket.
Er is gezamenlijk een opzet gemaakt van de uitgangspunten om de het waterloket makkelijker per gemeente in te kunnen richten.
- Regionale Klimaatstresstest Light
Er is integraal een globale stresstest opgezet van het areaal van het gehele waterportaal.
- Implementatie gezamenlijke grondwatermonitoring
Het opzetten van een grondwatermeetnet binnen het areaal van het gehele waterportaal, deze wordt bekostigd door de betreffende grondeigenaar en beheerd door Brabant Water. Het grondwatermeetnet is ontsloten via Hydronet. Hierin is alle data terug te vinden binnen de keten waarbij geen zaken per eigenaar worden afgeschermd.
- Kennisplatform; periodiek delen en gezamenlijk vergaren van kennis.
Er is onder andere in een tweetal workshops ingezoomd op de kwetsbaarheid van de regio op het gebied van klimaat effecten (langdurig nat, kortstondig nat, droogte en hittestress) en de oplossingsrichtingen daarbij.
- Uitvoeren van “Kwetsbaarheid in beeld”
Met de Stichting RIONED is een pilot uitgevoerd om een beter beeld te krijgen van de personele kwetsbaarheid in onze regio (kennis en competenties). Dit is gecommuniceerd met de deelnemende gemeenten. Deze hebben het Waterportaal opdracht gegeven om oplossingen hiervoor te zoeken.

In bestuurlijke overleggen is de voorkeur uitgesproken voor het model van een netwerkorganisatie. Deze netwerkorganisatie is uitgewerkt in een samenwerkingsovereenkomst waarbij, de stuurgroep (bestaande uit de portefeuillehouders van de partners) bestuurlijk verantwoordelijk is voor de uitvoering van het meerjarenprogramma. Het Afvalwaterteam (bestaande uit ambtelijke vertegenwoordigers van de Partners) is als uitvoeringsorganisatie verantwoordelijk voor de uitvoering. Iedere partij levert een vooraf overeengekomen hoeveelheid uren en euro's. De samenwerking tussen gemeenten onderling en waterschappen gaat uit van het bundelen van kennis en capaciteit en het verder professionaliseren van de beheertaken. Er is geen sprake van overheveling van taken of verantwoordelijkheden.

A2 samenwerking

De gemeenten Valkenswaard, Cranendonck en Heeze-Leende werken sinds 2004 op verschillende onderdelen samen in de A2 samenwerking. Sinds april 2012 is de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking (GRS) A2-gemeenten van kracht. De GRS A2-gemeenten zorgt voor de uitvoering van taken op het terrein van Werk en Inkomen (VW&I), Administratie & Belastingen, Ondersteuning Bestuur & Organisatie, Techniek & Gegevens, Advies & Beleid (Financiën, Control en P&O) en Advies & Beleid (Communicatie, Juridische Zaken, Informatiemanagement, Inkoop) voor de drie gemeenten. De A2 samenwerking is nu met name gericht op dienstverlening en faciliterende afdelingen. In de toekomst wordt de A2 samenwerking mogelijk uitgebreid richting uitvoerende taken waaronder water en riolering.

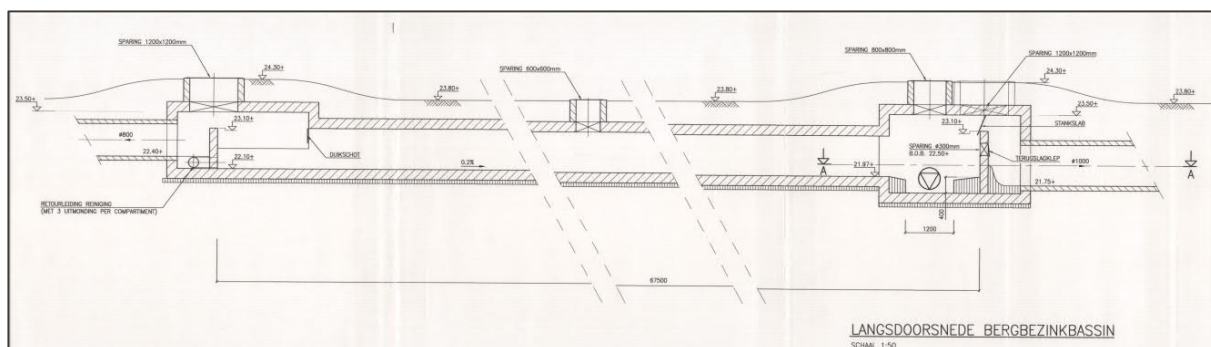
Cranendonck | Heeze-Leende | Valkenswaard

3.4 Overzicht voorzieningen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de aanwezige voorzieningen voor (stedelijk) waterbeheer in de gemeente Valkenswaard.

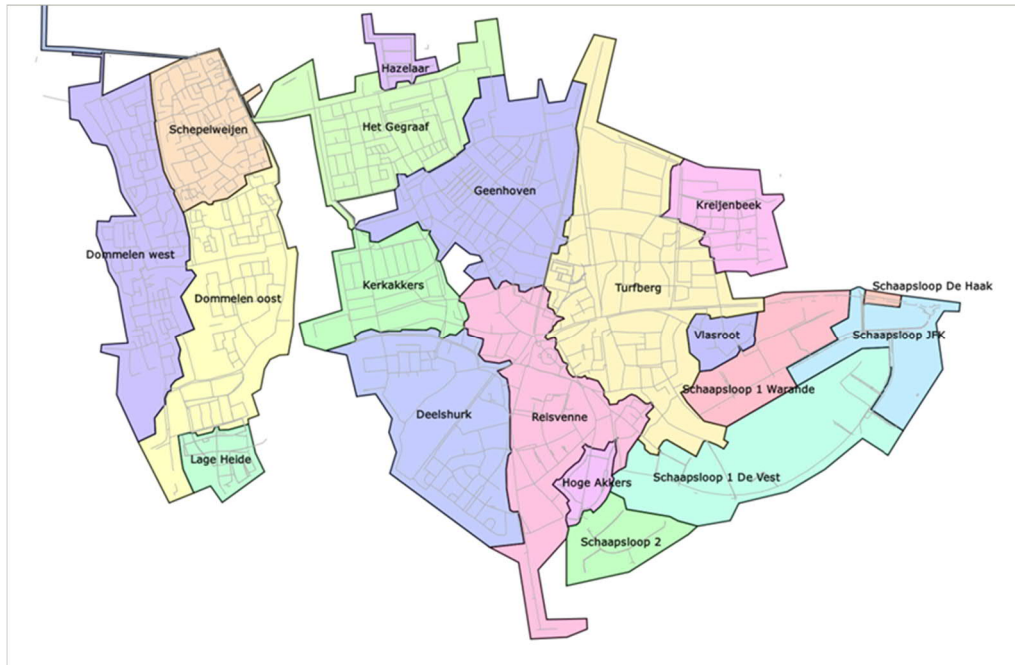
Tabel 3 Overzicht voorzieningen in beheer gemeente

Voorziening	Hoeveelheid	Eenheid
Vrijerval riool gemengd	153,9	Km
Vrijerval riool hemelwater	26,0	Km
Vrijerval riool vuilwater	16,5	Km
Totale lengte vrijerval riool	196,4	Km
Rioolgemalen	13	Stuks
Persleidingen (exclusief drukriool)	3,4	Km
Minigemalen (drukrioolstelsel)	159	Stuks
Persleidingen (drukriolering)	42,2	Km
Lozingspunten van uit externe gemengde riooloverstorten	13	Stuks
Bergbezinkvoorzieningen	6	Stuks
Lozingspunten van uit hemelwaterriolering	51	Stuks
IBA's	7	Stuks
Drainage	0,5	Km
Peilbuizen grondwater	48	Stuks

Tekening: Bergbezinkbassin Linschotenlaan

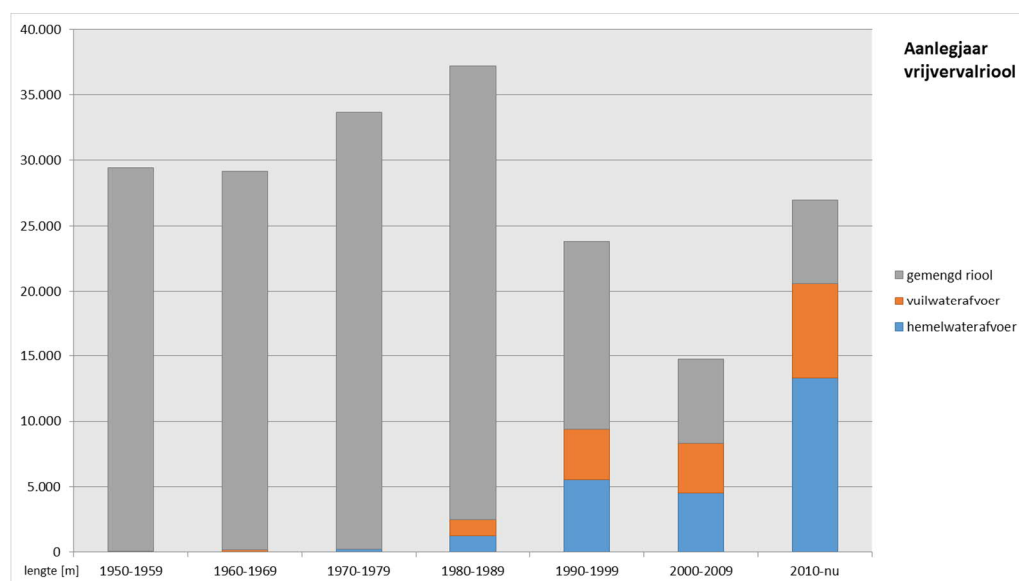
Het rioolstelsel van Valkenswaard bestaat uit diverse rioleringsgebieden. De ligging van de rioleringsgebieden is op onderstaande afbeelding weergegeven. Een rioleringsgebied bestaat uit een netwerk van aaneengesloten rioolleidingen die onder vrij verval afwateren naar een laaggelegen put, waar het water wordt doorgevoerd naar een ander rioleringsgebied en uiteindelijk naar de RWZI.

Afbeelding 2 Rioleringsgebieden rioolstelsel Valkenswaard

3.5 Leefijdopbouw riolering

In onderstaande grafiek is te zien dat de aanleg van het rioolstelsel van de gemeente Valkenswaard redelijk verspreid in de tijd heeft plaatsgevonden. Er is geen sprake van een duidelijke uitschieter in een bepaalde aanlegperiode. Vervanging wordt altijd integraal afgestemd binnen de openbare ruimte.

Afbeelding 3 Grafie aanlegjaar vrijervalstelsel

3.6 Beheer voorzieningen

Beheer van de riolering is het zorgdragen voor het functioneren ervan. Hiervoor wordt onderzoek uitgevoerd, onderhoud gepleegd, onderdelen gerepareerd, gerenoveerd, vervangen of verbeterd. Er worden afwegingen gemaakt voor een goed beheer van de voorzieningen tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. Uitgangspunt hierbij is de overlast voor burgers zoveel mogelijk te beperken.

Onderstaand zijn de beheeractiviteiten met bijbehorende frequenties aan de voorzieningen uiteengezet. Het resultaat van deze uiteenzetting is opgenomen in bijlage 3 van dit GRP.

Tabel 4 Frequenties beheer en onderhoud riolering

Onderdeel	Reiniging en inspectie
Vrijval riolering	Eénmaal per tien jaar) ¹
Straatkolken	Tweemaal per jaar
Hoofdgemalen	Eénmaal per jaar reinigen, tweemaal per jaar inspecteren
Bergbezinkvoorzieningen	Eénmaal per jaar reinigen, tweemaal per jaar inspecteren
Pompunits drukriolering	Eénmaal per jaar
Persleiding drukriolering	Niet planmatig
Infiltratievoorzieningen	Niet planmatig
IBA's	Beheer door Waterschap De Dommel
Meetapparatuur	Beheer door Waterschap De Dommel

)¹ betonnen riolering nabij de inrijpunten van drukrioolstelsels worden tweejaarlijks geïnspecteerd

Foto: Uitstroom bergbezinkbassin Schrijnerwei

Tabel 5 Frequenties beheer en onderhoud oppervlaktewater

Onderdeel	Onderhoud
Bermsloten	Regulier maaien conform groenbeleid
Wadi's	Regulier maaien conform groenbeleid
Baggeren en oppervlaktewater	Niet planmatig

Foto's: Wadi Crocuslaan met schanskorven

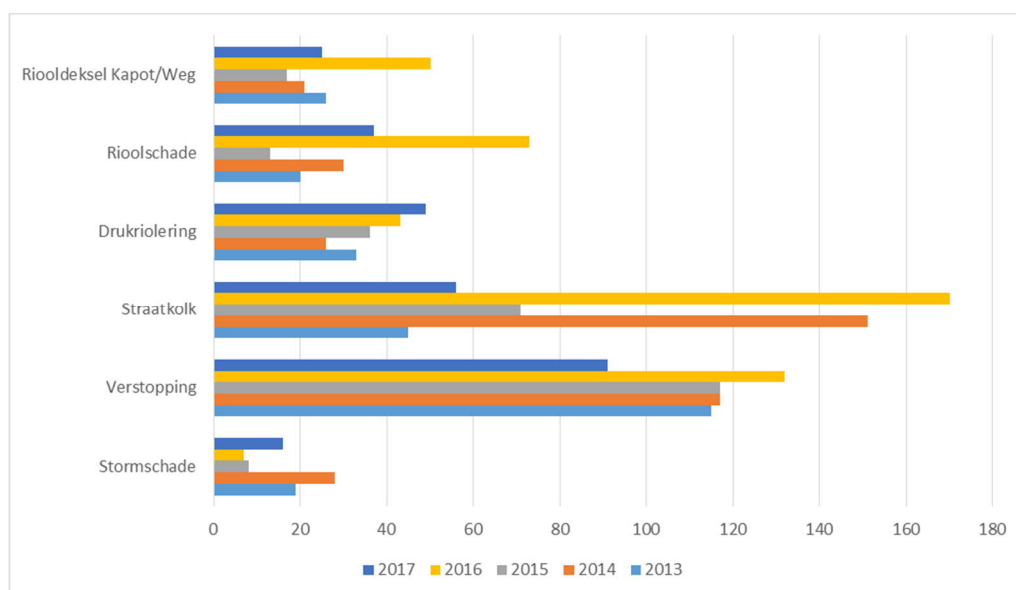
Voor beheer en onderhoud van de voorzieningen houdt de gemeente klachten en meldingen bij. Uit de melddesk volgen voor de afgelopen periode 2013 tot en met 2017 onderstaande meldingen:

Tabel 6 Meldingen Melddesk 2013-2017

Subcategorie	2013	2014	2015	2016	2017
Stormschade	19	28	8	7	16
Verstoppen	115	117	117	132	91
Straatkolken	45	151	71	170	56
Drukriolering	33	26	36	43	49
Riolschade	20	30	13	73	37
Riooldeksel kapot / weg	26	21	17	50	25

Wat opvalt aan de meldingen is dat het aantal meldingen ten aanzien van straatkolken erg varieert. Dit kan een gevolg zijn van het moment van de melding ten opzichte van bijvoorbeeld een hevige regenbui. Wanneer deze valt voordat de kolken zijn gereinigd, is het aantal meldingen hoger. Het hoge aantal meldingen in 2016 is het gevolg van de hevige neerslag die dat jaar is gevallen. Dit is ook terug te zien in een hoger aantal meldingen betreffende riolschade.

Ook lijkt er een stijgende lijn te zitten in het aantal meldingen ten aanzien van de drukriolering. Dit kan te maken hebben met de veroudering van het drukrioleringstelsel waardoor het aantal storingen ook toe neemt.

Afbeelding 4 Grafiek meldingen Melddesk 2013-2017

3.7 Toestand van de voorzieningen

Vrijerval riolering

De gemeente Valkenswaard heeft in de afgelopen jaren het volledige rioolstelsel waar mogelijk middels tv-camera inspectie in beeld gebracht. In 2017 is gestart met de tweede inspectieronde. Hierbij worden ook moeilijk bereikbare locaties meegenomen die nog niet in de eerste inspectieronde zijn geïnspecteerd. Betonnen riolen en putten bij de lozingspunten van het drukriool zijn in 2017 extra geïnspecteerd om eventuele aantasting te kunnen monitoren.

Op basis van de eerste inspectieronde wordt de gemiddeld te verwachten levensduur van de rioolbuizen binnen Valkenswaard bijgesteld van 60 naar 70 jaar. Dit heeft te maken met de verbeterde kwaliteit van de betonbuizen maar ook met het steeds meer gebruiken van PVC voor kleinere diameters van het hoofdriool.

Benadrukt wordt dat rioolvervangingen niet op basis van een gemiddelde levensduurverwachting plaatsvinden, maar aan de hand van de beoordeling van de kwaliteit uit de inspecties. Uit dezelfde inspectiebeelden blijkt geen achterstallig onderhoud van het vrijerval riool. Wel haalt een aantal rioolstrengen de gemiddelde levensduurverwachting van 70 jaar niet. Hiervan staan er een aantal binnen de planperiode van dit GRP op de planning en een aantal in de periode na 2022.

Bergbezinkvoorzieningen

De bergbezinkvoorzieningen zijn in goede staat. De meesten zijn slechts enkele jaren oud. De twee oudste voorzieningen, Kreijenbeek en Van Linschotenstraat, zijn in 2015 geïnspecteerd. Hierbij bleek dat beide bouwtechnisch in goede staat waren. Bij de Kreijenbeek was onderhoud van het elektrische en mechanische gedeelte noodzakelijk. Dit is inmiddels uitgevoerd waardoor in de planperiode van dit GRP geen grootschalig onderhoud noodzakelijk meer is.

Drukrioolgemalen en hoofdgemalen

De meeste drukrioolgemalen uit de eerste aanleg in 1985 zijn inmiddels gerenoveerd. In het begin van de planperiode van dit GRP wordt grootschalig onderhoud uitgevoerd waarbij de laatste negen oude drukrioolgemalen worden gerenoveerd. Voor de hoofdgemalen staat alleen onderhoud aan de pompen op het programma in de planperiode van dit GRP.

3.8 Gegevensbeheer

Om de voorzieningen voor (stedelijk) waterbeheer op een goede wijze te kunnen beheren dienen de beheergegevens van de voorzieningen op orde te zijn. Voor het gegevensbeheer van de voorzieningen maakt de gemeente gebruik van de rioolbeheer software GBI. Revisies van uitgevoerde rioleringswerken in de gemeente Valkenswaard worden tijdig verwerkt in het rioolbeheerbestand.

Voor de gemalen maakt de gemeente gebruik van Aquaview en de gegevens van de overstorten, peilbuizen en regenradar worden geregistreerd en ontsloten met / via Hydronet.

4 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

In dit hoofdstuk zijn actuele ontwikkelingen uit het stedelijk waterbeheer opgenomen en is de visie van de gemeente Valkenswaard hierop uiteengezet.

4.1 Klimaatverandering

Door klimaatverandering valt neerslag over een jaar genomen steeds ongelijkmatiger. Perioden met extreme droogte komen vaker voor en het aantal en de intensiteit van buien nemen toe. Verdroging zal toenemen door lage grondwaterstanden. Ook de kans op hinder, overlast en schade als gevolg van overtollig hemelwater zal toenemen. Zo is er bijvoorbeeld in juni 2016 in Valkenswaard een bui gevallen van ongeveer 50 mm in anderhalf uur. In die maand is er in Valkenswaard totaal ruim 200 mm neerslag gevallen. Dat is meer dan 25% van totale neerslag in een gemiddeld jaar.

Foto: Water op straat Peperstraat na extreme neerslag

Door klimaatverandering neemt ook de temperatuur en het aantal warme dagen en nachten toe. De opwarming gaat gepaard met behoorlijke (lokale) extremen als gevolg van hitte stress. Een graad wereldwijde opwarming kan lokaal een opwarming van enkele graden betekenen. De lokale extremen treden met name op in dicht bebouwde en versteende gebieden met veel verharding en weinig groen. De gebieden met verharding en bebouwing houden, anders dan groene gebieden, meer warmte vast en stralen meer warmte uit. Dit effect treedt niet alleen op in de grote steden, maar ook in kleinere kernen zoals in de gemeente Valkenswaard. De urgentie voor wateroverlastproblematiek in Valkenswaard is verhoogd na de overlastsituaties in 2016 maar zakt langzaam weer weg. De urgentie voor de gevolgen van hittestress is minder bekend bij de inwoners van Valkenswaard.

*“Er heeft nog nooit een burger bij de gemeente geklaagd over hitte:
Het was vandaag veel te heet op jullie plein.”*

“Ik dacht een tijd lang dat klimaatadaptatie alleen iets was voor de grote stad.”

“Als leek zie ik zelfs dat extremiteiten voor problemen gaan zorgen.”

In de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie gaat klimaatadaptatie met name over het aanpassen en afstemmen van de inrichting van de openbare ruimte aan de verwachte klimaatverandering en de effecten en gevolgen daarvan. Voor Valkenswaard gaat het met name over de volgende effecten:

- Wateroverlast
- Hittestress
- Droogte

Afbeelding 5 Klimaatadaptatie

Met klimaatadaptatie moet de schade als gevolg van klimaatverandering beperkt worden. Klimaatadaptatie heeft onder andere betrekking op het werkveld 'Water en Riolering' en krijgt daarom een belangrijke plek in dit GRP. In paragraaf 5.2.6 is aangegeven hoe dit in het basisrioleringsplan (BRP) is getoetst.

Het GRP is niet hét instrument om klimaatadaptatie in het beleid te borgen maar kan wel richtinggevend zijn voor klimaatbeleid. Klimaatadaptatie moet ook in een integraal beleidsplan worden vastgelegd op een 'hoger level' dan het GRP, zoals een klimaatbeleidsplan, een duurzaamheidsplan of de omgevingsvisie. Klimaatadaptatie heeft betrekking op alle werkvelden in het openbare gebied van de gemeente Vallenswaard. Het is belangrijk om de visies vanuit deze werkvelden op elkaar af te stemmen.

“Klimaat is breder dan mijn vakgebied riolering en water. Een brede duurzaamheidsvisie en klimaatvisie zijn onontbeerlijk voor de gemeente.”

“Kan water de verbindende factor zijn en als vliegwiel gebruikt worden om het thema klimaatadaptie op te pakken?”

Het klimaatbestendig maken van stedelijk gebied vergt bewuste keuzes bij stedelijke inrichting. Bij nieuwe plannen is een klimaatbestendige en water robuuste inrichting van groot belang. Ruimtelijke functies moeten onderling op elkaar afgestemd zijn en de ruimtelijke effecten op waterhuishouding (en vice versa) moeten vastgelegd worden in een bestemmingsplan of omgevingsplan.

Foto: Aanleg berging middels kratten Hyacintenlaan

Rioolsystemen (ondergronds) hebben bij hevige buien niet altijd voldoende capaciteit voor de afvoer en berging van het hemelwater. Voor het borgen van een adequate afvoer en berging moet ook gebruik worden gemaakt van de inrichting van de bovengrondse openbare ruimte. De gemeente Valkenswaard kan de buitenruimte zodanig inrichten dat op een veilige manier tijdelijk meer water bovengronds kan worden geborgen. Daarmee wordt de gemeentelijke zorgplicht meer bovengronds zichtbaar in wegen en groen en is de relatie met beleefbare ruimtelijke ordening, openbare ruimte en vergunningverlening cruciaal. De burgers en bedrijven van Valkenswaard kunnen een steentje bijdragen door op eigen terrein voorzieningen te treffen voor infiltratie, buffering en/of opslag van hemelwater.

Wat willen we bereiken?

- Uiterlijk in 2020 is klimaatbestendig en water robuust inrichten onderdeel van het beleid (conform Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie).
- In 2050 is Valkenswaard zo goed mogelijk klimaatbestendig en water robuust ingericht (conform Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie).
- Meer inzicht in de gevolgen van klimaatverandering en kwetsbare gebieden en objecten met betrekking tot wateroverlast aan de hand van een stresstest.
- Bij de (her)inrichting van de openbare en private ruimte wordt invulling gegeven aan klimaatadaptatie.
- Bij het ontwikkelen van nieuwe ruimtelijke plannen neemt klimaatadaptatie een belangrijke plaats in zodat geen nieuwe kwetsbaarheden ontstaan door extreme neerslag, langdurige droogte en extreme hitte.

4.2 Afkoppelen

Afvalwater en hemelwater worden steeds meer gescheiden van elkaar ingezameld en verwerkt. Hemelwater wordt daarbij afgekoppeld van de bestaande gemengde riolering. Het gescheiden inzamelen van afvalwater heeft de volgende positieve effecten:

- Het verminderen van de invloed op het milieu en de leefomgeving vanuit stedelijk afvalwater door onder andere het beperken van de vuiluitwerp vanuit de riolering op oppervlaktewater
- Het verminderen van wateroverlast
- Het bestrijden van droogte
- Een verbetering van de mogelijkheden grondstoffen en energie uit afvalwater te herwinnen

Als het regent in de gemeente Valkenswaard verdwijnt het meeste hemelwater in de riolering en wordt direct afgevoerd richting de Dommel en de RVZI Eindhoven. Door verandering van het klimaat wordt het bestaande rioolstelsel echter steeds zwaarder op de proef gesteld. Buien worden heviger en duren langer. Hierdoor neemt het risico op wateroverlast toe.

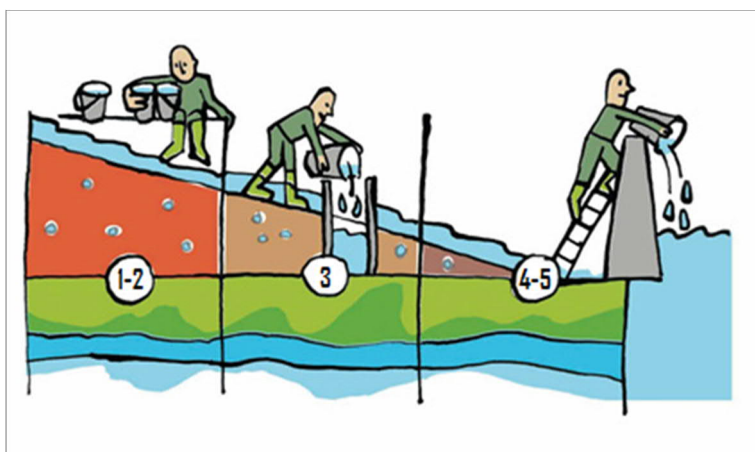
Foto: Water op straat na extreme neerslag Ramstraat

Het maar blijven verruimen van de riolering is geen optie, dat wordt uiteindelijk te kostbaar. Om al dat relatief schone hemelwater te transporteren en te zuiveren zijn ook voorzieningen nodig en dat kost geld en energie. Om

droge voeten te houden en duurzaam om te gaan met hemelwater moet meer ruimte voor de opvang van hemelwater gecreëerd worden. Deze ruimte moet worden gezocht in het groen, de bodem en/of oppervlaktewater.

Daarom hanteert de gemeente (en het waterschap) voor afvoer van het hemelwater afkomstig van verhard oppervlak de onderstaande waterkwantiteitstrits ook genaamd "de Ladder van Lansink" (infiltreren waar het kan, bufferen waar mogelijk en als het niet anders kan, dan pas afvoeren):

- 1) Hergebruik
- 2) Vasthouden / infiltreren
- 3) Bergen
- 4) Afvoeren naar oppervlaktewater
- 5) Afvoeren naar een rioolstelsel

Afbeelding 6 Waterkwantiteitstrits

Particulieren

De gemeente wil bewustwording creëren door actief te communiceren over het nut en de noodzaak van afkoppelen. Afkoppelen van hemelwater door burgers te stimuleren is beter dan het afdwingen van afkoppelen. Als burgers overtuigd zijn dat hun bijdrage resultaat heeft, raken ze meer betrokken. De voorzieningen die burgers aanleggen om af te koppelen worden beter in stand gehouden als burgers deze vanuit eigen overtuiging aanleggen en niet omdat ze van de gemeente moeten. Het moet voor burgers niet alleen een financieel rekensommetje zijn. Ze zouden ook moeten afkoppelen vanuit de overtuiging dat ze hiermee meerwaarde creëren.

Bovengronds afkoppelen

Bovengrondse maatregelen genieten de voorkeur boven ondergrondse maatregelen. De gebruiker ziet dan namelijk waar het hemelwater naar toe gaat. Dit komt ten goede aan de beleving van hemelwater en het juiste gebruik van de afgekoppelde openbare ruimte. Door de zichtbaarheid is de werking van bovengrondse voorzieningen beter gewaarborgd dan bij ondergrondse voorzieningen. Bovengrondse voorzieningen zijn meestal goedkoper in aanleg en onderhoud.

"Bovengrondse maatregelen genieten de voorkeur boven ondergrondse maatregelen."

Doelmatigheid

Afkoppelen is één van de maatregelen ter beperking van wateroverlast. Het is echter niet de enige oplossing. In bestaand gebied is het meestal niet realistisch om 100% van de verhardingen af te koppelen van de gemengde riolering. Afhankelijk van de situatie kunnen de kosten voor afkoppelen behoorlijk oplopen. De vraag of afkoppelen doelmatig is, wordt niet altijd gesteld. Beter is om de vraag te stellen welk probleem met afkoppelen zou worden opgelost en welke problemen er eventueel bijkomen. Ook moet worden gekeken naar de kansen en kosten van afkoppelen: waar zijn de randvoorwaarden gunstig en hoe verhouden de kosten zich ten opzichte van mogelijke andere maatregelen. Bijvoorbeeld in de vorm van een doelmatigheidstoets. Gezien de kosten van het aanleggen van een gescheiden stelsel en de bijdrage aan de doelen, is het niet doelmatig om op termijn alle gemengde stelsels te vervangen door gescheiden stelsels. Indien er geen problemen zijn ten aanzien van wateroverlast, waterkwaliteit of capaciteit van de zuivering, heeft gescheiden riolering geen overtuigende meerwaarde ten opzichte van gemengde riolering. Het aanleggen van een (deels) gescheiden stelsel kan echter op sommige plekken een doelmatige oplossing zijn om een probleem aan te pakken, bijvoorbeeld in het geval van wateroverlast. Of deze maatregel bij een dergelijk probleem doelmatig is, is locatieafhankelijk en een momentane afweging. Bij noodzakelijke rioolvervanging, gecombineerd met een reconstructie van de verharding of herinrichting is de aanleg van een gescheiden stelsel veelal doelmatig.

Uiteenzetting per deelgebied

De kenmerken per gebied maken dat het eenvoudiger of juist moeilijker is om hemelwater lokaal te verwerken. Hierdoor verschillen de ambities en oplossingsrichtingen voor het afkoppelen van hemelwater. Zie onderstaande tabel.

Tabel 7 Afkoppelen per gebied

Centrum(gebieden)	In het centrum van Valkenswaard is er vrijwel geen ruimte om hemelwater op het eigen perceel te verwerken. Ook in de overige centrumgebieden is weinig ruimte. In deze gebieden wordt het hemelwater ingezameld en getransporteerd naar buiten het centrumgebied. Aangezien de centrumgebieden het visitekaartje van de gemeente vormen vereisen eventuele vijvers (sierwater) extra aandacht voor het behalen en behouden van een goede waterkwaliteit.
Woonwijken	In de woonwijken wordt het hemelwater zoveel als mogelijk op het eigen perceel verwerkt en/of benut voor de vochtbalans van structureel en beeldbepalend groen. Niet-beeldbepalend groen wordt bij voorkeur ingezet voor de opvang en infiltratie van hemelwater in plaats van verstening. De wateroverlast in Kreijenbeek wordt opgelost door verhard oppervlak af te koppelen. Het afgekoppelde hemelwater wordt, waar mogelijk, gebruikt voor een kwaliteitsimpuls aan de leefomgeving. Op een knooppunt van groen-blauwe netwerken ontstaat een duurzaam ingerichte woonwijk als inspirerend voorbeeld voor andere wijken.
Linten	Bij lintvormige bebouwing worden bij herinrichting van wegen de bermen verdiept uitgevoerd voor de opvang van afstromend wegwater. De groene bermen worden ook gedeeltelijk ecologisch ingericht. Hierdoor dragen ze positief bij aan de beeldkwaliteit en vormen groen-blauwe linten tussen de kernen.
Bedrijventerreinen	De hemelwaterverwerking op bedrijventerreinen vindt reeds hoofdzakelijk gescheiden plaats en dit blijft nagenoeg onveranderd. Er zijn geen noemenswaardige wateroverlastproblemen waardoor de noodzaak tot structurele veranderingen ontbreekt. Bedrijven kunnen uiteraard wel zelf initiatieven ontplooiën om meer veiligheid tegen wateroverlast te creëren. Reconstructie van bedrijventerreinen wordt aangegrepen om het hemelwater op een meer duurzame wijze te verwerken. Waar mogelijk en praktisch haalbaar wordt de aanleg van groene daken gestimuleerd als voorbeeld voor andere bedrijven.
Buitengebied	In het buitengebied wordt hemelwater zoveel als mogelijk lokaal verwerkt en/of vormt samen met de waterberging in de beekdalen groen-blauwe aders die de natuurwaarde verhogen. Bij de verspreide bebouwing wordt het hemelwater vertraagd afgevoerd via greppels. Op de drukriolering is geen hemelwater aangesloten (dit is niet toegestaan).

Wat willen we bereiken?

- Afvalwater en hemelwater worden steeds meer gescheiden van elkaar ingezameld en verwerkt.
- Iedere perceeleigenaar is zich bewust van de eigen verantwoordelijkheid voor het verwerken van het hemelwater dat op het eigen terrein valt.
- De invloed op het milieu en de leefomgeving vanuit stedelijk afvalwater wordt beperkt.

4.3 Burgerparticipatie

In de waterketen zijn de rollen van overheid en burgers al enige tijd aan verandering onderhevig. Burgers worden mondiger en deskundiger, de overheid transparanter en meer faciliterend. Bij de invulling van de zorgplichten voor hemelwater en grondwater heeft de burger een duidelijke eerste verantwoordelijkheid, voordat de gemeente in beeld komt. Niet alle burgers hebben voldoende waterbewustzijn. Dit betekent dat de mensen zich niet bewust zijn van de risico's. Ook zijn ze weinig bekend met de maatregelen die de overheid neemt en wat ze zelf kunnen doen om de risico's te beperken. Daarnaast is onvoldoende bekend wat de eigen verantwoordelijkheid is.

Om het beleid met betrekking tot klimaatadaptatie en afkoppelen te laten slagen is het belangrijk om burgers erbij te betrekken. Door burgers te betrekken ontstaat er een eigen verantwoordelijkheidsgevoel. Door burgers die bewust met het thema bezig zijn een ambassadeursrol te geven kunnen zij het belang van klimaatadaptatie en afkoppelen ook overbrengen aan anderen. Stimuleringsbudgetten kunnen hierbij helpen.

Op de foto hiernaast is de dakafvoer afgekoppeld door de regenpijp door te zagen en de afvoer op de straat te laten uitkomen. Dit is mogelijk daar waar het hemelwater vervolgens afgevoerd kan worden en niet in het riool terecht komt.

“Hoe kan ik bijdragen? In plaats van: de instanties lossen het wel voor ons op.”

Het is belangrijk om burgers voor te lichten over de urgentie van klimaatadaptatie en afkoppelen en hoe ze hieraan zelf hun steentje kunnen bijdragen. Het helpt als de gemeente een voorbeeldrol aanneemt. Door het goede voorbeeld te geven in projecten kunnen burgers overtuigd worden om dit voorbeeld te volgen. Uit voorbeeldprojecten moet samen met burgers lering getrokken worden.

“We moeten de klimaatadaptieve aanpak die we wensen delen en blijven delen, zelfredzaamheid en zelfwerkzaamheid van de burger is hierbij onontbeerlijk.”

Wat willen we bereiken?

- De gemeente Valkenswaard en haar burgers onderkennen de urgentie van klimaatverandering en zijn zich bewust van de consequenties hiervan.
- Burgers zijn op de hoogte van (ruimtelijke) klimaatadaptatie en afkoppelen en de positieve rol die ze daar zelf in kunnen spelen.
- Er is meer gedeelde verantwoordelijkheid van een faciliterende gemeente en participerende burgers.

4.4 Omgevingswet

Een belangrijke ontwikkeling binnen de planperiode van dit GRP is de komst van de Omgevingswet, die, zoals het er nu naar uit ziet medio 2020 van kracht gaat worden. De Omgevingswet gaat, veel meer dan de traditionele ruimtelijke ordening, uit van leefbaarheid en gezondheid als belangrijke speerpunten voor beleid en regelgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet heeft tot doel om de regels op het gebied van de fysieke leefomgeving te vereenvoudigen en te verminderen, en ervoor te zorgen dat regelgeving op dit terrein integraal en onderling goed afgestemd is. De Omgevingswet integreert veel van de bestaande regelgeving, maar wijzigt de verdeling van taken en verantwoordelijkheden niet. De zorgplichten voor afval, hemel- en grondwater blijven bestaan en komen straks terug in de omgevingsvisie. Lokale regelgeving op het gebied van stedelijk waterbeheer krijgt een plek in het gemeentelijk omgevingsplan. Verder blijft de verplichting tot onderhoud van kapitaalgoederen bestaan en ook de separate financiële positie voor rioolbeheer in de gemeentelijke begroting blijft van toepassing. De voorziening riolering en de rioolheffing moeten ook met de komst van de Omgevingswet onderbouwd zijn door middel van een actueel kostendekkingsplan.

De invoering van de Omgevingswet kan gebruikt worden om op een passende integrale wijze invulling te geven aan klimaatadaptatie en hemelwater beleid. Het integraal inbedden van het GRP in bestaand beleid is een goede opmaat naar de Omgevingswet. Om klimaatadaptatie hoger op de agenda te krijgen moet het niet alleen vanuit de techniek worden benaderd. Bij technische maatregelen wordt namelijk vaak onvoldoende rekening gehouden met ruimtelijke en maatschappelijke componenten. De invloedssfeer is daardoor zeer beperkt en de maatregelen hebben vaak beperkte toegevoegde waarde voor de ruimtelijke inrichting, gebruik en beleving. Om wateroverlast en hittestress in een breder perspectief op te lossen moet het thema klimaat een prominente plek krijgen in het beleid (omgevingsvisie en omgevingsplan). Zodoende kunnen bij het toekennen van functies aan een gebied afgewogen keuzes worden gemaakt. Wateroverlastlocaties worden op een hoger niveau aangepakt. Hierdoor worden meer oplossingsmogelijkheden gecreëerd, waarbij ook combinaties met andere functies en gebruik ontstaan.

Afbeelding 7 Invloedssfeer GRP

Dit is duidelijk gemaakt middels bovenstaand plaatje. Als we ons beperken tot het zoeken van oplossingen in de techniek dan is onze invloedssfeer beperkt. Gaan we de oplossingen meer integraal benaderen en gaan we gebruik en functie erbij betrekken dan wordt de maatschappelijke context wezenlijk en hiermee wordt ook de invloedssfeer van oplossingen vergroot.

“Om klimaatadaptatie en hemelwateroplossingen hoger op de agenda te krijgen moeten deze thema's niet alleen vanuit de techniek worden benaderd.”

“Ik ben een rioleur en denk vaak alleen vanuit buizen.

Door andere vakdisciplines te betrekken komen er veel meer mogelijkheden op tafel.”

Wat willen we bereiken?

- Aan de hand van de definitieve vaststelling van de Omgevingswet wordt bepaald of het GRP Valkenswaard in zijn huidige vorm blijft bestaan. Bij de volgende actualiseren medio 2022 van het GRP wordt hier een besluit over genomen. Duidelijk is dat het maken van een periodieke verantwoording van de benodigde middelen en beleidsbijstelling belangrijk is voor de gemeente Valkenswaard.
- Klimaatadaptatie en (stedelijk) waterbeleid moeten integraal vastgelegd worden in de omgevingsvisie van de gemeente Valkenswaard.
- Ruimtelijke functies zijn onderling op elkaar afgestemd en de ruimtelijke effecten (op waterhuishouding en vice versa) zijn vastgelegd in een bestemmingsplan of omgevingsplan.

4.5 Effect gerichte benadering

Sinds het Bestuursakkoord Water (2011) ligt de focus op doelmatig waterbeheer: doen we de goede dingen en doen we die dingen vervolgens goed?

Er is hierbij een omslag gemaakt van sterk normatief beleid naar een meer effectgerichte benadering. Het functioneren van het watersysteem als geheel moet centraal staan bij de aanpak van knelpunten.

Wat willen we bereiken?

- We beheren ons rioolstelsel meer op basis van een risicobenadering in plaats van alleen op basis van normen. De gemeente Valkenswaard is hier al mee gestart in het project risicoriolen en werkt dit in de planperiode van dit GRP verder uit.

5 WELKE AFSPRAKEN MAKEN WE MET ELKAAR?

In dit hoofdstuk is per gemeentelijke zorgplicht aangegeven wat er van de gemeente verwacht mag worden en welke regels de gemeente stelt met betrekking tot riolering en water.

5.1 Stedelijk afvalwater

Contact met afvalwater, bijvoorbeeld bij wateroverlastsituaties vanuit de gemengde riolering, moet vermeden worden omwille van de volksgezondheid. Er kan niet in alle gevallen voorkomen worden dat er bij hevige neerslag met hemelwater verdund afvalwater op straat treedt vanuit het gemengde rioolstelsel. Sterk vervuild afvalwater op straat is niet acceptabel. Sterk verdund afvalwater of hemelwater op straat is wel acceptabel.

Het grootste deel van het rioolstelsel in Valkenswaard is gemengd. Het functioneren van deze gemengde riolering is sterk afhankelijk van het aangesloten hemelwater. Daarom is het functioneren van de riolering met betrekking tot de afvalwaterzorgplicht onlosmakelijk verbonden met de hemelwaterzorgplicht.

Foto: Rioleringswerk Kornoeljelaan – Lijsterbeslaan

Buitengebied

Het buitengebied is voorzien van een drukrioolstelsel voor de afvoer van (huishoudelijk) afvalwater. De drukriolering met minigemalen is ontworpen voor de dagelijkse hoeveelheid huishoudelijk afvalwater van de aangesloten woningen. De buis (persleiding) waar het water door verpomp moet worden is van geringe diameter (soms maar 5cm tot 7,5cm dik). Het water wordt vele kilometers verpomp naar een eindgemaal en onderweg wordt afvalwater uit andere minigemalen bijgepompt. Hemelwater past daar dan niet bij.

De gemeente is niet verantwoordelijk voor schade veroorzaakt door het aansluiten van hemelwater of grondwater van particulieren op de gemeentelijke drukriolering. Eigenaren die toch hemelwater of grondwater op de drukriolering aangesloten hebben zijn verantwoordelijk voor eventuele schade die hierdoor ontstaat.

Resumé afspraken:

- Per overlastlocatie afwegen of de situatie acceptabel is of niet;
- Geven van een goede voorlichting over de (gezondheids-) risico's van wateroverlastsituaties vanuit de gemengde riolering;
- Terugdringen vuiluitworp vanuit rioolstelsels op oppervlaktewater vooral door afkoppelen;
- De toets op het functioneren geschiedt middels rioolberekeningen (zie ook paragraaf 5.2.6);
- Om problemen met drukriolering te voorkomen is het niet toegestaan om hemelwater aangesloten te houden.

5.2 Hemelwater

5.2.1 Hemelwater- en grondwaterverordening

Op 17 januari 2013 is de hemelwater- en grondwaterverordening, met uitzondering van artikel 3 (Strafbepaling), vastgesteld door de gemeenteraad van Valkenswaard. In het aanwijzingsbesluit kunnen gebieden worden aangewezen waar perceeleigenaren worden verplicht tot afkoppelen van verharding en het verwerken van hemelwater op eigen terrein in industriële gebieden. Als de perceeleigenaar redelijkerwijs niet kan voldoen aan deze verplichting kan ontheffing worden verleend. De gemeente laat de verordening hemelwater en grondwater vervallen, omdat het afkoppelen op vrijwillige basis wordt voortgezet, inclusief stimuleringsregelingen. Het past 'in geest van' de aanstaande Omgevingswet beter om in te zetten op vrijwilligheid en verantwoordelijkheid van de burger. De gemeente wil daarom de komende periode met name inzetten op de vrijwillige keuze van particulieren om af te koppelen. Hierbij hoort een traject van voorlichting en stimulering.

Resumé afspraken:

- De hemel- en grondwaterverordening komt te vervallen, afkoppelen bij voorkeur op vrijwillige basis inclusief stimuleringsregeling;
- Indien stimuleren onvoldoende werkt, wordt alsnog een nieuwe verordening opgesteld.

5.2.2 Bestaand bebouwd gebied

De ambitie van de Gemeente Valkenswaard is om bestaande gemengd gerioleerde gebieden alleen om te bouwen naar een gescheiden stelsel ter bestrijding van wateroverlastproblemen, waterkwaliteitsproblemen, gebrek aan capaciteit op de zuivering of om de ontwateringssituatie te verbeteren. Afkoppelen is geen doel op zich maar een middel om te komen tot een verbetering. Dit betekent dat in wijken/gebieden zonder (potentiële) overlast het huidige stelseltype vooralsnog blijft gehandhaafd.

Particulier terrein

Om het risico op wateroverlast verder te beperken hanteert de gemeente een stimuleringsbeleid voor afkoppelen in geval van rioolvervanging en/of wateroverlast. Bij een rioolvervanging faciliteert de gemeente het afkoppelen van de voorzijde van daken als perceeleigenaren hiermee instemmen.

Voor het afkoppelen van de voorzijde van het dak, heeft de gemeente een subsidie ter beschikking. Wanneer de eigenaar van het pand voornemens is de afkoppeling ongedaan te maken, is de eigenaar verplicht dit te melden bij de gemeente en het subsidiebedrag in zijn geheel terug te betalen. Wanneer de eigenaar dit niet doet, kan de gemeente via een nog op te stellen Algemene Plaatselijke Verordening (APV) een boete opleggen.

Openbaar gebied

In wijken met een relatief hoge grondwaterstand, een slecht doorlatende bodem en niet of nauwelijks ruimte voor de opvang van water blijft het huidige type rioleringsstelsel gehandhaafd. Hier wegen de kosten voor het creëren van ruimte niet op tegen de baten. Wateroverlastproblemen worden opgelost via rioolverruiming van de bestaande gemengde riolering of via het bijleggen van hemelwaterriolering (mits doelmatig).

In wijken met een relatief lage grondwaterstand, een goed doorlatende bodem en ruimte voor de opvang van water wordt bij rioolrenovatie hemelwater via een apart systeem ingezameld en lokaal verwerkt in de bodem, groenvoorzieningen en/of oppervlaktewater. Voor deze wijken wordt een hemelwaterafvoerstructuur ontworpen zodat als de schop de grond in gaat kan worden toegewerkt naar de toekomstige gewenste situatie.

Voor de lokale verwerking van hemelwater op openbaar terrein worden afhankelijk van de praktische mogelijkheden bewezen hemelwater verwerkende technieken als vijvers, wadi's, infiltratieriolen, hemelwaterriolen en directe afstroming naar groenstroken ingezet. Nog niet bewezen technieken worden gevolgd en geëvalueerd. Pas bij gebleken geschiktheid worden ze op grotere schaal binnen de gemeente toegepast.

Bij elke ingreep in de openbare ruimte wordt bekeken of deze structureel kan bijdragen aan het verwerken van extreme neerslag. Bijvoorbeeld het verlagen van een stoeprand, afstroming naar lager gelegen groenstroken of economisch niet-gevoelige locaties etc.

Resumé afspraken:

- Afkoppelen is geen doel, maar een middel om een doel te bereiken
- Bij rioolvervanging faciliteert de gemeente afkoppelen van de voorzijde van het perceel na instemming eigenaar
- De gemeente stelt een Algemene Plaatselijke Verordening (APV) op om een boete op te kunnen leggen voor het geval afkoppelen door particulieren wordt teruggedraaid
- Oplossen wateroverlastproblemen waar afkoppelen niet mogelijk is geschiedt door rioolverruiming of bijleggen hemelwaterriool
- Waar mogelijk hemelwater lokaal verwerken middels bewezen technieken
- Nieuwe technieken om hemelwater lokaal te verwerken worden eerst gevolgd en geëvalueerd alvorens deze worden toegepast
- Bij elke ingreep in de openbare ruimte wordt gekeken hoe deze kan bijdragen aan het verwerken van extreme neerslag

5.2.3 In- en uitbreidingen

Nieuwe ontwikkelingen (zowel in- als uitbreidingen) dienen hydrologisch neutraal te zijn. Belangrijk is dat het stedelijk watersysteem (grondwater, oppervlaktewater, riolering) een robuuste en begrijpbare werking heeft. Dit stelt hoge eisen aan het ontwerp, de uitvoering en het beheer.

Inbreidingsplannen op kwetsbare plekken voor wateroverlast krijgen niet altijd voldoende aandacht. In de regels van bestemmingsplannen komt water vaak onvoldoende terug waardoor een bouwplan-toetser onvoldoende munitie heeft om eisen te stellen met betrekking tot water bij inbreidingsplannen. In deze paragraaf is daarom uitgewerkt welke eisen de gemeente stelt bij in- en uitbreidingsplannen.

Bij in- en uitbreidingen wordt onderscheid gemaakt naar < 50 m², 50 tot 2.000 m² en > 2.000 m². De insteek is om bij toename van verhard oppervlak 15 - 60 mm berging, bij voorkeur, op eigen terrein te realiseren.

Binnen Valkenswaard vinden veel inbreidingsprojecten plaats. Hier wordt de bestaande verharding afgebroken en volledig opnieuw gebouwd. Om in de toekomst ook droge voeten te houden moeten de kansen op deze locaties ook benut worden, hetzij in mindere mate dan bij toename van verhard oppervlakte. Voor her in te richten verhard oppervlak bij inbreidingsplannen van meer dan 200 m² (daken en terreinverharding) moet 15 mm hemelwater geborgen worden op eigen terrein als inspanningsverplichting. Alleen als redelijkerwijs niet voldaan kan worden aan deze verplichting kan de gemeente hier vanaf zien.

Bij uitbreidingen gaat de voorkeur uit naar centrale waterberging. Bij inbreidingen gaat de voorkeur uit naar centrale waterberging binnen het projectgebied.

Tabel 8 Eisen aan in- en uitbreidingen

Vloerpeil	Toename verhard oppervlak		
	> 0,2 ha	50 m ² - 0,2 ha	< 50 m ²
Nieuwe woningen bij voorkeur >0,3m boven wegpeil in plaats van 0,2m (tet betrekking tot extra veiligheid)	- 60 mm hemelwater bergen op eigen terrein - Perceeleigenaar overlegt een aansluitplan (doel: grip houden op riolering)	- 15 mm hemelwater bergen op eigen terrein - Perceeleigenaar overlegt een aansluitplan (doel: grip houden op riolering)	- Geen regels
	Herinrichting		
	Bij her in te richten verhard oppervlak in geval van herbouw of inbreidingsplannen > 200 m ² geldt de regel 15 mm hemelwater bergen op eigen terrein als inspanningsverplichting		

Groene daken worden gehonoreerd als onverhard oppervlak. Op het moment dat een ontwikkeling volledig uit groene daken gaat bestaan en hierdoor geen waterberging hoeft te worden gerealiseerd dient een effectanalyse te worden uitgevoerd. Bij een groot risico op wateroverlast dient een ruimtereservering te worden gemaakt om, indien nodig, te kunnen ingrijpen.

Voor lozing van hemelwater op ondiepe stagnante wateren wordt eerst een effectanalyse uitgevoerd om het risico op waterkwaliteitsproblemen in te schatten.

Resumé afspraken:

- Bij in- en uitbreidingen centrale waterberging binnen het projectgebied, afhankelijk van de toename van het verhard oppervlak (conform tabel 8)
- Groene daken worden als onverhard oppervlak beschouwd
- Bij maatregelen eerst een effectenanalyse uitvoeren om risico's te kunnen beoordelen

5.2.4 Kwaliteit

Nieuwe systemen worden bij voorkeur uitgevoerd als gescheiden riolering. Voor (bedrijven)terreinen met een hoog risico op verontreiniging is verbeterd gescheiden riolering een betere optie (mits doelmatig). Doorgaande wegen mogen alleen direct afstromen naar oppervlaktewater als het water door een zuiveringsvoorziening wordt geleid. Voor de zuivering van hemelwater wordt alleen gebruik gemaakt van natuurlijke voorzieningen zoals de bodem, rietvelden en bezinkzones.

De bodemlaag wordt beschouwd als zuiverende voorziening voor afstromend hemelwater. Via monitoring wordt een vinger aan de pols gehouden met betrekking tot de kwaliteit van de toplaag. In het geval de toplaag te sterk vervuild raakt wordt deze vervangen (inschatting na circa 15 - 20 jaar).

Resumé afspraken:

- Hemelwater mag alleen gezuiverd op oppervlaktewater worden geloosd, gebruikmakend van natuurlijke voorzieningen
- In geval van zuivering via de bodem wordt de verontreiniging gemonitord

5.2.5 Kwantiteit

Alle voorzieningen dienen een afvoermogelijkheid te hebben zodat bij meer extreme omstandigheden het overtollige water kan worden afgevoerd naar het oppervlaktewater (eventueel via bestaande rioolstelsels). Het hemelwater wordt in de bestaande situatie ondergronds via (infiltratie)riolen naar het verzamelpunt getransporteerd. In geval van nieuwbouw wordt de hoogteligging zodanig ingericht dat hemelwater over straat richting het verzamelpunt kan stromen.

Indien de mogelijkheid aanwezig is, kan ook bij bestaande bouw oppervlakkige afstroming worden bekeken. Dit moet in dat geval niet voor overlast zorgen.

Bij de verwerking van hemelwater wordt de volgende voorkeursvolgorde gehanteerd:

- 1) Hergebruik of infiltratie van hemelwater
- 2) Bergen en vertraagd afvoeren
- 3) Afvoeren naar oppervlaktewater
- 4) Afvoeren naar hemelwaterriool
- 5) Afvoeren naar gemengd riool

De gemeente is voorstander van groene daken, deze worden als onverhard oppervlak beschouwd.

Resumé afspraken:

- Verwerken hemelwater via de voorkeursstrits

5.2.6 Hemelwateroverlast

Bij een overbelasting van het rioolstelsel als gevolg van hevige neerslag kan water op straat treden. Dit verschijnsel wordt principieel nog niet beschouwd als wateroverlast.

Bij water op straat maken we onderscheid in drie verschillende gradaties:

- Hinder, kort durend beperkte hoeveelheden water op straat, met een duur in de orde van 15 - 30 minuten
- Ernstige hinder, forse hoeveelheden water op straat, met een duur in de orde van 30 - 120 minuten
- Overlast, langduriger en op grotere schaal water op straat met materiele schade en mogelijk ook ernstige belemmering van het (economische) verkeer of water in panden instromend vanuit de openbare ruimte (niet vanuit de eigen huisaansluiting)

Foto: Water op straat na extreme neerslag Gaspeldoornlaan

“Aan wateroverlast zitten niet alleen financiële gevolgen, het heeft ook grote emotionele gevolgen.”

Water op straat als gevolg van hevige neerslag is acceptabel zolang het binnen de banden c.q. het openbare profiel blijft, niet op belangrijke verkeerroutes voorkomt en niet leidt tot schade. Opdrijvende putdeksels zijn niet wenselijk in verband met de veiligheid van verkeersdeelnemers. Op de locaties waar putdeksels opdrijven bij hevige neerslag moeten maatregelen getroffen worden zoals het plaatsen van een roosterdeksel voorzien van een ontluchtingsklep. Water in panden is niet acceptabel, maar er kan altijd een bui vallen waarop het rioolstelsel niet te dimensioneren is en de ruimtelijke inrichting niet tegen bestand is. Onderstaand is uitgewerkt op welke neerslaggebeurtenissen het rioolstel getoetst wordt.

Toetsing

Voor de toetsing van het functioneren van het rioolstelsel in bestaand bebouwd gebied met betrekking tot wateroverlast en water op straat zijn rioleringsberekeningen uitgevoerd. In het nieuwe basisrioleringsplan (BRP) Valkenswaard 2017 is het functioneren van het rioolstelsel inzichtelijk gemaakt. Bij deze berekeningen zijn bui 08 en bui 10 uit de kennisbank Stedelijk Water (voorheen Leidraad Riolering) van stichting Rioned als toetsbui gehanteerd. Water op straat is acceptabel, mits dit niet leidt tot schade (ook economische schade zoals bij hoofdwegen of gezondheid). Voor de berekende plaatsen met water op straat (bij de toets met bui 08) die óók in de praktijk voorkomen (waar meldingen van bekend zijn) én die tot schade leiden worden maatregelen voorgesteld.

De rioleringsberekening is twee dimensionaal uitgevoerd, inclusief terreinmodel. Dat wil zeggen dat het rioolstelsel in geval van overbelasting kan overlopen en uittredend water zijn werkelijke route volgt via het maaiveld (terreinmodel). Dit is een meer reële benadering van de werking van het rioolstelsel dan wanneer alleen vanuit de riolering wordt gerekend.

Tevens is een stresstest uitgevoerd met een zeer zware bui met een neerslagsom van 94 mm in 70 minuten (bui van Herwijnen) met als doel in kaart te brengen wat in theorie kan gebeuren indien een dergelijke bui valt. Hiermee wordt rekening gehouden met de gevolgen van klimaatverandering.

De maatregelen worden zodanig gedimensioneerd dat:

- Op korte termijn, binnen vijf jaar (planperiode GRP 2018-2022), water in woningen bij een berekening met de toetsbui bui 08 (herhalingstijd één maal per twee jaar: 19,8 mm in 60 minuten) wordt voorkomen.
- Op lange termijn doch uiterlijk 2050 (streefjaar Deltaplan Ruimtelijk Adaptatie, zie paragraaf 3.1), water op straat vanuit de riolering bij een berekening met de toetsbui bui08 wordt voorkomen en water in woningen bij bui 10 (herhalingstijd één maal per tien jaar: 35,7 mm in 45 minuten) wordt voorkomen.

De bovengrondse afvoer van hemelwater valt buiten de definitie van water op straat vanuit de riolering. De maatregelen worden niet alleen normgericht bepaald aan de hand van de toetsbui maar vooral effectgericht, conform de uitgangspunten van doelmatigheid uit het Bestuursakkoord Water.

In nieuw te ontwikkelen gebieden wordt de riolering zodanig gedimensioneerd dat water op straat bij een berekening met bui 10 wordt voorkomen.

Bij het oplossen van hydraulische knelpunten zijn in het BRP meerdere mogelijkheden genoemd:

- Vergroten afvoercapaciteit middels diametervergroting
- Afkoppelen verhard oppervlak
- De aanvoer van water blokkeren door het plaatsen van schildmuren of interne overstorten
- Het maken van een 'escape' om uittreidend water af te voeren en tijdelijk te kunnen bergen

De gemeente wil bij voorkeur de knelpunten oplossen middels af koppelen.

Resumé afspraken:

- Water op straat is acceptabel indien er geen overlast of veiligheidsrisico's zijn
- Oplossen overlastproblemen op korte termijn (binnen de planperiode van dit GRP) zijn gebaseerd op bui 08
- Oplossen overlastproblemen op lange termijn worden gecombineerd met rioolvervanging op basis van kwaliteit en zijn gebaseerd op bui 10
- Bij nieuwbouw geen water op straat bij bui 10

5.3 Grondwater

De gemeentelijke zorgplicht voor grondwater geldt alleen voor maatregelen in openbaar stedelijk gebied. De gemeente vult de zorgplicht in door doelmatige, rendabele en haalbare maatregelen in de openbare ruimte te treffen om structurele grondwateroverlast te voorkomen of te beperken. De perceeleigenaar is zelf verantwoordelijk voor het treffen van maatregelen op het eigen perceel om de nadelige gevolgen van de grondwaterstand tegen te gaan. Hij is ook verantwoordelijk voor de bouwkundige staat van de eigen woning en de waterhuishoudkundige voorzieningen op het eigen terrein. Voor vragen en meldingen met betrekking tot grondwater(overlast) kan een perceeleigenaar terecht bij de gemeente. De gemeente geldt als eerste aanspreekpunt (loketfunctie).

5.3.1 Grondwateroverlast

Grondwateroverlast is een situatie waarbij er sprake is van aantasting van de gebruiksfunctie van een perceel door een structureel te geringe ontwateringsdiepte.

Bij nieuwe ontwikkelingen / nieuwbouw dient hydrologisch neutraal te worden gebouwd en er dient gestreefd te worden om te voldoen aan de gestelde normen conform het cultuurtechnisch vademecum, zijnde:

- Wegen en paden: een minimale ontwatering van 0,7 m (1,0 m voor wegen met zwaar verkeer)
- Voor fiets- en wandelpaden is de minimale ontwatering 0,50 m
- Bebouwing met kruipruimte: een minimale ontwatering van 0,70 m à 0,80 m beneden het wegpeil
- Hierbij wordt uitgegaan van:
 - o Vloerpeil woningen minimaal 0,20 m boven wegpeil
 - o Vloerdikte 0,20 m à 0,30 m
 - o Vrije ruimte onder vloer 0,50 à 0,60 m
 - o Ontwatering tot 0,20 m beneden bodem kruipruimte
- Bebouwing zonder kruipruimte of met waterdichte kelder: een ontwatering van 0,50 m beneden wegpeil

Resumé afspraken:

- Alleen maatregelen treffen bij structurele grondwateroverlast
- De gemeente geldt als eerste aanspreekpunt voor grondwateroverlast problemen particulariseren (loketfunctie)

6 WAT GAAN WE DE KOMENDE PERIODE DOEN?

6.1 Wateroverlast

Stresstest

In het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie wordt een stresstest voorgeschreven voor gemeenten. Hiermee moeten zij in hun gebied de kwetsbaarheid voor wateroverlast in beeld brengen. Hierbij moeten risicolocaties voor wateroverlast in kaart gebracht worden en moet inzichtelijk gemaakt worden bij welke objecten de gevolgen van wateroverlast groot zijn. Er moet specifiek aandacht zijn voor vitale en kwetsbare functies zoals belangrijke routes voor hulpdiensten, de aanwezigheid van niet zelfredzame personen op bepaalde locaties en belangrijke locaties voor (openbare) communicatiesystemen). In het kostendekkingsplan zijn de kosten opgenomen voor het uitvoeren van de stresstest.

Hemelwaterstructuurkaarten (Masterplan)

Om bovengrondse afvoer van hemelwater en de ruimtelijke reservering voor hemelwater goed te faciliteren wordt in de komende planperiode een kaart met blauwe aders (hemelwaterstructuren) opgesteld. Met behulp van deze kaarten kan inzichtelijk worden gemaakt hoe hemelwater dat afstroomt over maaiveld kan worden gestuurd met behulp van de inrichting van de openbare ruimte. Een hemelwaterstructuurkaart zou helpen om water ook een plek te geven in ruimtelijke ordening. De blauwe aders moeten daarvoor uiteindelijk geborgd worden in een structuurvisie. In het kostendekkingsplan zijn de kosten voor het opstellen van de hemelwaterstructuurkaart meegenomen.

Opsporen foutaansluitingen

Op een aantal locaties in de gemeente Valkenswaard is bekend of bestaat het vermoeden dat hemelwater- en afvalwateraansluitingen niet goed zijn aangesloten op de openbare gescheiden riolering. Het betreft de locaties Schaapsloop 1 en 2, De Hazelaar en Hoge Akkers. Er wordt op korte termijn gestart met pilot project voor het opsporen en herstellen van foutaansluitingen op de locatie Hoge akkers. De kosten voor het opsporen en oplossen van de foutaansluitingen zijn in het kostendekkingsplan meegenomen.

Afkoppelen Kreijenbeek

In de wijk Kreijenbeek wordt hemelwater gedeeltelijk afgekoppeld van het gemengde rioolstelsel. Bij extreme buien blijkt de capaciteit van de riolering niet overal toereikend. De gemeente wil de wateroverlast in Kreijenbeek aanpakken door waar mogelijk hemelwater af te koppelen. Het afkoppelproject Kreijenbeek is gestart in de planperiode van het vorige GRP en zal doorlopen tot en met 2018. Zie de investeringslijst voor de projectkosten.

Afkoppelen Particulieren

Voor een stimuleringsregeling afkoppelen door particulieren wordt een budget opgenomen van € 35.000,00 jaarlijks gedurende de planperiode 2018-2022. Dit is gebaseerd op een vergoeding van € 7,00 per m² voor 0,5 hectare per jaar. Voor het afkoppelen van de voorzijde van het dak, stelt de gemeente een subsidiebedrag van € 300,00 beschikbaar.

6.2 Rioolbeheer

In de planperiode van dit GRP wordt binnen het exploitatiebudget, extra aandacht besteed aan de volgende zaken:

- De beoordeling van rioolinspecties
- Een plan opstellen voor het beheer van bijzondere rioolvoorzieningen (doorlaten, terugslagkleppen, wervelventielen, spindelschuiven en riooloverstorten)

- Verder onderzoek naar de inrijpunten van het drukriool op de vrijvervalriolering waarbij achterhaald wordt hoe erg de schade door aantasting als gevolg van de vorming van H₂S-gas is en hoe het ontstaan van deze schade geminimaliseerd kan worden

Gegevens huisaansluitingen

Conform de verwachte wetswijziging van de Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten (WION) dienen ook de huisaansluitingen welke digitaal zijn te worden meegeleverd bij een graafmelding. De huisaansluitingen van het riool in de gemeente Valkenswaard zijn voor het grootste deel nog niet gedigitaliseerd. Het digitaliseren van alle huis- en straatkolk aansluitingen wordt opgepakt binnen het dagelijks beheer.

Risicoriolen

De gemeente wil Assetmanagement verdergaand doorvoeren. Dit wordt opgepakt door de rioolbeheerder in het project Risicoriolen. Hiervoor is inhuur van specialistische kennis noodzakelijk. De kosten voor de specialistische inhuur zijn in het kostendekkingsplan opgenomen.

Beheerplan hemelwatervoorzieningen

Hemelwatersystemen zijn ten opzichte traditionele rioolsystemen vaak complexer. Het is daarom wenselijk in de komende planperiode richtlijnen te ontwikkelen voor ontwerp, uitvoering en beheer van hemelwatervoorzieningen en deze in te bedden in de werkmethode van de gemeente. Zo kunnen beheerproblemen in de toekomst worden voorkomen. De kosten voor het uitwerken van een beheerplan voor hemelwatervoorzieningen is in het kostendekkingsplan opgenomen.

Overige (reguliere) beheer- en onderhoudswerkzaamheden

De beheer- en onderhoudswerkzaamheden worden op dezelfde wijze en met dezelfde frequentie uitgevoerd als in de vorige planperiode, zoals omschreven in paragraaf 3.6.

We moeten de gemeente rekening houden met de financiële gevolgen van areaaluitbreidingen. Ondanks dat de eerste jaren na aanleg minder onderhoudskosten nodig zijn, dienen op termijn (deze is afhankelijk van het object) de beheer- en onderhoudskosten te worden aangepast.

Daarnaast wordt extra budget gevraagd voor het reinigen van kolken en freeswerkzaamheden naar aanleiding van rioolinspecties.

6.3 Communicatie

Communicatie rondom riolering en water is een ondergeschoven kindje, waarvoor meer budget gereserveerd moet worden. Voor het creëren van bewustwording en draagvlak is meer continuïteit nodig in communicatie. Alleen communiceren aan het begin en einde van een project is onvoldoende.

De gemeente gaat in de planperiode van dit GRP proactief de wijk in om met onder andere wijkraden en scholen te communiceren over:

- De urgentie van klimaatadaptatie en afkoppelen
- Het doen en laten in afgekoppelde gebieden

Communicatie moet leiden tot:

- Het vergroten van kennis en inzicht bij inwoners over het veranderende klimaat, ingestoken vanuit de consequenties en persoonlijke relevantie:
Wat betekent het veranderende klimaat voor jou?
- Het bevorderen van een waterbewuste houding bij inwoners: realiseren van een reële houding en verwachting ten aanzien van de risico's van klimaatverandering met begrip en draagvlak voor een eigen verantwoordelijkheid in preventie: Het klimaat verandert. De overheid anticipeert hierop.
Ik kan/moet er zelf ook iets aan doen.
- Waterbewust gedrag: inwoners mee laten denken en tot actie bewegen:
Ik ga iets doen! Ik ben me bewust van het doen en laten in afgekoppelde gebieden.

Er wordt al veel afgekoppeld binnen de gemeente Valkenswaard maar dit kunnen we nog beter onder de aandacht van de burgers brengen. Door succesverhalen te delen en zelf als gemeente het goede voorbeeld te geven krijgen we de burgers beter overtuigd om ook af te koppelen. Er zit een heleboel (gebieds-)kennis bij burgers waar de gemeente gebruik van kan maken. Burgers vinden soms dat de gemeente alle problemen met betrekking tot riolering en water moet oplossen. Belangrijk is dat de gemeente haar verantwoordelijkheid neemt waar ze deze heeft maar ook burgers wijst op de verantwoordelijk die ze zelf hebben. Het is ook belangrijk om burgers te vragen waar ze tegenaanlopen en wat ze willen. Bij het communiceren over de urgentie van klimaatadaptatie en afkoppelen wil de gemeente gebruik maken van de inzet van de wijkcoördinatoren.

*“Een bordje voor in de tuin ter beschikking stellen met als opschrift:
‘mijn tuin is waterklaar’, is een positief signaal die burgers aan elkaar kunnen geven,
ze kunnen laten zien dat zij dit belangrijk vinden.”*

De kosten voor de communicatie inzake afkoppelen van verhard oppervlak en de stimuleringsregeling zijn in het budget bij hemelwater opgenomen

6.4 Waterkwaliteit de Dommel

In 2015 heeft de gemeente Valkenswaard is een uitvoeringsovereenkomst getekend om het verbeteren van de waterkwaliteit van de Dommel in kader van de KRVV gezamenlijk op te pakken en de kosten te delen met de partijen in Waterportaal Zuidoost-Brabant. Van 2018 tot en met 2021 wordt jaarlijks een bedrag opgenomen voor de bijdrage vanuit de gemeente Valkenswaard aan deze maatregelen.

6.5 Vervanging en instandhouding bestaande objecten

Om de kwaliteit van het rioolstelsel op peil te houden zijn aanzienlijke vervangingsinvesteringen nodig. De vrijval riolen hebben een gemiddelde technische levensduur van 70 jaar en worden kwaliteitsgestuurd vervangen.

Foto: Riolervervanging Meerstraat

Riolen met een diameter van 800 mm en groter worden aan het einde van de technische levensduur bij voorkeur sleufloos gerenoveerd door middel van een relining. Hierdoor wordt een besparing gerealiseerd op de vervangingskosten. Voordat daadwerkelijk tot vervanging wordt over gegaan, zal de noodzaak tot vervangen (of relinen) middels tv-camera worden geverifieerd.

Binnen de planperiode zijn kosten gereserveerd voor kwaliteits vervangingen (of reliningen). Buiten de planperiode is deze reservering gebaseerd op leeftijd gestuurd vervangen. Uit de jaarlijkse inspecties volgen telkens nieuwe vervangingen op basis van kwaliteit.

Voor (druk)rioolgemalen en pompen is binnen de planperiode budget gereserveerd voor het vervangen van diverse componenten zoals pompen en elektromechanische installaties.

Vervanging van overige objecten zoals bergbezink voorzieningen en IBA's (Individuele Behandeling Afvalwater, oftewel minizuiveringen) is binnen de planperiode voorsnog niet aan de orde.

6.6 Maatregelen Basisrioleringsplan

Maatregelen waarmee het hydraulisch functioneren van het rioolstelsel wordt verbeterd zijn omschreven in het Basisrioleringsplan (BRP) Valkenswaard 2017.

De korte termijn maatregelen zijn ter beperking van wateroverlast:

Tabel 9 Overzicht hydraulische maatregelen basisrioleringsplan

Locatie knelpunt	Beknopte omschrijving maatregel
Dommelen noord	Aanleg escape zodat water op straat wordt afgevoerd naar een nabijgelegen greppel.
Eindhovenseweg	Afkoppelen Eindhovenseweg. Tevens dient het nieuwe hemelwaterriool als escape zodat uittredend water van het gemengd riool afgevoerd wordt.
Leenderweg	Aanleg open berging in groenstrook naast Leenderweg + blokkeren aanvoer middels het plaatsen van twee schildmuren met terugslagkleppen. De berging voorkomt dat water in woningen komt op het moment dat het gemengd riool dreigt over te lopen.
De Korte Voren en de Lange Voren	Diametervergroting hemelwaterriool + koppeling hemelwaterstelsels om de afvoer te vergroten.
Kreijenbeek	Afkoppelen verhard oppervlak (zie paragraaf 6.1).

De maatregelen op langere termijn hebben te maken met het structureel afkoppelen van verhard oppervlak. Het al dan niet structureel afkoppelen van verhard oppervlak is afhankelijk van de keuze die de gemeente maakt c.q. het ambitieniveau (scenario's) en de bijbehorende kosten. Zie hiervoor hoofdstuk 7.

6.7 Resumé

Tabel 10 Resumé uit te voeren maatregelen en onderzoeken planperiode GRP

Volgnr.	Maatregel	Omschrijving
1	Uitvoeren stresstest	Onderzoek
2	Opstellen hemelwaterstructuurkaart	Onderzoek
3	Opsporen foutaansluitingen op hemelwater riolen	Onderzoek
4	Afkoppelen verhard oppervlak Kreijenbeek	Wateroverlast (BRP-maatregel)
5	Afkoppelen particulieren middels subsidieregeling	Wateroverlast
6	Digitaliseren huisaansluitingen	Rioolbeheer (WION)
7	Risicogestuurd rioleringsbeheer	Rioolbeheer (inhuur specialist)
8	Opstellen beheerplan hemelwatervoorzieningen	Rioolbeheer
9	Extra aandacht kolkenreiniging en freeswerk naar aanleiding van inspecties	Rioolbeheer
10	Communicatie (bewustwording) klimaatverandering	Communicatie / voorlichting
11	Verbeteren waterkwaliteit de Dommel	Milieu
12	Rioolvervanging en relining kwaliteitsgestuurd	Instandhouding
13	Aanleg escape Dommelen Noord	Wateroverlast (BRP-maatregel)
14	Afkoppelen Eindhovenseweg	Wateroverlast (BRP-maatregel)
15	Sturen rioolwater en open berging Leenderweg	Wateroverlast (BRP-maatregel)
16	Rioolverzwaring en koppeling Korte / Lange Voren	Wateroverlast (BRP-maatregel)

7 WAT HEBBEN WE DAARVOOR NODIG?

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de kosten en de inkomsten van de water- en rioleringszorg. Het kostendekkingsplan is in nauwe samenwerking met de gemeente opgesteld.

7.1 Analyse personele middelen

Alle voor het riolerings- en waterbeheer benodigde activiteiten zijn vertaald naar takenpakketten (kernfuncties) die door personen moeten worden ingevuld. In de Leidraad Riolerings van Stichting Rioned zijn middels modellen hulpmiddelen opgenomen om de benodigde formatie op rioleringen te kunnen bepalen. Deze modellen zijn afhankelijk van de mate van uitbesteding en de omvang van de gemeente.

In de Leidraad Riolerings worden de volgende taken onderscheiden:

1. management;
2. financieel-administratieve zaken;
3. voorlichting en juridische zaken;
4. secretariaat;
5. technische planning en bestandsbeheer;
6. voorbereiden en directievoering investeringswerken;
7. inspectie en onderhoud.

De uitkomst van de modellen in de Leidraad Riolerings is niet een exact getal aan fte dat nodig is voor het vervullen van de watertaken, maar een range waartussen dit zou kunnen liggen.

In de begroting 2018 is rekening gehouden met ca. € 203.000 aan loonkosten. Uitgaande van een gemiddeld intern tarief van € 75,00 zou dit inhouden dat er in totaal 1,93 fte aan rioleringen wordt besteed, terwijl volgens de modellen van de Leidraad Riolerings 0,85 fte HBO-niveau en 1,95 fte MBO-niveau nodig zou zijn (zie hiervoor bijlage 4). De gemeente Valkenswaard is een regisserende gemeente en daar waar nodig wordt capaciteit ingehuurd. Dit betreft een bewuste keuze van de gemeente en hiermee is de personele invulling voor de gemeente voldoende.

7.2 Uitgaven rioleringen

Bij de kostendekkingsberekening wordt aan de hand van de totale uitgaven (kosten) de benodigde inkomsten (baten) berekend om kostendekkend te zijn. De uitgaven bestaan uit exploitatielasten en de kapitaallasten van gerealiseerde projecten (oude kapitaallasten), kapitaallasten nieuwe investeringen en vervanging van de rioleringsonderdelen. Daarnaast is er een voorziening voor waaruit toekomstige pieken in de vervanging van het rioolstelsel worden betaald.

7.2.1 Exploitatielasten

De voor het beheer en onderhoud van de riolerings benodigde middelen zijn overgenomen uit de programmabegroting van de gemeente en waar nodig bijgesteld. Er wordt op rioleringen rekening gehouden met de kosten voor plannen en onderzoek, beheer en onderhoud riolen en gemalen, kolken en overige voorzieningen, maar ook kosten voor kwijschelding, subsidies, bijdragen en personeelskosten. Aan de begroting zijn posten toegevoegd die nog niet waren voorzien. Dit heeft te onder andere maken met extra reiniging kolken, frezen naar aanleiding van inspecties en stimulatieregeling afkoppelen. Tevens is rekening gehouden met kosten voor onkruidbestrijding.

De exploitatielasten zijn gespecificeerd in de berekening van het kostendekkingsplan opgenomen. Ook worden periodieke plannen zoals BRP en/of een GRP (of een Omgevingsplan en –programma na de invoering van de Omgevingswet) uit de exploitatiebegroting betaald.

De exploitatielasten bedragen circa € 1,2 miljoen exclusief btw (€ 1,3 miljoen inclusief btw).

7.2.2 Kapitaallasten gerealiseerde projecten en nieuwe projecten

Gerealiseerde projecten

Onder kapitaallasten worden de afschrijvingsbedragen tezamen met de rente bedoeld van rioleringsprojecten die door de gemeente zijn of worden uitgevoerd. Deze projecten worden op annuïtaire basis afgeschreven. Investerings in nieuwe rioolaanleg in bestemmingsplannen vallen hier niet onder. Deze kosten worden betaald via de exploitatie van het betreffende bestemmingsplan. Na verloop van tijd zullen deze riolen onderhouden en uiteindelijk ook vervangen moeten worden. De kosten daarvan worden op dat moment wel gedekt uit de rioolheffing.

Bij projecten die tot en met 2002 zijn uitgevoerd, zit de btw in de investeringsbedragen. Met de invoering van het btw-compensatiefonds heeft de gemeente de keuze om de teruggaaf van de BTW ten goede te laten komen aan rioleringen (afschrijven op de netto investeringsbedragen) of naar de Algemene Middelen te laten vloeien (afschrijving op het investeringsbedrag inclusief btw).

Ter compensatie van het verdwijnen van het gemeentefonds laat de gemeente de teruggaaf van de btw naar Algemene Middelen vloeien. Dat betekent dat bij de investeringen de btw-component is meegenomen in de kapitaallasten (over de afschrijving inclusief rente).

In 2018 bedragen de kapitaallasten van projecten uit het verleden € 2,1 miljoen inclusief btw. Deze lasten lopen geleidelijk af naar € 0,00 totdat in 2068 de laatste betalingen zijn verricht.

Nieuwe investeringen

Doel van de investeringen is het garanderen van goed werkend stelsel voor de afvoer van hemel- en afvalwater. Het grootste deel van de investeringen komt voor uit rioleringsmaatregelen inzake afkoppelen. Tevens staan uit het BRP een aantal rioolverzwaringen en aanleg riolen op de planning tegen wateroverlast.

De investeringen zijn concreet opgenomen in het kostendeckingsplan en worden middels kapitaallasten gefinancierd. Voor deze investeringen is een financiële afschrijvingstermijn gehanteerd van 50 jaar. De totale kosten voor deze nieuwe investeringen bedragen € 2,71 miljoen.

Vervanging bestaande voorzieningen

Wanneer objecten het einde van de levensduur hebben bereikt, worden deze vervangen. De gemeente gaat hierbij uit van kwaliteitsgericht beheer en vervanging. De kosten voor vervanging van bestaande objecten worden, afhankelijk van het soort object, in verschillende jaren afgeschreven.

Tabel 11: Afschrijvingstermijnen rioleringsobjecten

Object	Afschrijvingstermijn
Vrijverval riolering (vervangingen en reliningen)	50
Persleidingen	50
Drukriolering pompen, elektro mechanische installaties en centrale verdeelkasten	25
Drukriolering bouwkundig	40
Rioolgemalen pompen	15
Rioolgemalen elektro mechanische installaties en centrale verdeelkasten	25
Rioolgemalen bouwkundig	50
Randvoorzieningen (BBB's) pompen en elektro mechanische installaties	25
Randvoorzieningen bouwkundig	50
IBA's	50

De vervangingskosten zijn afkomstig uit het rioolbeheerplan van de gemeente. De grootste kostenpost zijn de vervangingskosten van de vrijvervalriolering. Over de rekenperiode van 70 jaar vertegenwoordigen deze een vervangingswaarde prijspeil 2018 van € 133,6 miljoen. Alle overige objecten vertegenwoordigen binnen de rekenperiode van 70 jaar (sommige objecten hebben een kortere vervangingscyclus en worden dan meerdere malen vervangen) een vervangingswaarde van € 6,1 miljoen.

7.2.3 Totale uitgaven rioleringen

De totale uitgaven aan rioleringen bestaan uit de exploitatielasten, de kapitaallasten van bestaande investeringen en de kapitaallasten van nieuwe investeringen en de financiering van vervangingen. De nieuwe investeringen en kosten voor vervangingen zijn afhankelijk van het scenario dat de gemeente kiest.

Behoudens incidentele bijdragen en subsidies op projecten en vergoedingen via de exploitatielasten, bestaan de baten op rioleringen uit de inkomsten uit de rioolheffing. De incidentele bijdragen en subsidies op projecten zijn in de kostendekkingsplan berekening in de investeringsbedragen verwerkt waarop wordt afgeschreven..

7.3 Kostendekkingsberekening

Op basis van de in voorgaande paragrafen beschreven uitgaven aan exploitatiekosten, verbeterinvesteringen, onderzoeken en vervangingen is een op termijn kostendekkende rioolheffing berekend.

Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De exploitatielasten volgen uit de gemeentelijke meerjarenbegroting. Waar nodig zijn de bedragen aangepast en aangevuld.
- De rente over de afschrijving van nieuwe investeringen en vervangingen bedraagt 2,50%.
- Op nieuwe investeringen en vervangingen wordt annuïtair afgeschreven.
- Er wordt geen inflatie gerekend. Inflatie wordt jaarlijks bij het vaststellen van de nieuwe begroting toegerekend. De basis bedragen in de berekening zijn prijspeil 2018.
- De restant boekwaarde van oude investeringsprojecten wordt overeenkomstig de meerjarenbegroting van de gemeente, afhankelijk van het object in verschillende afschrijvingstermijnen, afgeschreven tot nul.
- De stand van de bestemmingsreserve bedraagt € 3.784.000,00 per 01/01/2018.
- De modelberekening geeft de uitkomst van de heffingsinkomsten weer per jaar. Op basis van het aantal aanslagen van woningen en niet woningen bedraagt het aantal aanslagen 15.305 stuks. Er is gerekend met een gelijk blijvend aantal aanslagen.
- De gemeente int de rioolheffing op woningen / niet woningen. Voor 2018 bedraagt de hoogte van de heffing € 205,00.
- Voor 2019 is de hoogte van de heffing reeds vastgesteld door de raad en blijft ongewijzigd op € 205,00.
- Vanaf 2020 wordt berekend hoe het verloop van de heffing dient te zijn om uiteindelijk aan het einde van de rekenperiode na 70 jaar kostendekkend te zijn.
- De compensabele BTW komt ten goede van Algemene Middelen. Dat betekent dat in de berekening van de heffing waar van toepassing rekening gehouden is met btw.

In het kostendekkingsplan rioleringen zijn alle exploitatielasten samen met de kapitaalslasten uit het verleden, van nieuwe investeringen en van vervangingen in rekening gebracht en is uitgerekend hoe hoog de kostendekkende rioolheffing moet zijn.

7.4 Uitkomsten berekening rioolheffing

De rioolheffing is een bestemmingsbelasting. De opbrengsten van een bestemmingsheffing mogen alleen aangewend worden voor een specifieke bestemming. In het geval van de rioolheffing is dat de uitvoering van de gemeentelijke watertaken. Een eigenaar van een perceel dat is aangesloten op de gemeentelijke riolering of een andere openbare voorziening voor de gemeentelijke watertaken, wordt aangeslagen voor rioolheffing.

Voor de berekening van de rioolheffing is uitgegaan van onderstaande 2 scenario's (ambiteniveaus):

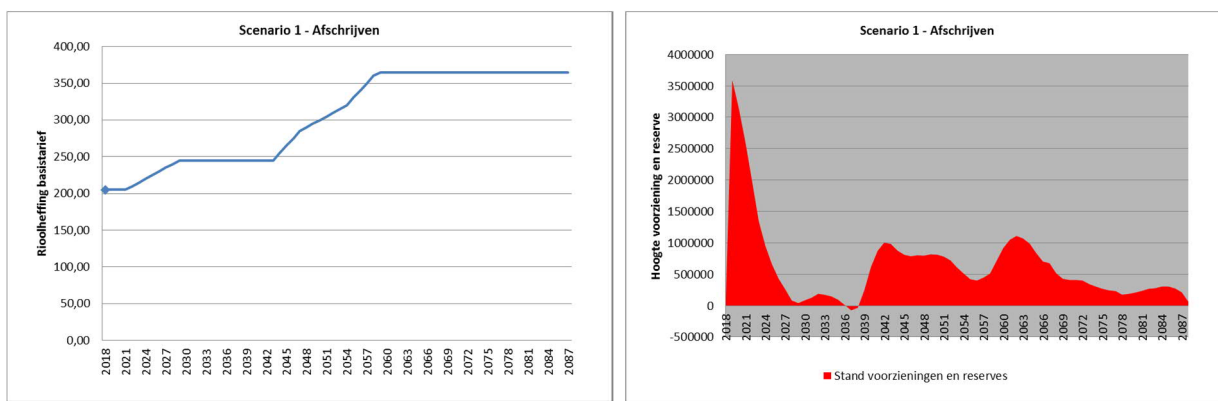
- 1) Alleen korte termijn maatregelen – betreft BRP-maatregelen
- 2) Korte en lange termijn maatregelen – betreft BRP-maatregelen, afkoppelen bij rioolvervanging en stimuleren afkoppelen particulier.

In de navolgende paragrafen zijn de scenario's nader beschreven en zijn de uitkomsten van de berekening van de benodigde rioolheffing gegeven.

7.4.1 Scenario 1 – Alleen korte termijn maatregelen

In scenario 1 is naast instandhouding van de riolering rekening gehouden met de minimale (BRP-)maatregelen om wateroverlast bij bui 08 te voorkomen. De totale investeringen van deze maatregelen bedragen € 610.000,00 excl. btw. In scenario 1 is uitgegaan van de huidige wijze van afschrijven. Alle investeringen en vervangingskosten worden in de bijbehorende financiële afschrijvingstermijn afgeschreven en er is rekening gehouden met 2,5% rente. De investeringen komen als kapitaallasten terug op de begroting.

Bij het bepalen van de benodigde inkomsten is de hoogte van de voorziening bepalend geweest voor de stijging van de heffing. Dat wil zeggen dat, indien de voorziening dit toelaat, de stijging wordt getemperd. Uitgaande van 100% kostendekkend tarief aan het einde van de rekenperiode en een getrapte stijging van de heffing, stijgt de rioolheffing binnen de planperiode van € 205,00 in 2018 naar € 210,00 in 2022. Daarna stijgt de heffing getrapd door om op een langdurig kostendekkend tarief uit te komen van € 364,59. Uitgangspunt is dat de stijging van de heffing maximaal 5% bedraagt. Dit is exclusief inflatie. In 2037 wordt een geringe negatieve stand van de voorziening berekend. Of dit werkelijk aan de hand is, volgt uit toekomstige bijstellingen waarbij in plaats van de raming van uitgaven de werkelijk gemaakte kosten in het model worden ingevoerd.

Afbeelding 8 Uitkomsten berekening scenario 1

7.4.2 Scenario 2 – Korte en lange termijn maatregelen

Bij scenario 2 is ten opzichte van scenario 1 ook rekening gehouden met maatregelen tegen wateroverlast op de lange termijn.

Deze bestaan uit:

- Het afkoppelen van verhard oppervlak en het bijleggen van hemelwaterriolen wanneer de gemengde riolering op basis van kwaliteit vervangen dient te worden. Dit heeft een kostenverhogend effect op de vervangingskosten van ca. 40%.
Doordat er reeds deels gescheiden stelsels liggen en niet alle gemengde riolen worden vervangen (er worden ook riolen relined), is als uitgangspunt gehanteerd dat de helft van het vrijvalstelsel in aanmerking komt om te worden vervangen door een gescheiden stelsel. De toeslag op de vervangingskosten bedraagt daarmee op het gehele stelsel gezien $0,50 \times 40\% = 20\%$.
De totale extra investering die hiermee gemoeid is bedraagt over de gehele rekenperiode van 70 jaar in totaal € 25,5 miljoen.
- Naast het afkoppelen van verhard oppervlak worden ook particulieren gestimuleerd om op eigen terrein verhardingen af te koppelen. Hiervoor heeft de gemeente een subsidieregeling voor ogen waarbij jaarlijks tot een bedrag van € 35.000,00 aan subsidies worden verstrekt. Deze kosten zijn opgenomen als aanvulling op de exploitatielasten.

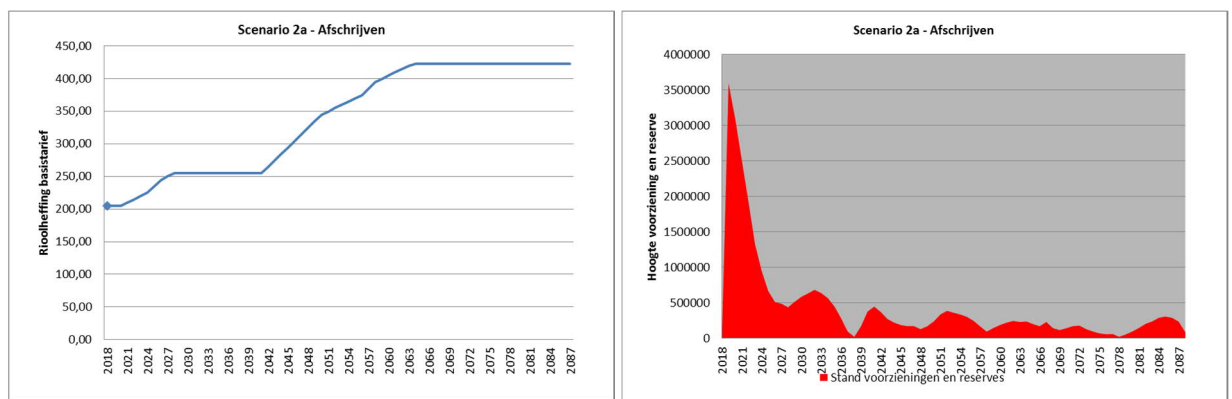
Voor scenario 2 zijn twee varianten in het kostendekkingsplan doorgerekend. Deze varianten hebben betrekking op de wijze van financieren van kosten vervangingen. De uitkomsten van de varianten zijn in de navolgende paragrafen uitgewerkt.

7.4.2.1 Scenario 2a - financiering op basis van afschrijvingen

Volgens de BBV dienen investeringen en vervangingen met bijbehorende financiële afschrijvingstermijnen te worden afgeschreven en is er rekening gehouden met de te betalen rente. De investeringen komen op deze manier als kapitaallasten terug op de begroting en in de berekening van het kostendeckingsplan.

Net als bij scenario 1 geldt dat bij het bepalen van de benodigde inkomsten, de hoogte van de voorziening bepalend is voor de benodigde stijging van de rioolheffing. Dat wil zeggen dat, indien de voorziening dit toelaat, de stijging wordt getemperd. Omdat uitgaven in de tijd fluctueren, fluctueert ook de hoogte van de voorziening. Modelberekening scenario 2a is doorgeredeneerd op basis van een getrapte stijging van de rioolheffing.

Uitgaande van 100% kostendeckend tarief aan het einde van de rekenperiode, stijgt de rioolheffing binnen de planperiode in scenario 2a van € 205,00 in 2018 naar € 210,00 in 2022. De stijging van de heffing loopt binnen de planperiode van dit GRP parallel aan scenario 1. Daarna stijgt de heffing getrappt door om op een langdurig kostendeckend tarief uit te komen van € 422,74. Ook in dit scenario geldt als uitgangspunt dat de stijging van de heffing maximaal 5% bedraagt. Dit is exclusief inflatie.

Afbeelding 9 Uitkomsten berekening scenario 2a

7.4.2.2 Financiering middels ideaalcomplex

Voor het financieren van vervangingen mag een gemeente een vervangingsvoorziening in het leven roepen. In het geval dat de gemeente beschikt over een vervangingsvoorziening, dan moeten de vervangingskosten ten laste te worden gebracht van deze voorziening. Een restrictie hierbij is dat een voorziening niet negatief kan zijn. Wanneer er door de vervangingskosten ten laste te brengen van de voorziening in enig jaar een negatief saldo in de voorziening ontstaat, dan mogen niet alle kosten ten laste van de voorziening worden gebracht en dient een deel van de vervangingskosten te worden geactiveerd. Het restantbedrag van de vervangingsinvesteringen komt dan in de begroting terug als kapitaallast. De aanleg van bijvoorbeeld bergingen valt niet onder vervangingen mogen niet ten laste van de vervangingsvoorziening te worden gebracht. Deze kosten komen altijd als een kapitaallast op de begroting terecht.

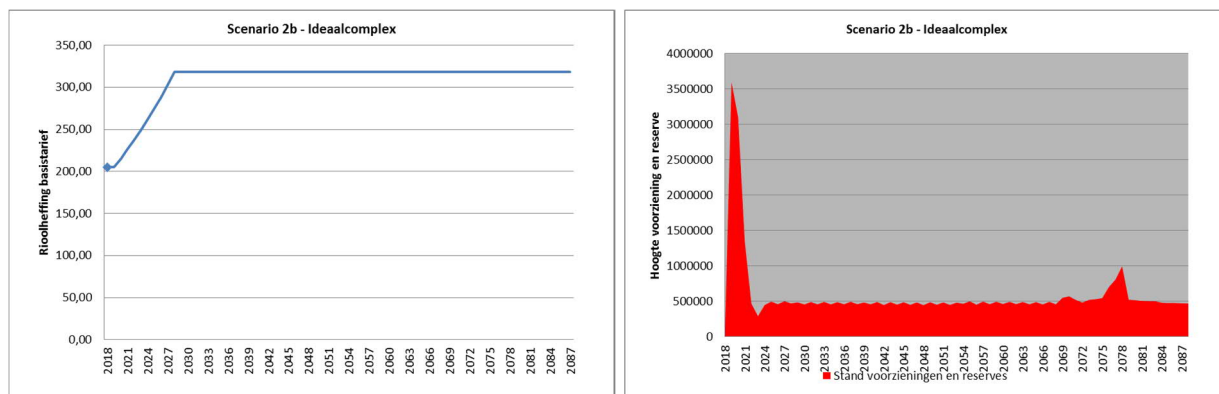
Een dergelijke berekening heet het ideaalcomplex. Dit betekent rechtstreeks betalen indien mogelijk en alleen afschrijven indien dit niet mogelijk is.

Om met het ideaalcomplex aan de slag te kunnen gaan, is het wenselijk om de stijging van de heffing sneller door te voeren om zodoende optimaal gebruik te kunnen maken van rechtstreekse betalingen ten laste van de voorziening. De stijging geschiedt geleidelijk tot kostendeckend niveau voor de lange termijn.

Bijkomende uitgangspunten voor de doorrekening van scenario 2b zijn:

- Een maximale stijging van de heffing van 5% per jaar tot het kostendeckend niveau op termijn. De stijging is excl. inflatie;
- Er is rekening gehouden met een (onder)drempelbedrag van € 0,5 miljoen gedurende de gehele rekenperiode. Dit om mogelijke schommelingen gedurende het jaar alsnog op te kunnen vangen.

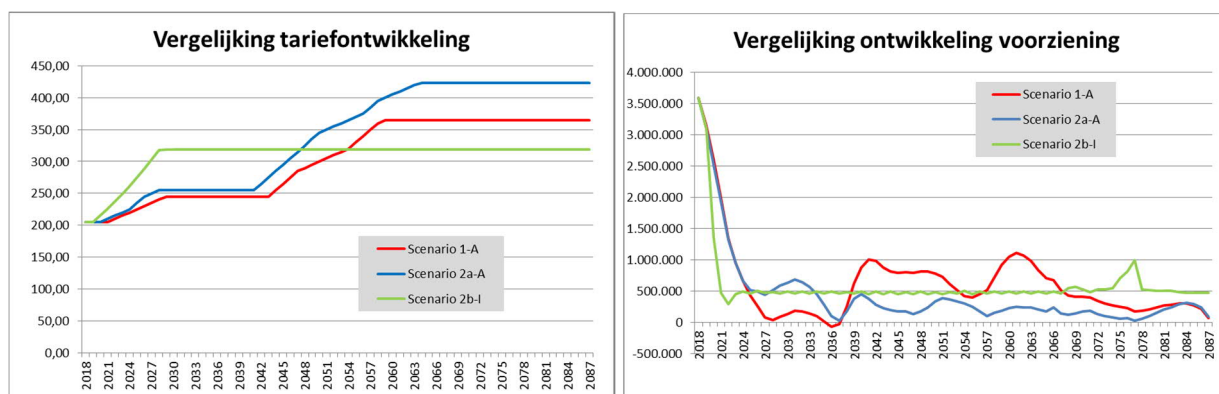
Op basis van voorgenoemde uitgangspunten stijgt de riolheffing in scenario 2b binnen de planperiode van het GRP van € 205,00 in 2018 naar € 237,31 in 2022. Daarna stijgt de heffing nog door om vanaf 2028 uit te komen op een langdurig kostendekkend tarief van € 318,65. Dit is exclusief inflatie.

Afbeelding 10 Uitkomsten berekening scenario 2b

7.5 Resumé uitkomsten berekening riolheffingen

In onderstaande afbeelding zijn de verschillende scenario's naast elkaar gezet. Duidelijk is het verloop van de heffing en het verloop van de voorziening.

Afbeelding 11 Vergelijking uitkomsten scenario's modelberekeningen

De scenario's kunnen niet zonder meer met elkaar worden vergeleken. Het verschil in scenario 1 en 2 bestaat uit een ander ambitieniveau. Scenario 2 kent 2 varianten wat betreft de afschrijvingsmethode, waarbij scenario 2a dezelfde afschrijvingsmethode kent als scenario 1.

Tabel 12 Getalsmatige vergelijking uitkomsten modelberekeningen

Onderdeel	Scenario 1	Scenario 2a	Scenario 2b
Heffing 2018	€ 205,00	€ 205,00	€ 205,00
Heffing 2022	€ 210,00	€ 215,00	€ 237,31
Heffing 2027	€ 235,00	€ 250,00	€ 302,88
Kostendekkende heffing	€ 364,59 (va. 2059)	€ 422,74 (va. 2064)	€ 318,65 (va. 2029)
Restant boekwaarde	€ 47,3 miljoen	€ 56,4 miljoen	€ 27,8 miljoen

Uiteraard is de uitkomst van de berekening hoger indien het ambitieniveau hoger wordt gesteld. Wanneer echter scenario 2a en 2b met elkaar worden vergeleken, dan valt op dat scenario 2b op termijn een flink stuk goedkoper is wat betreft de heffing dan scenario 2a. Een bijkomend groot voordeel van scenario 2b ten opzichte van scenario 2a is dat de restant boekwaarde aan het einde van de rekenperiode met € 27,8 miljoen een flink stuk minder is dan € 56,4 miljoen.

7.6 Conclusies en aanbevelingen

Van grote invloed op de rioolheffing op korte termijn is het zo realistisch mogelijk inschatten van het jaar van uitvoering van de investeringsprojecten. Dit komt niet zozeer binnen de planperiode tot uitdrukking, maar wel wanneer de eerste golf rioolvervangingen aan de orde is. In de berekening is voor de komende jaren uitgegaan van vervangingen op basis van kwaliteit en voor de langere termijn van een meer geleidelijke vervangingskosten dan op basis van leeftijd. De vervangingskosten betreffen geraamde vervangingskosten per 10 jaar gemiddeld.

Eveneens van grote invloed is de rentestand. Deze dient zo goed mogelijk te worden ingeschat.

Vanwege fiscale argumenten mag er geen winst op rioolheffing worden gemaakt. Daarom verdient het aanbeveling de uitvoeringsjaren zo exact mogelijk en afgestemd op de mogelijkheden van de interne organisatie in te schatten in operationele jaarprogramma's.

De eerste keuze die de gemeente dient te maken betreft het ambitieniveau. Hierbij heeft scenario 2 de voorkeur omdat in dit scenario meer wordt gedaan om ook naar de toekomst toe klimaatbesteding te zijn. Scenario 1 gaat alleen maar uit van de hoognodige maatregelen om op korte termijn de probleemlocaties op te lossen. Scenario 2 heeft dan ook de voorkeur boven scenario 1.

De tweede keuze is de wijze van financiering. In het Waterportaal Zuidoost Brabant is geadviseerd om naar een ideaalcomplex toe te gaan. Dit is het verschil tussen de varianten scenario 2a en 2b.

Het advies is dan ook om te kiezen voor het hogere ambitieniveau met het ideaalcomplex als financieringsmethode.

In bijlage 4 is de uitkomst van de kostendeckingsplan berekening opgenomen.

De raad heeft uiteindelijk gekozen voor scenario 2a.

BIJLAGEN

B1 AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN

Tabel 13 Afkortingen en betekenis

Afkorting	Betekenis
BBB	BergBezinkBassin
BBV	Besluit Begroting Verantwoording voor provincies en gemeenten
BP	BestemmingsPlan
BRO	Basisregistratie Ondergrond
BRP	BasisRioleringsPlan – rioleringsberekening
DWA	Droogweerafvoer-riolering (vuilwater)
GWSW	GegevensWoordenboek Stedelijk Waterbeheer
HWA	Hemelwaterafvoer
IBA	Individuele Behandeling Afvalwater
KRW	Kaderrichtlijn Water
NBW	Nationaal Bestuursakkoord Water
OAS	Optimalisatie AfvalwaterSystemen
RO	Ruimtelijke Ordening
RWA	De afvoer bij regen (DWA + HWA)
RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
SGBP	StroomGebiedBeheerPlan
(V)GRP	(Verbreed) gemeentelijk rioleringsplan
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
WGW	Wet Gemeentelijke Watertaken
Wm	Wet milieubeheer
WW	Waterwet

Tabel 14 Begrippenlijst

Begrip	Begripsomschrijving
Afkoppelen	Onder afkoppelen van verhard oppervlak wordt verstaan het onderbreken van de afvoer van op bestaand verhard oppervlak en/of daken vallend hemelwater via een gemengde of (verbeterd) gescheiden riolering naar een afvalwaterzuiveringsinstallatie. In plaats daarvan wordt het hemelwater: - Hergebruikt - Via infiltratie in de bodem gebracht - Afgevoerd naar oppervlaktewater via oppervlakkige afstroming, rechtstreekse aansluiting of hemelwaterriolering
Afvalwater	Alle water waarvan de houder zich met het oog op de verwijdering daarvan ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen
Afvoeren oppervlak	Het op de riolering afwaterend verhard oppervlak en daken
Basisinspanning	De maatstaf uit de basisinspanning voor gemengde rioolstelsels is 50 kg CZV/(ha.j) gemeentebreed getotaliseerd over alle gemengde rioolstelsels.
Basisrioleringsplan	Plan waarin de resultaten van rioleringsberekeningen met composietbuizen en meerjarige neerslag zijn weergegeven. Met de berekeningen worden de rioolbuiscapaciteiten en de vuiluitworp op oppervlaktewater getoetst en verbetervoorstellen gedaan.
Bedrijfsafvalwater	Afvalwater dat niet afkomstig is, of vergelijkbaar is, met het afvalwater van particuliere huishoudens
Berging	De waterbergende inhoud van de riolering uitgedrukt in m3 of mm ten opzichte van het afvoerend oppervlak
Droogweerafvoer	De hoeveelheid afvalwater die per tijdseenheid in een droogweersituatie via het rioolstelsel wordt afgevoerd
Foutieve aansluiting	Foutaansluitingen op het riool waarbij: - Afvalwater wordt geloosd in een hemelwaterriool - Of hemelwater en/of grondwater wordt geloosd in een exclusief vuilwaterriool
(Verbreed) Gemeentelijk rioleringsplan ((V)GRP)	Plan als bedoeld in de Wet milieubeheer waarin het gemeentelijk beleid ten aanzien van de zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater is beschreven inclusief een overzicht van het rioolstelsel en het beheer en onderhoud met de kostenconsequenties
Gemengd riool(stelsel)	Riool(stelsel) waarbij het afvalwater gemengd met hemelwater door één leidingstelsel wordt getransporteerd
Gescheiden riool(stelsel)	Rioolstelsel waarbij het hemelwater en/of grondwater rechtstreeks naar oppervlaktewater of een infiltratievoorziening wordt afgevoerd. Het vuilwater wordt via een separate leiding afgevoerd naar de afvalwaterzuiveringsinstallatie.
Hemelwater	Zie neerslag
Hemelwaterafvoer	De hoeveelheid neerslag die per tijdseenheid in een neerslagsituatie via het rioolstelsel wordt afgevoerd
Hemelwater particulier verwerken of centraal	Hemelwater afkomstig van verhard oppervlak en daken kan op eigen particulier terrein worden verwerkt door hergebruik en/of aanleg van berging in combinatie met infiltratie of lozing op oppervlaktewater. Centraal verwerken kan betekenen aanleg in openbaar terrein van berging en infiltratie of afvoer door hemelwaterriolering naar oppervlaktewater
Hemelwaterriool(stelsel)	Riool(stelsel) alleen bestemd voor de inzameling en afvoer van neerslag
Huishoudelijk afvalwater	Afvalwater uit particuliere huishoudens
Hydraulische berekening	Het doorrekenen van het hydraulisch functioneren van een rioolstelsel
Inbreiding	Het bouwen binnen de grenzen van een bestaande woonkern
Lozingspunt	Het punt waar afvalwater het in beschouwing genomen rioolstelsel in- of uitstroomt
Neerslag	De massa waterdeeltjes, zowel vloeibaar als vast, die vanuit de atmosfeer

Begrip	Begripsomschrijving
	het aardoppervlak bereikt
Nooduitlaat	Constructie voor de lozing van afvalwater in het oppervlaktewater bij calamiteiten en/ of bij bijzondere onderhoudssituaties
Onderhoud	Herstel van het oorspronkelijke functioneren, waarbij de toestand van objecten ongewijzigd wordt gehandhaafd
Onderzoek	Verzamelen, ordenen, analyseren en verwerken van gegevens, zodat informatie kan worden afgeleid over de toestand en het functioneren van de riolering
Overstorting	De lozing van gemengd rioolwater via een overstortdrempel op oppervlaktewater
Overstortput	Rioolput voorzien van een overstortdrempel naar een oppervlaktewater
Pompoevercapaciteit	Het deel van de pompcapaciteit dat beschikbaar is voor de hemelwaterafvoer
Randvoorziening	Voorziening als onderdeel van het rioolstelsel, die als doel heeft de lozing van vuil uit het rioolstelsel in oppervlaktewater te verminderen
Riolering	Het geheel aan voorzieningen voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater met uitzondering van zuiveringstechnische werken
Rioolgemaal	Voorziening waarmee het rioolwater wordt over- of doorgepompt
Rioolstelsel(s)	Samenhangend geheel van riolen, rioolputten en bijbehorende voorzieningen voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater
Rioolwaterzuiverings- inrichting (RWZI)	Het totaal van de grond, gebouwen en apparatuur voor de zuivering van stedelijk afvalwater
Stedelijk afvalwater	Huishoudelijk afvalwater of een mengsel van huishoudelijk met bedrijfsafvalwater.
Uitbreiding	Bouwen aan de buitengrenzen van een bestaande woonkern
Verbeterd gescheiden rioolstelsel	Riool(stelsel) met dezelfde technische kenmerken als een gescheiden rioolstelsel doch waarbij ten opzichte van een gescheiden stelsel de vuiluitworp naar oppervlaktewater of een infiltratievoorziening beperkt wordt door de eerste hoeveelheid afstromend hemelwater af te voeren naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie
Vuiluitworp	Het totaal aan stoffen (niet zijnde water) geloosd uit een rioolstelsel in het oppervlaktewater via overstortputten en/of lozingspunten
Vuilwaterriool(stelsel)	Riool(stelsel) alleen bestemd voor de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater, niet zijnde neerslag

B2 WETTELIJKE KADERS

Europees beleid

De Kaderrichtlijn Water (KRW) harmoniseert het waterbeleid binnen de EU-lidstaten. Het stelt doelen voor een goede ecologische en chemische toestand van het oppervlaktewater en het grondwater in 2015/2021/2027. Alle lidstaten zijn verplicht de richtlijn in hun nationale wetgeving op te nemen, plannen op te stellen en maatregelen uit te voeren om de waterkwaliteit te verbeteren en te beschermen. Directe consequentie voor de gemeente kan zijn de aanleg van extra rioolberging ter plaatse van rioolwater overstorten op kwetsbare en zeer kwetsbare wateren.

Rijksbeleid

Wet milieubeheer

Het wettelijk kader van het GRP wordt gevormd door de Wet milieubeheer, 4.22 en 4.23.

Artikel 4.22

1. De gemeenteraad stelt telkens voor een daarbij vast te stellen periode een gemeentelijk rioleringsplan vast.
2. Het plan bevat ten minste:
 - a) een overzicht van de in de gemeente aanwezige voorzieningen voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater als bedoeld in artikel 10.33, alsmede de inzameling en verdere verwerking van afvloeiend hemelwater als bedoeld in artikel 3.5 van de Waterwet, en maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, als bedoeld in artikel 3. van laatstgenoemde wet en een aanduiding van het tijdstip waarop die voorzieningen naar verwachting aan vervanging toe zijn;
 - b) een overzicht van de in de door het plan bestreken periode aan te leggen of te vervangen voorzieningen als bedoeld onder a ;
 - c) een overzicht van de wijze waarop de voorzieningen, bedoeld onder a en b , worden of zullen worden beheerd;
 - d) de gevolgen voor het milieu van de aanwezige voorzieningen als bedoeld onder a, en van de in het plan aangekondigde activiteiten;
 - e) een overzicht van de financiële gevolgen van de in het plan aangekondigde activiteiten.
3. Indien in de gemeente een milieubeleidsplan geldt, houdt de gemeenteraad met dat plan rekening bij de vaststelling van een rioleringsplan.
4. Onze Minister kan, in overeenstemming met Onze Minister van Verkeer en Waterstaat, aan gemeenten de plicht opleggen tot prestatievergelijking ten aanzien van de uitvoering van de taak, bedoeld in artikel 10.33, alsmede de taken, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6 van de Waterwet. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de frequentie, inhoud en omvang van de prestatievergelijking.

Artikel 4.23

Het gemeentelijke rioleringsplan wordt voorbereid door burgemeester en wethouders. Zij betrekken bij de voorbereiding van het plan in elk geval:

- a. gedeputeerde staten,
- b. de beheerders van de zuiveringstechnische werken waarnaar het ingezamelde afvalwater wordt getransporteerd, en
- c. de beheerders van de oppervlaktewateren waarop het ingezamelde water wordt geloosd.

Zodra het plan is vastgesteld, doen burgemeester en wethouders hiervan mededeling door toezending van het plan aan de in het eerste lid, onder a tot en met c, genoemde instanties, en Onze Minister.

Burgemeester en wethouders maken de vaststelling bekend in één of meer dag- of nieuwsbladen die in de verspreid worden. Hierbij geven zij aan op welke wijze kennis kan worden gekregen van de inhoud van het plan.

Ook van belang:

Artikel 10.29a

Een bestuursorgaan houdt er bij het uitoefenen van een bevoegdheid krachtens deze wet, voor zover die bevoegdheid wordt uitgeoefend met betrekking tot afvalwater, rekening mee dat het belang van de bescherming van het milieu vereist dat in de navolgende voorkeursvolgorde:

- o het ontstaan van afvalwater wordt voorkomen of beperkt;
- o verontreiniging van afvalwater wordt voorkomen of beperkt;
- o afvalwaterstromen gescheiden worden gehouden, tenzij het niet gescheiden houden geen nadelige gevolgen heeft voor een doelmatig beheer van afvalwater;
- o huishoudelijk afvalwater en, voor zover doelmatig en kostenefficiënt, afvalwater dat daarmee wat biologische afbreekbaarheid betreft overeenkomt worden ingezameld en naar een inrichting als bedoeld in artikel 3.4 van de Waterwet getransporteerd;
- o ander afvalwater dan bedoeld in onderdeel d zo nodig na retentie of zuivering bij de bron, wordt hergebruikt;
- o ander afvalwater dan bedoeld in onderdeel d lokaal, zo nodig na retentie of zuivering bij de bron, in het milieu wordt gebracht en
- o ander afvalwater dan bedoeld in onderdeel d naar een inrichting als bedoeld in artikel 3.4 van de Waterwet wordt getransporteerd.

Wet Gemeentelijke Watertaken (2008)

De Wet Gemeentelijke Watertaken (WGW) bestaat uit onderdelen van de Waterwet, Wet milieubeheer en Gemeentewet. De Waterwet introduceert drie zorgplichten voor gemeenten namelijk afvoer van afvalwater, hemelwater en grondwater. De aanpassing van de Wet milieubeheer geeft een voorkeursvolgorde voor de omgang met afvalwater en geeft gemeenten de mogelijkheid om bij verordening regels te stellen voor het lozen van afvloeiend hemelwater en grondwater. De aanpassing van de gemeentewet geeft gemeenten meer mogelijkheden om de kosten te verhalen die gepaard gaan met de gemeentelijke wateropgave. De WGW geeft gemeenten een loketfunctie voor de burger voor problemen met water(overlast). Dat betekent concreet dat de gemeente verantwoordelijk is voor de ontvangst van vragen en klachten en het organiseren van een vervolgtraject. Ook aan de burger is een eigen verantwoordelijkheid toegekend.

Stedelijk afvalwater

Stedelijk afvalwater is huishoudelijk afvalwater of een mengsel daarvan met bedrijfsafvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater of ander afvalwater.

Uitsnede afvalwaterzorgplicht

Artikel 10.33 Wet milieubeheer

De gemeenteraad of burgemeester en wethouders dragen zorg voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater dat vrijkomt bij de binnen het grondgebied van de gemeente gelegen percelen, door middel van een openbaar vuilwaterriool naar een inrichting als bedoeld in artikel 3.4 van de Waterwet .

Hemelwater

De wetgeving geeft gemeenten een zorgplicht voor duurzame en doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater. Het gaat hierbij om hemelwater dat perceeleeigenaren redelijkerwijs niet zelf op eigen terrein kunnen verwerken. De perceeleeigenaar is verantwoordelijk voor hemelwater op eigen terrein. De zorgplicht legt de nadruk op de verantwoordelijkheid van de perceeleeigenaar om het hemelwater zoveel mogelijk zelf te verwerken. De wetgeving en zorgplichtformulering geven aan dat de uitwerking uit twee stappen bestaat:

- Gemeente moet beoordelen in welke situaties zij redelijkerwijs van de particulier kan vragen om zelf het hemelwater aan de bron te verwerken, hiervoor kunnen hulpmiddelen worden ontwikkeld zoals verordeningen en maatwerkvoorschriften.
- Indien verwerking van het hemelwater aan de bron redelijkerwijs niet mogelijk is moet de gemeente voorzieningen treffen om het overtollige hemelwater af te voeren via een gemeentelijk systeem.

Uitsnede hemelwaterzorgplicht

Artikel 3.5 Waterwet

1. De gemeenteraad of het college van burgemeester en wethouders dragen zorg voor een doelmatige inzameling van het afvloeiend hemelwater, voor zover van degene die zich daarvan ontdoet, voornemens is

zich te ontdoen of zich moet ontdoen, redelijkerwijs niet kan worden gevergd het afvloeiend hemelwater op of in de bodem of in het oppervlaktewater te brengen.

2. De gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders dragen tevens zorg voor een doelmatige verwerking van het ingezamelde hemelwater. Onder het verwerken van hemelwater kunnen in ieder geval de volgende maatregelen worden begrepen: de berging, het transport, de nuttige toepassing, het, al dan niet na zuivering, terugbrengen op of in de bodem of in het oppervlaktewater van ingezameld hemelwater, en het afvoeren naar een zuiveringstechnisch werk.

Als het redelijkerwijs niet mogelijk is voor de perceeleeigenaar om het hemelwater zelf te verwerken, treedt de gemeentelijke zorgplicht in werking. Hierbij gaat het dus om het aanbieden van een voorziening die op basis van lokale afwegingen bekostigd kan worden vanuit de rioolheffing. De gemeente kan haar zorgplicht zowel invullen via een gemengd systeem als via een gescheiden systeem. De wetgeving en het rijksbeleid verplichten de gemeente niet tot gescheiden inzameling. Doelmatigheid is het centrale criterium bij de gemeentelijke keuzes (beleidsvrijheid).

Grondwater

Gemeenten hebben een zorgplicht voor het in het openbaar gemeentelijke gebied treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

De wetgeving geeft aan dat de burger met grondwateroverlast bij de gemeente met zijn probleem terecht moet kunnen. De gemeente is het eerste aanspreekpunt ((water)loket) voor de burger.

Uitsnede grondwaterzorgplicht

Artikel 3.6 Waterwet

1. De gemeenteraad of het college van burgemeester en wethouders dragen zorg voor in het openbaar gemeentelijk gebied treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover het treffen van die maatregelen doelmatig is en niet tot de zorg van het waterschap of de provincie behoort.
2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, omvatten mede de verwerking van het ingezamelde grondwater, waaronder in ieder geval worden begrepen de berging, het transport, de nuttige toepassing en het, al dan niet na zuivering, op of in de bodem of in het oppervlaktewater brengen van ingezameld grondwater, en het afvoeren naar een zuiveringstechnisch werk.

Besluit lozing Afvalwater huishoudens

Het Besluit regelt dat een vergunning of ontheffing voor het direct lozen van afvloeiend hemelwater vanuit huishoudens in oppervlaktewater of bodem wordt vervangen door een stelsel van algemene regels. In beginsel mag afvloeiend hemelwater van daken van huishoudens zonder verdere restricties in het oppervlaktewater, op of in de bodem of op een hemelwaterstelsel worden geloosd, behoudens een aantal uitzonderingen (op grond van nadere eisen of bij verordening). Het is toegestaan om het water afkomstig van zinken dakgoten rechtstreeks te lozen op oppervlaktewater of in de bodem. In gevallen waar dat voor de bescherming van de kwaliteit van het oppervlaktewater of de bodem noodzakelijk is, kunnen door middel van het stellen van een nadere eis maatregelen worden geëist, die voorafgaand aan het lozen moeten worden genomen. Dat is bijvoorbeeld het geval indien de gevel of het dak in zijn geheel van uitloogbaar materiaal is vervaardigd, waardoor de lozing van de uit de materialen uitgeloopte stoffen beduidend hoger is. De inwerkingtreding van het Besluit heeft in samenhang met de inwerkingtreding van de WGW plaatsgevonden.

Besluit lozen buiten inrichtingen

Op 1 juli 2011 is het Besluit lozen buiten inrichtingen in werking getreden. Het besluit is gebaseerd op de Wet milieubeheer, de Waterwet en de Wet bodembescherming. Dit besluit bevat regels voor een groot aantal categorieën van lozingen die het gevolg zijn van activiteiten die plaatsvinden buiten inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer. Lozingen vanuit inrichtingen vallen onder het Activiteitenbesluit en het lozen vanuit particuliere huishoudens is geregeld met het Besluit lozing afvalwater huishoudens. In tegenstelling tot het Activiteitenbesluit stelt het Besluit lozen buiten inrichtingen slechts regels voor het lozen van afvalwater.

Activiteitenbesluit

Zoals het besluit lozing Afvalwater Huishoudens een stelsel van algemene regels omvat voor lozingen van afvalwater en hemelwater vanuit huishoudens, regelt het Activiteitenbesluit de lozingen vanuit bedrijven en inrichtingen, behoudens agrarische bedrijven. Daarnaast is er nog het "Besluit lozing afvalwater buiten inrichtingen". Hierin worden algemene regels gesteld voor lozingen vanuit gemeentelijke riolering op oppervlaktewater en overige lozingen vanuit de openbare ruimte.

Wet informatie uitwisseling ondergrondse netten (WION)

In Nederland liggen voor duizenden kilometers aan kabels en leidingen in de ondergrond, die van belang zijn voor de Nederlandse samenleving. Daarnaast bevinden zich andere werken in de ondergrond, zoals tunnels en funderingen van bruggen. Voor de aanleg, onderhoud of verwijdering van deze ondergrondse werken wordt steeds meer in de ondergrond gegraven. Daarbij is bij graafwerkzaamheden in toenemende mate zorgvuldigheid geboden om beschadiging aan kabels en leidingen te voorkomen. In het verleden hebben kabel- en leidingbeheerders het Kabels en leidingen Informatie Centrum (KLIC) opgezet, dat voorziet in een informatie-uitwisseling tussen kabel- en leidingbeheerders enerzijds en partijen, die willen graven in de ondergrond anderzijds. Desondanks ontstaat bij 20% van alle graafwerkzaamheden schade aan kabels en leidingen met alle economische gevolgen en risico's voor de veiligheid van dien.

Om het aantal incidenten te verminderen is de informatie-uitwisseling tussen kabel- en leidingbeheerders en grondroerders verplicht gesteld. Ook is een verplichting opgenomen voor grondroerders en hun opdrachtgevers om zorgvuldig te graven. Er wordt duidelijkheid gegeven over de verantwoordelijkheidsverdeling tussen partijen. Deze taak met dit wetsvoorstel is ondergebracht bij het kadaster.

Er ligt momenteel een wetsvoorstel genaamd WIBON, als opvolger van de WION. De extra 'B' staat voor 'bovengronds' (wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten). De bepalingen van de WION zullen één op één worden overgenomen in de WIBON.

Bestuursakkoord Water (2011)

In het Bestuursakkoord Water - dat op 23 mei 2011 samen met het Inter provinciaal Overleg, de Vereniging Nederlandse gemeenten, de Unie van Waterschappen en de Vereniging van waterbedrijven in Nederland het Bestuursakkoord Water ondertekend is afgesproken te streven naar meer doelmatigheid, onder meer door betere samenwerking.

Doel van het Bestuursakkoord Water is te blijven zorgen voor:

- Veiligheid tegen overstromingen
- Een goede kwaliteit water
- Voldoende zoet water

De vijf partners willen dit bereiken door doelmatiger te werken, dat wil zeggen:

goede kwaliteit tegen lagere kosten en minder bestuurlijke drukte. Noodzakelijke investeringen leiden daardoor niet tot sterke stijging van de lokale lasten voor burgers en bedrijven. De partners streven daarnaast ook naar doelmatigheid, door met minder kosten en minder bestuurlijke drukte de werkzaamheden te verrichten.

Provinciaal beleid

De provincie Noord-Brabant is verantwoordelijk voor het regionale beleidskader. Op 18 december 2015 is het Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016 - 2021 (PMWP) vastgesteld. Het PMWP staat voor samenwerken aan Brabant waar iedereen prettig woont, werkt en leeft in een veilige en gezonde leefomgeving. De doelen van het Provinciaal Milieu- en Waterplan zijn:

- Voldoende water voor mens, plant en dier
- Schone en gezonde leefomgeving (bodem, water en lucht)
- Bescherming van Brabant tegen overstromingen en externe risico's
- Verduurzaming van onze grondstoffen-, energie- en voedselvoorziening

Waterschapsbeleid

De gemeente Valkenswaard valt in het beheersgebied van Waterschap De Dommel. Het waterschap heeft de verantwoordelijkheid voor het operationele regionale waterbeheer.

Het beleid van Waterschap Aa en Maas is beschreven in het waterbeheerplan van voor de periode 2016-2021 "Waardevol Water". Met dit plan laat het waterschap aan alle inwoners, bedrijven en overheden in haar beheergebied zien waar het voor staat, wat de uitdagingen zijn voor de komende planperiode en wat men mag verwachten. Meer dan voorheen wil het waterschap inspelen op initiatieven en kansen die zich voordoen in haar gebied. Om daarvoor voldoende ruimte te laten, geeft het waterschap in haar waterbeheerplan alleen aan wat het willen bereiken, zonder exact aan te geven hoe het dat doet. Met dit waterbeheerplan geeft het waterschap aan wat het de komende jaren doet aan droge voeten en schoon, voldoende, natuurlijk en mooi water. Speciale aandacht heeft voldoende water voor landbouw en natuur, wateroverlast en hittestress in het stedelijk gebied, het sluiten van kringlopen, verwijderen van ongewenste stoffen zoals medicijnen en het vergroten van het waterbewustzijn. Het waterschap nodigt én daagt iedereen uit om mee te denken.

B3 UITEENZETTING RIOOLBEHEER

Memo

Aan Gemeente Valkenswaard, de heer van Grieken

Van Dirk Smolenaars

Betreft Uiteenzetting rioolbeheer

Datum 03/08/2017

Hoofdriolering

Reinigen en inspectie

Jaarlijks wordt een deel van de vrijval riolering gedetailleerd geïnspecteerd door middel van camera inspecties vanuit de buis. Het betreft inspecties die zichtbaar maken wat de staat is van rioolbuizen en rioolputten. De riolering wordt direct voorafgaand aan de inspectie gereinigd. Nieuwe riolen worden bij oplevering geïnspecteerd om vast te stellen of ze voldoen aan eisen.

De frequentie voor inspectie en reiniging van de hoofdriolering bedraagt 1 keer per 10 jaar. Betonnen riolering (inclusief betonnen putten) nabij de inriekpunten van drukrioolstelsels worden (vooralsnog) 2-jaarlijks geïnspecteerd om de aantasting door rioolgassen (H₂S) te monitoren. De gemeente heeft alle riolen in haar areaal minimaal eenmaal geïnspecteerd.

Beoordeling en reparatie

De resultaten van de camera inspecties worden aansluitend aan de oplevering van de beelden beoordeeld. De beoordeling wordt in beginsel uitgevoerd door de rioolbeheerder en het beoordelen van de beelden voor kleinschalige renovatie worden uitbesteed. Eventuele (kleinschalige) gebreken worden verholpen doormiddel van reparaties.

Renovatie en vervanging

De vrijval riolen hebben een gemiddelde technische levensduur van 70 jaar en worden kwaliteitsgestuurd vervangen. Het vervangingsjaar van hoofdrielen wordt bepaald aan de hand van de vastgestelde kwaliteitstoestand uit de inspectiebeoordeling. Door het toepassen van verschillende reparatiemethoden kan de levensduur worden verlengd. Vrijval riolen met een diameter kleiner dan 800 mm worden alleen sleufloos gerenoveerd door middel van een relining als er geen andere doelmatige oplossingen voor handen zijn. Riolen met een diameter van 800 mm en groter worden op het einde van de levensduur bij voorkeur sleufloos gerenoveerd door middel van een relining, tenzij de riolen een hydraulisch knelpunt vormen. Op de riolen met grote diameters zitten veelal minder aansluitingen en de hydraulische gevolgen van de relining zijn vaak minder ingrijpend. Renovaties worden uitgevoerd op projectbasis.

Kolken en lijngoten

De kolken in de gemeente Valkenswaard worden tweemaal per jaar leeggezogen. De lijngoten worden doorgaans tweemaal per jaar gereinigd. Enkele lijngoten worden op basis van (internsief) gebruik van de openbare ruimte vaker gereinigd. Het onderhoud aan de kolken en lijngoten bestaat uit reparaties (kleinschalige gebreken) die wordt uitgevoerd aan de hand van de zuig- en reinigingsronde en op basis van incidenten en meldingen. Bij een (grootschalige) reconstructie of herinrichting van wegen wordt de vervanging van kolken en lijngoten overwogen.

Huis- en kolkaansluitingen

Huisaansluitingen van de riolering zijn gedeeltelijk in gemeentelijk eigendom en gedeeltelijk in particulier eigendom. De eigendomsgrens van de huisaansluiting ligt op de perceelgrens. De gemeente beheert alleen het gemeentelijke deel van de huisaansluitingen. Huis- en kolkaansluitingen worden niet planmatig geïnspecteerd (behalve de inlaat op het hoofdriool). Het onderhoud aan de aansluitingen wordt uitgevoerd

op basis van incidenten en meldingen. Bij een vervanging van het hoofdriool worden tevens de huis- en kolk-aansluitingen vervangen. Bij een sleufloze renovatie van het hoofdriool moet er ook aandacht zijn voor de vervanging van de aansluitingen.

Bijzondere rioolvoorzieningen

Onder de bijzondere rioolvoorzieningen vallen de overstortdrempels (in- en extern), doorlaten, terugslagkleppen, wervelventielen en spindelschuiven. Er wordt geen extra onderhoud uitgevoerd aan deze voorzieningen. Het beheer vindt plaats op basis van incidenten en meldingen.

Hoofdgemalen, drukrioolgemalen en bergbezinkvoorzieningen.

Hoofdgemalen, drukrioolgemalen en bergbezinkvoorzieningen worden eenmaal per jaar gereinigd. Hoofdgemalen en bergbezinkvoorzieningen worden tweemaal per jaar geïnspecteerd en preventief onderhouden conform de beoordelingsrichtlijn "Kwaliteitsgestuurd Onderhoud aan Pompinstallaties en Gemalen" van KIWA. Drukrioolgemalen worden eenmaal per jaar geïnspecteerd en preventief onderhouden conform de beoordelingsrichtlijn van KIWA. Het bouwkundige deel van de gemalen heeft een verwachte levensduur van 70 jaar (gelijk aan de verwachte levensduur van de hoofdriolerij), het elektromechanische deel heeft een verwachte levensduur van 15 jaar. Het renovatiejaar van de installaties wordt kwaliteitsgestuurd bepaald op basis van inspectieresultaten.

De hoofdgemalen en bergbezinkvoorzieningen zijn voorzien van telemetrie en aangesloten op een centrale hoofdpst. Storingen worden via de centrale hoofdpst gesignaleerd. Sturingskasten van drukrioolgemalen zijn voorzien van een storingslamp. Storingen aan het drukriool kunnen alleen gesignaleerd worden via deze storingslamp.

Persleidingen

Het beheer en onderhoud van de persleidingen wordt veelal uitgevoerd op basis van incidenten en meldingen. Persleidingen worden niet preventief c.q. planmatig gereinigd. Bij het teruglopen van de pompcapaciteit moet er aandacht voor de reiniging van de persleiding zijn. De persleidingen van de gemeente Valkenswaard worden niet planmatig geïnspecteerd. Er wordt alleen correctief onderhoud uitgevoerd. Persleidingen hebben een verwachte levensduur van 70 jaar.

IBA's

Het beheer en onderhoud aan de IBA's van de gemeente Valkenswaard is uitbesteed aan waterschap de Dommel.

Meetapparatuur

De gemeente beschikt over een centrale hoofdpst voor de aansturing en monitoring van haar gemalen, overstorten en bergbezinkvoorzieningen. Bij hoofdgemalen en bergbezinkvoorzieningen worden storingsmeldingen gemonitord en vindt registratie plaats van het waterniveau in de put en het in- en uitschakelen van pompen. Bij de riooloverstorten wordt de duur van overstortingen gemeten en een indicatie van de overstorthoeveelheid. Het reinigen, kalibreren en uitvoeren van preventief periodiek onderhoud van de meetapparatuur bij de overstorten wordt een keer per jaar uitgevoerd door waterschap De Dommel. De meetapparatuur is in eigendom van de gemeente. De uren voor het beheer en onderhoud zijn voor rekening van het waterschap en de gebruikte materialen zijn voor rekening van de gemeente.

Wadi's, (berm)sloten en infiltratievoorzieningen

De wadi's en bermsloten in Valkenswaard worden jaarlijks gemaaid en onderhouden conform het gemeentelijk groenbeleid.

De infiltratievoorzieningen van de gemeente worden niet planmatig beheerd en onderhouden. Er zijn in het verleden veel verschillende systemen aangelegd. Het is niet geheel inzichtelijk welke voorzieningen er op bepaalde locaties liggen. De voorzieningen zijn niet opgenomen in het rioolbeheer systeem van de gemeente. Het is veelal niet inzichtelijk wat het benodigde onderhoud is voor de aangelegde infiltratievoorzieningen. Niet alle infiltratievoorzieningen zijn toegankelijk voor reiniging en inspectie. De vervanging van de infiltratievoorzieningen is (nog) niet voorzien.

Drainage

Er is weinig drainage aanwezig in het openbare gebied van de gemeente Valkenswaard. De drainage die er ligt is waarschijnlijk aangelegd bij het bouwrijp maken van gebieden en heeft zijn werking sindsdien (grotendeels) verloren. Aan drainage wordt geen onderhoud uitgevoerd.

Bijlagen

Geen

B4 KOSTENDEKKINGSPLAN RIOLERINGEN

B4.1 Personele bezetting conform Leidraad Riolering

Module D2000 Leidraad Riolering						HvK	
augustus 2007-35						23-7-2018	
Gemeente		Valkenswaard				23-7-2018	
- aantal inwoners:		30500					
Gegevens rioleringsstelsel:						totaal dagen	
- lengte gemengd stelsel		153.900	reinigen en kolkenzuigen	0,003500	dagen/m	539	
- lengte gescheiden stelsel hwa+dwa		42.500	idem	0,001380	dagen/m	59	
- lengte verbeterd gescheiden stelsel		0	idem	0,002380	dagen/m	0	
- aantal rioolgemaal		13	onderhoud en storingen	8,30	dagen/unit	108	
- aantal pompunits drukriolering		159	klachten en storingen	0,50	dagen/unit	80	
- aantal bijz. voorzieningen regenwater		5					
- drainage		500					
Gemiddelde jaarlijkse kosten voor			uitvoering	AK	W & R		
- onderhoud drainage		0	6%	5%	5%	0	
- onderhoud vrijvervalriolering		100.000	6%	5%	5%	86.000	
- renovatie (=relining)		0	6%	5%	5%	0	
- vervangingen		1.320.000	6%	5%	5%	1.130.000	
- verbeteringen		676.560	6%	5%	5%	579.000	
Idem excl. uitvoering, AK, winst, risico					V + T		
- onderhoud drainage		0			10%	0	0
- onderhoud vrijvervalriolering		86.000			15%	12.900	27
- renovatie (=relining)		0			12%	0	0
- vervangingen		1.130.000			12%	135.600	283
- verbeteringen		579.000			12%	69.480	145
Personele inzet gemeente Valkenswaard							
aantal inwoners:		tijdbesteding dagen / jaar		max uit te besteden	uitbesteding max. situatie	tijdbesteding dagen / jaar	
20.000 tot 50.000		hbo mbo				regie	
Planvorming, onderhoud en facilitair							
Planvorming							
- opstellen (verbreed) GRP		56		70%	70%	17	terugkoppeling intern, overleg, strategie en middelen
- afstemming en overleg Waterplannen, RO e.d.		24		nvt		24	eigen taak organisatie
- opstellen jaarprogramma's		102		40%	40%	61	overleg en afstemming beheerders, jaarbegroting
(o.a. beoordelen inspecties en opstellen onderhoud)							
Onderzoek							
- inventarisatie			9	nvt			9 eigen taak organisatie
- inspectie / controle			150	90%	80%		30 plan, uitbesteding, financiële afwikkeling
- meten		37		50%	50%	19	verwerking en verantwoording
- begeleiden functioneren		27		nvt		27	eigen taak organisatie
(berekenen, afkoppelplannen, OAS)							
Facilitair							
- verwerken revisiegegevens			21	90%	90%		2
- vergunningen en voorlichting gebruik			19	nvt			19 eigen taak organisatie
- klachtenanalyse en -verwerking			34	nvt			34 eigen taak organisatie
tijdbesteding totaal		246	233			148	94
fte (175 dagen / jaar)		1,41	1,33			0,85	0,54
Onderhoud (afhankelijk van areaal)							
- riolen / kolken			598	geen richtlijn	90%		60
- gemalen / mechanische riolering			188	geen richtlijn	90%		19
- infiltratievoorz. / locale zuiveringen			6	geen richtlijn	80%		1
- drainage			0	geen richtlijn	80%		0
- planning en begeleiding			15	nvt			15 eigen taak organisatie
tijdbesteding totaal		0	807			0	95
fte (175 dagen / jaar)		0,00	4,61			0,00	0,54
Maatregelen							
- aanleg nieuwbouw		nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	
- aanleg bestaande bebouwing		nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	
- drainage			0	60%	60%		0
- reparatie			27	60%	60%		11
- renovatie			0	60%	60%		0
- vervanging			283	60%	60%		113
- verbetering			145	80%	80%		29
tijdbesteding totaal		0	455			0	153
fte (175 dagen / jaar)		0,00	2,60			0,00	0,87
Getotaliseerde hoeveelheden							
tijdbesteding totaal		246	1495			148	342
fte (175 dagen / jaar)		1,41	8,54			0,85	1,95

B4.2 Kapitaallasten bestand

Gemeente Valkenswaard			Datum:	20-7-2018
Bestaande kapitaaluitgaven rioleringen			(versie 20180720-01a)	
Bedragen worden (waar van toepassing) inclusief btw gerekend				
volgnr	jaar	Sub-totalen		Totale
		kapitaallast	btw-comp.	kapitaallast
1	2018	1.882.113	215.926	2.098.039
2	2019	1.901.596	220.017	2.121.613
3	2020	1.901.596	220.017	2.121.613
4	2021	1.901.597	220.018	2.121.615
5	2022	1.901.596	220.017	2.121.613
6	2023	1.741.417	220.018	1.961.435
7	2024	1.664.426	220.018	1.884.444
8	2025	1.625.785	220.017	1.845.802
9	2026	1.586.691	220.017	1.806.708
10	2027	1.561.661	220.017	1.781.678
11	2028	1.484.791	220.017	1.704.808
12	2029	1.381.232	220.017	1.601.249
13	2030	1.295.278	220.017	1.515.295
14	2031	1.184.866	219.083	1.403.949
15	2032	1.143.586	218.730	1.362.316
16	2033	1.095.584	216.751	1.312.335
17	2034	1.038.621	205.928	1.244.549
18	2035	986.186	195.966	1.182.152
19	2036	913.861	182.245	1.096.106
20	2037	676.096	137.070	813.166
21	2038	430.574	90.421	520.995
22	2039	262.569	55.139	317.708
23	2040	262.568	55.139	317.707
24	2041	262.569	55.139	317.708
25	2042	262.569	55.139	317.708
26	2043	262.569	55.139	317.708
27	2044	262.569	55.139	317.708
28	2045	262.568	55.139	317.707
29	2046	262.569	55.139	317.708
30	2047	262.569	55.139	317.708
31	2048	262.569	55.139	317.708
32	2049	262.568	55.139	317.707
33	2050	262.569	55.139	317.708
34	2051	262.569	55.139	317.708
35	2052	262.569	55.139	317.708
36	2053	262.568	55.139	317.707
37	2054	262.569	55.139	317.708
38	2055	262.569	55.139	317.708
39	2056	262.569	55.139	317.708
40	2057	262.569	55.139	317.708
41	2058	262.569	55.139	317.708
42	2059	262.569	55.139	317.708
43	2060	262.569	55.139	317.708
44	2061	262.569	55.139	317.708
45	2062	262.569	55.139	317.708
46	2063	262.569	55.139	317.708
47	2064	262.569	55.139	317.708
48	2065	185.132	38.878	224.010
49	2066	38.964	8.182	47.146
50	2067	38.964	8.182	47.146
51	2068	19.482	4.091	23.573
52	2069	0	0	0
53	2070	0	0	0
54	2071	0	0	0
55	2072	0	0	0
56	2073	0	0	0
57	2074	0	0	0
58	2075	0	0	0
59	2076	0	0	0
60	2077	0	0	0
61	2078	0	0	0
62	2079	0	0	0
63	2080	0	0	0
64	2081	0	0	0
65	2082	0	0	0
66	2083	0	0	0
67	2084	0	0	0
68	2085	0	0	0
69	2086	0	0	0
70	2087	0	0	0

B4.3 Nieuwe investeringen

[illegible]

B4.4 Vervangingskosten bestaande voorzieningen

Gemeente Valkenswaard											
Vervangen pompen en drukriolering buitengebied											
Bedragen exclusief btw invoeren, btw wordt elders bijgeteld											
Er wordt geen rekening gehouden met inflatie											
Scenario 2a - Afschrijven											
		20%									
Vervangingskosten instandhouding voorzieningen (zelf in te vullen) - bedragen zonder BTW											
	Nr 2	Nr 3	Nr 4	Nr 5	Nr 6	Nr 7	Nr 8	Nr 9	Nr 10	Nr 11	Nr 12
	vrijverval	afkoppelen	vervangen	vervangen	vervangen	vervangen	vervangen	vervangen	vervangen	vervangen	vervangen
	totaal	toeslag	persleidingen	drukriolering	drukriolering	gemalen	gemalen	gemalen	IBA's	BBB's	BBB's
		20%		EM/pompen	bouwkundig	pompen	electro/mech	bouwkundig		EM/pompen	bouwkundig
Afschr. Termijn	50	50	50	25	40	15	25	50	50	25	50
Cyclus	70	70	70	25	40	15	25	70	60	25	100
2018	1.515.141	0	0	85.573	25.000	30.000	0	0	0	0	0
2019	1.900.000	0	0	15.000	0	7.500	2.500	0	0	0	0
2020	1.320.000	0	0	10.000	0	10.000	5.000	0	0	0	0
2021	1.448.554	0	0	20.000	0	5.000	0	0	0	0	0
2022	1.166.667	233.333	0	10.000	0	5.000	0	0	0	0	0
2023	1.166.667	233.333	0	0	0	11.347	0	0	0	22.287	0
2024	1.166.667	233.333	0	710	0	6.250	12.499	0	0	0	0
2025	1.166.667	233.333	0	6.204	30.525	3.265	0	0	0	0	0
2026	1.166.667	233.333	0	111.486	0	6.305	0	0	0	0	0
2027	1.166.667	233.333	0	0	0	7.114	0	0	0	0	0
2028	2.083.333	416.667	0	116.456	0	6.178	0	0	0	0	0
2029	2.083.333	416.667	0	6.204	0	0	0	0	0	0	0
2030	2.083.333	416.667	0	6.914	0	4.298	31.910	0	0	0	0
2031	2.083.333	416.667	0	710	0	0	0	0	0	0	0
2032	2.083.333	416.667	0	710	0	0	0	0	0	0	0
2033	2.083.333	416.667	0	710	0	23.994	45.387	0	0	0	0
2034	2.083.333	416.667	884	2.130	0	0	86.378	29.762	0	37.425	0
2035	2.083.333	416.667	0	2.130	0	9.007	0	0	0	0	0
2036	2.083.333	416.667	0	3.812	0	3.989	0	0	0	0	0
2037	2.083.333	416.667	0	5.232	0	0	28.455	0	0	94.012	0
2038	2.666.667	533.333	0	119.558	44.770	11.347	24.710	0	0	0	0
2039	2.666.667	533.333	0	710	0	6.250	0	0	0	0	0
2040	2.666.667	533.333	0	2.130	4.070	3.265	17.194	10.999	0	0	0
2041	2.666.667	533.333	0	82.334	128.205	6.305	80.449	0	0	0	0
2042	2.666.667	533.333	0	710	0	7.114	0	0	0	0	0
2043	2.666.667	533.333	0	24.368	77.330	6.178	0	0	0	0	0
2044	2.666.667	533.333	0	0	4.070	0	0	0	0	0	0
2045	2.666.667	533.333	0	0	4.070	4.298	0	0	0	0	0
2046	2.666.667	533.333	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2047	2.666.667	533.333	0	0	0	0	0	53.294	0	0	0
2048	2.416.667	483.333	0	0	0	23.994	0	0	0	22.287	0
2049	2.416.667	483.333	0	710	0	0	12.499	0	0	0	0
2050	2.416.667	483.333	0	6.204	0	9.007	0	0	0	0	0
2051	2.416.667	483.333	0	111.486	2.035	3.989	0	0	0	0	0
2052	2.416.667	483.333	0	0	2.035	0	0	0	0	0	0
2053	1.666.667	333.333	0	116.456	6.105	11.347	0	0	0	0	0
2054	1.666.667	333.333	0	6.204	0	6.250	0	0	0	0	0
2055	1.666.667	333.333	632.989	6.914	0	3.265	31.910	0	0	0	0
2056	1.666.667	333.333	0	710	2.035	6.305	0	0	0	0	0
2057	1.666.667	333.333	136.182	710	0	7.114	0	24.586	0	0	0
2058	1.666.667	333.333	0	710	18.315	6.178	45.387	0	0	0	0
2059	1.666.667	333.333	0	2.130	0	0	86.378	0	0	37.425	0
2060	1.666.667	333.333	0	2.130	0	4.298	0	0	0	0	0
2061	1.666.667	333.333	0	3.812	0	0	0	0	0	0	0
2062	1.666.667	333.333	0	5.232	0	0	28.455	0	0	94.012	0
2063	1.666.667	333.333	0	119.558	0	23.994	24.710	0	0	0	0
2064	1.666.667	333.333	1.024	710	0	0	0	7.117	0	0	0
2065	1.666.667	333.333	0	2.130	30.525	9.007	17.194	0	70.000	0	0
2066	1.666.667	333.333	0	82.334	0	3.989	80.449	0	0	0	0
2067	1.666.667	333.333	0	710	0	0	0	0	0	0	0
2068	1.666.667	333.333	29.440	24.368	0	11.347	0	21.998	0	0	0
2069	1.666.667	333.333	22.631	0	0	6.250	0	84.627	0	0	0
2070	1.666.667	333.333	0	0	0	3.265	0	0	0	0	0
2071	1.666.667	333.333	339.702	0	0	6.305	0	0	0	0	0
2072	1.666.667	333.333	89.306	0	0	7.114	0	0	0	0	0
2073	833.333	166.667	348.634	0	0	6.178	0	0	0	22.287	0
2074	833.333	166.667	163.234	710	0	0	12.499	0	0	0	0
2075	833.333	166.667	0	6.204	0	4.298	0	18.116	0	0	0
2076	833.333	166.667	0	111.486	0	0	0	0	0	0	0
2077	833.333	166.667	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2078	1.916.667	383.333	0	116.456	44.770	23.994	0	0	0	0	0
2079	1.916.667	383.333	964	6.204	0	0	0	12.940	0	0	0
2080	1.916.667	383.333	0	6.914	4.070	9.007	31.910	0	0	0	0
2081	1.916.667	383.333	47.385	710	128.205	3.989	0	0	0	0	0
2082	1.916.667	383.333	0	710	0	0	0	6.470	0	0	0
2083	2.750.000	550.000	0	710	77.330	11.347	45.387	28.468	0	0	0
2084	2.750.000	550.000	161	2.130	4.070	6.250	86.378	0	0	37.425	0
2085	2.750.000	550.000	75.014	2.130	4.070	3.265	0	12.940	0	0	0
2086	2.750.000	550.000	6.256	3.812	0	6.305	0	0	0	0	0
2087	2.750.000	550.000	0	5.232	0	7.114	28.455	0	0	94.012	0

B4.5 Exploitatiekosten

Kostenplaats	Omschrijving lasten beheersbaak	Gr.boeknr		Bedragen excl BTW		bijlating btw 21,00%	2018	2019	2020	2021	2022
67.220.092	Onderhoud riolering, kleinschalig	34080	Aankoop materialen		25.250	21%	25.250	25.250	25.250	25.250	25.250
		34165	Onderhoud wegenbouwkundige werken		113.992	21%	113.992	113.992	113.992	113.992	113.992
		34185	Schoonhouden waterbouwkundige werken		0	21%	0	0	0	0	0
		34209	Onderhoud rioolgemaal		35.968	21%	35.968	35.968	35.968	35.968	35.968
		34510	Diensten		30.830	21%	30.830	30.830	30.830	30.830	30.830
67.220.095	Riolering en waterzuivering: huisaansluiting	34510	Diensten	Kosten worden in principe volledig vergoed	10.100	21%	10.100	10.100	10.100	10.100	10.100
		34760	Vergoeding werken voor derden		-9.400	21%	-9.400	-9.400	-9.400	-9.400	-9.400
67.220.096	Riolering en waterzuivering: schade riolering	34520	Overige uitbestede werkzaamheden	Kosten worden in principe volledig vergoed	2.000	21%	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
		42950	Schadevergoedingen		-2.000	21%	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
67.220.099	Riolering en waterzuivering: riolen en bib's.	10700	Loonkosten PIMS 1.0 1.1 (directe loonkosten)		187.104	0%	187.104	187.104	187.104	187.104	187.104
		30000	Inhuur personeel overige categorie	Voor overhead aanname = gelijk aan loonkosten	187.104	0%	187.104	187.104	187.104	187.104	187.104
		30200	Inhuur personeel van vacaturegelden		0	21%	0	0	0	0	0
					0	21%	0	0	0	0	0
		31100	Electriciteit		36.800	21%	36.800	36.800	36.800	36.800	36.800
		31200	Bevoorschotting energiekosten		0	21%	0	0	0	0	0
		33159	VAT-kosten		0	21%	0	0	0	0	0
		34210	Schoonhouden riolering		101.000	21%	101.000	101.000	101.000	101.000	101.000
		34301	Gebouwen brandverzekering		0	0%	0	0	0	0	0
		34380	Contributies en abonnementen		1.800	21%	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800
		34502	Grondwatermeetnet		7.500	21%	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500
		34505	Adviezen		30.000	21%	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
		34510	Diensten		15.000	21%	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
		34600	Onroerende-zaakbelastingen		411	0%	411	411	411	411	411
		34602	Waterschaplasten		100	0%	100	100	100	100	100
		34605	Rioolrecht		0	0%	0	0	0	0	0
		34700	Loonkosten PIMS 3.4		2.555	0%	2.555	2.555	2.555	2.555	2.555
		41101	Bidragen organisatie publieke sector		0	0%	0	0	0	0	0
		42600	Subsidies en bijdragen		0	0%	0	0	0	0	0
		42850	Bijdrage derden		0	0%	0	0	0	0	0
		61000	Rente vaste activa	Zie tabblad kapitaallasten bestaand (783.784)	0	21%	0	0	0	0	0
		61500	Afschrijving vaste activa	Zie tabblad kapitaallasten bestaand (1.284.544)	0	21%	0	0	0	0	0
62.400.000	Afwatering middels sloten	10700	Loonkosten PIMS 1.0 1.1		13.285	0%	13.285	13.285	13.285	13.285	13.285
			Overhead (aanname zelfde als de loonkosten)		13.285	0%	13.285	13.285	13.285	13.285	13.285
		34170	Onderhoud waterbouwkundige werken		54.540	21%	54.540	54.540	54.540	54.540	54.540
		34510	Diensten		20.000	21%	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
		34602	Waterschaplasten		500	0%	500	500	500	500	500
65.600.006	Onkruidbestrijding	10700	Loonkosten PIMS 1.0 1.1		0	0%	0	0	0	0	0
			Overhead (aanname zelfde als de loonkosten)		0	0%	0	0	0	0	0
		34085	Aankoop chemicaliën		5.191	21%	5.191	5.191	5.191	5.191	5.191
		34155	Schoonmaakwerkzaamheden terreinen		141.400	21%	141.400	141.400	141.400	141.400	141.400
		34255	Overig onderhoud		10.480	21%	10.480	10.480	10.480	10.480	10.480
			Sub-totaal exploitatiebegroting		1.034.795		1.034.795	1.034.795	1.034.795	1.034.795	1.034.795
			Sub-totaal BTW toerekeningen			21%	132.395	132.395	132.395	132.395	132.395
			Sub-totaal BTW toerekeningen			6%	0	0	0	0	0
			Sub-totaal exploitatielasten				1.167.190	1.167.190	1.167.190	1.167.190	1.167.190
			AANVULLINGEN OP EXPLOITATIELASTEN								
			Extra reinigen kolken en frazen n.a.v. inspecties		70.000	21%	0	70.000	70.000	70.000	70.000
			Stimuleren van afkoppelen		35.000	0%	0	35.000	35.000	35.000	35.000
			Opstellen plannen en adviezen	binnen planperiode	20.000	21%	0	20.000	20.000	20.000	20.000
			Opstellen GRP / Omgevingsplan en programma	elke 5 jaar	25.000	21%	0	0	0	0	25.000
			Opstellen BRP gehele gemeente	elke 10 jaar	25.000	21%	0	0	0	0	0
			Sub-totaal aanvullingen op de exploitatiebegroting		175.000		0	125.000	125.000	125.000	150.000
			Sub-totaal BTW toerekeningen aanvullingen				0	26.250	26.250	26.250	31.500
			Sub-totaal exploitatiebegroting		175.000		1.167.190	1.318.440	1.318.440	1.318.440	1.348.690
			Inflatiecorrectie				1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
			Totaal exploitatiebegroting inclusief btw				1.167.190	1.318.440	1.318.440	1.318.440	1.348.690

B4.6.2 Scenario 2a

Korte en lange termijn maatregelen (afkoppelen bij rioolverharding en stimuleren afkoppelen particulieren);
getrapte stijging (*de raad heeft uiteindelijk voor dit scenario gekozen*).

Parameterblad

Gemeente Valkenswaard		Scenario 2a - Afschrijven		(Rood = invoerveld; afhankelijk van de invoer verschijnen of wijzigen opmerkingen)
Algemeen	Parameterblad en input kostendekkingsplan rioleringen			
	Datum berekening / versienummer	20-7-2018	(versie 20180720-02a)	
	Eventueel volgnummer	02a		
	Startjaar berekening	2018		
	Looptijd doorrekening kostendekkingsplan	70		
Investeren	Afschrijvingsmethode nieuwe investeringsprojecten	1	(Annuitair)	1 = Annuitair; 2 = Lineair
	Afschrijvingsmethode vervangingen / instandhouding	1	(Annuitair)	1 = Annuitair; 2 = Lineair; 3 = Rechtstreeks betalen
	Rekenrente nieuwe investeringen	2,50%	per 2018	
	Geldt deze rekenrente over de gehele looptijd van 70 jaar?	ja		
	Inflatiepercentage	0,00%	(Berekening exclusief inflatiecorrectie)	
	Geldt dit inflatiepercentage over de gehele looptijd van 70 jaar?	ja		
	Berekeningen uitvoeren inclusief btw	ja		
	BTW over de exploitatie/lasten	21,00%		
	BTW bestaande investeringen per 01-01-2001 (was 19%)	19,00%		
	BTW bestaande investeringen vanaf 01-10-2012 (huidig is 21%)	21,00%		
Reserves en voorzieningen	Nieuwe investeringen en vervangingen BTW op afschrijving	21,00%		
	Nieuwe investeringen en vervangingen BTW ook op rentelast?	1		0 = nee; 1 = ja
	Stand bestemmingsreserve per 01/01/2018 (art. 43 lid 1b BBV)	0		
	Stand voorziening per 01/01/2018 (art. 44 lid 1 BBV)	3.784.000		
	eventuele onderverdeling te benoemen	0		
Modelberekening	eventuele onderverdeling te benoemen	0		
	eventuele onderverdeling te benoemen	0		
	eventuele onderverdeling te benoemen	0		
	Geen uitsplitsing in reserve en voorziening; totaal per 01/01/2018	0		
	Totale reserve incl. voorziening	3.784.000		
Modelberekening	Wordt igv negatieve reserve incl. voorziening dit bedrag geleend?	ja	(In geval van een negatieve stand wordt dit bedrag geleend)	
	Wordt rente gerekend bij lening of negatieve stand reserve incl. voorziening?	ja	(Negatieve rente over reserve incl. voorziening)	
	Methode toerekening aflossing en rente in het jaar van uitvoeren			
	a. Variabel aflossingsdeel en rentedeel per object ?	nee	(Defaultwaarden b en c worden gebruikt in modelberekening)	
	b. Aflossingsdeel in rekening te brengen in het uitvoeringsjaar	50%	(Aflossing deels)	
	c. Rentedeel in rekening te brengen in het uitvoeringsjaar	50%	(Rente deels)	
	De financiële afschrijvingstermijnen per object dienen handmatig te worden ingevuld in de modelberekening			
	Tarief jaarlijks kostendekkend of einde looptijd berekening	2	(in 2088)	1 = Jaarlijks; 2 = Aan einde looptijd
	Uitgaan van het ideaalcomplex (zoveel mogelijk rechtstreeks betalen uit voorziening)?	nee		

Uitkomst berekening eerste 25 jaar

Gemeente Valkenswaard										Datum berekening :		20-7-2018
Scenario 2a - Afschrijven												(versie 20180720-02a)
Bedragen zijn (waar van toepassing) inclusief btw												
Er wordt geen rekening gehouden met inflatie												
										</		

B4.6.3 Scenario 2b

Korte en lange termijn maatregelen (afkoppelen bij rioolverharding en stimuleren afkoppelen particulier); geleidelijke overstap (**de raad heeft niet voor dit scenario gekozen**).

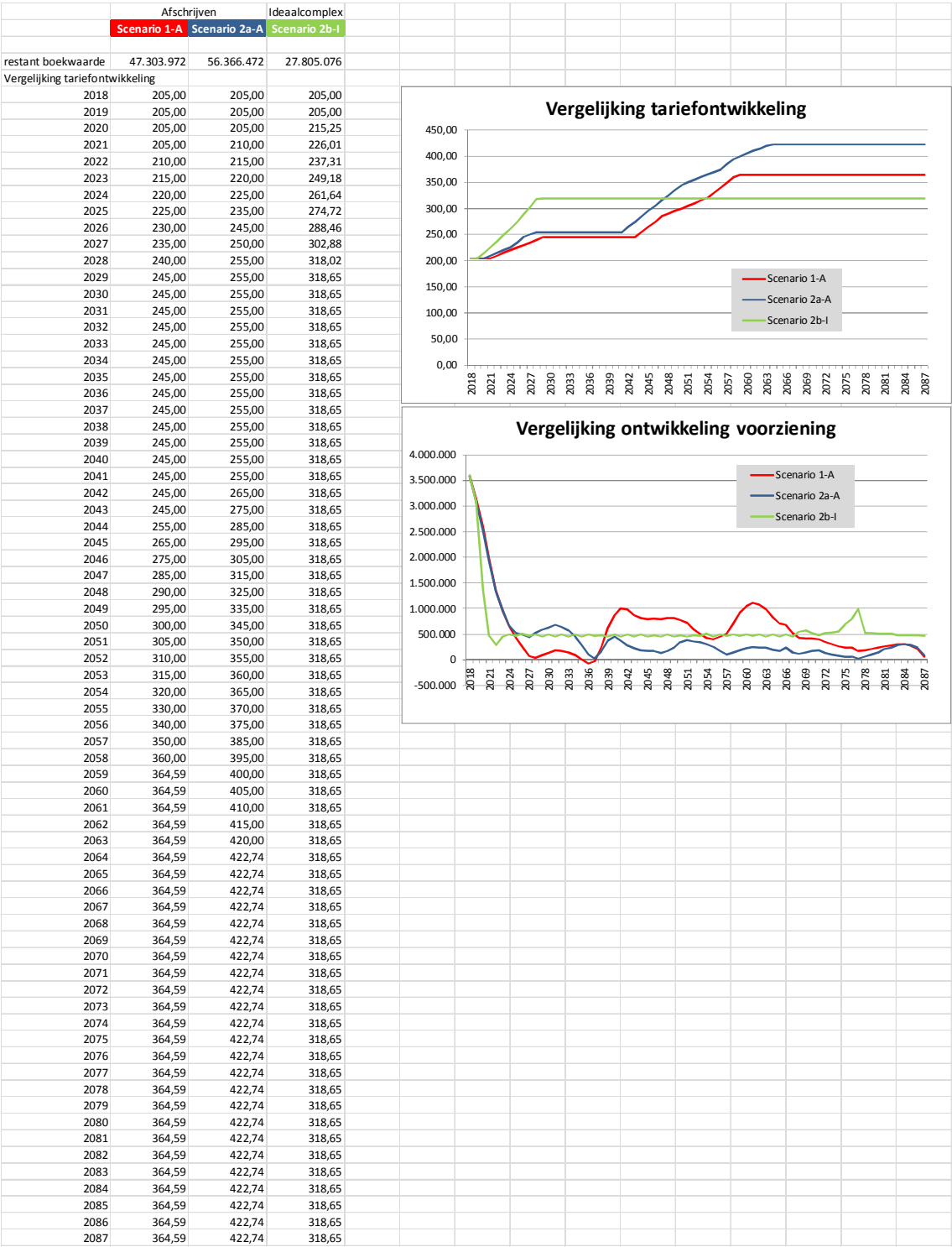
Parameterblad

Algemeen	Gemeente Valkenswaard		Scenario 2b - Ideaalcomplex		(Rood = invoereind, afhankelijk van de invoer verschijnen of wijzigen opmerkingen)
	Parameterblad en input kostendekkingsplan rioleringen		20-7-2018	(versie 20180720-02b)	
	Datum berekening / versienummer		02b		
	Eventueel volgnummer		2018		
	Startjaar berekening		70		
	Looptijd doorrekening kostendekkingsplan				
Investerings	Afschrijvingsmethode nieuwe investeringsprojecten	1	(Annuitair)	1 = Annuitair; 2 = Lineair	
	Afschrijvingsmethode vervangingen / instandhouding	1	(Annuitair)	1 = Annuitair; 2 = Lineair; 3 = Rechtstreeks betalen	
	Rekenrente nieuwe investeringen	2,50%	per 2018		
	Geldt deze rekenrente over de gehele looptijd van 70 jaar?	ja			
	Inflatiepercentage	0,00%	(Berekening exclusief inflatiecorrectie)		
	Geldt dit inflatiepercentage over de gehele looptijd van 70 jaar?	ja			
	Berekeningen uitvoeren inclusief btw	ja			
	BTW over de exploitatielasten	21,00%			
	BTW bestaande investeringen per 01-01-2001 (was 19%)	19,00%			
	BTW bestaande investeringen vanaf 01-10-2012 (huidig is 21%)	21,00%			
Reserves en voorzieningen	Nieuwe investeringen en vervangingen BTW op afschrijving	21,00%			
	Nieuwe investeringen en vervangingen BTW ook op rentelast?	1		0 = nee; 1 = ja	
Modellering	Stand bestemmingsreserve per 01/01/2018 (art. 43 lid 1b BBV)	0			
	Stand voorziening per 01/01/2018 (art. 44 lid 1 BBV)	3.784.000			
	eventuele onderverdeling te benoemen	0			
	eventuele onderverdeling te benoemen	0			
	eventuele onderverdeling te benoemen	0			
	eventuele onderverdeling te benoemen	0			
	Geen uitsplitsing in reserve en voorziening; totaal per 01/01/2018	0			
Modellering	Totale reserve incl. voorziening	3.784.000			
	Wordt igv negatieve reserve incl. voorziening dit bedrag geleend?	ja	(In geval van een negatieve stand wordt dit bedrag geleend)		
	Wordt rente gerekend bij lening of negatieve stand reserve incl. voorziening?	ja	(Negatieve rente over reserve incl. voorziening)		
	Methode toerekening aflossing en rente in het jaar van uitvoeren				
	a. Variabel aflossingsdeel en rentedeel per object ?	nee	(Defaultwaardes b en c worden gebruikt in modelberekening)		
	b. Aflossingsdeel in rekening te brengen in het uitvoeringsjaar	50%	(Aflossing deels)		
	c. Rentedeel in rekening te brengen in het uitvoeringsjaar	50%	(Rente deels)		
	De financiële afschrijvingstermijnen per object dienen handmatig te worden ingevuld in de modelberekening				
	Tarief jaarlijks kostendekkend of einde looptijd berekening	2	(in 2088)	1 = Jaarlijks; 2 = Aan einde looptijd	
	Uitgaan van het ideaalcomplex (zoveel mogelijk rechtstreeks betalen uit voorziening)?	ja			
Modellering	Van welke minimale reserve inclusief voorziening moet worden uitgegaan?	500.000	(Waarde bepaalt voor welk bedrag rechtstreeks afgeschreven wordt)		
	Idealcomplex alleen over vervanging vrijval?	nee	(Idealcomplex over vervangingen van alle bestaande objecten)		

Uitkomst berekening eerste 25 jaar

Gemeente Valkenswaard													Datum berekening :		20-7-2018
Scenario 2b - Ideaalcomplex													(versie 20180720-02b)		
Bedragen zijn (waar van toepassing) inclusief btw															
Er wordt geen rekening gehouden met inflatie															

B4.6.4 Vergelijking verloop heffing en voorziening scenario's

B5 VASTSTELLING GRP

B5.1 Raadsvoorstel

Agendapunt commissie:

steller	telefoonnummer	email
A.de Vries	3699	angela.de.vries@valkenswaard.nl
agendapunt	kenmerk	datum raadsvergadering
	929826/999933	29 mei 2019
portefeuillehouder		
T. Geldens		
onderwerp		
Vaststellen verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2022 (vGRP 2019-2022)		
aan de gemeenteraad		

A. Samenvatting

Het opstellen van een vGRP is een planverplichting voortkomend uit de Wet milieubeheer (Wm). Het betreft de planperiode 2019-2022.

In het vGRP worden de volgende onderwerpen ter vaststelling aangeboden:

- Evaluatie vGRP 2013-2017;
- Gewenste situatie m.b.t. zorgplicht inzameling afvalwater, hemelwater en grondwater;
- Huidige situatie en toetsing;
- Beleid en aanpak zorgplicht
- Middelen en kostendekking.

Het vGRP 2019-2022 dient vastgesteld te worden door de raad.

B. Voorgesteld besluit

Het vGRP 2019-2022 vast te stellen waarbij gekozen wordt voor scenario 2a betreffende ambitieniveau en financiering.

C. Inleiding

De gemeente Valkenswaard beschikt over geldend beleid geformuleerd in het vGRP 2013-2017. Het vGRP is een planverplichting voortkomend uit de Wet milieubeheer (Wm). Vanwege het aflopen van de planperiode is een nieuw rioleringsplan opgesteld voor de periode 2019-2022. Eigenlijk had dit al in 2018 moeten gebeuren. Het voormalige college wilde echter graag dat de nieuwe raad het voorgestelde plan vaststelt daar zij hier uitvoer aan gaan geven. Vandaar een jaar uitstel.

De financiële gevolgen worden gedekt via een rioolheffing, dit is opgenomen in de Gemeentewet. De rioolheffing wordt geïnd via een rioolheffingsverordening, waarbij de hoogte van de rioolheffing inclusief jaarlijkse inflatie wordt vastgesteld.

In het vGRP is voor de planperiode 2019-2022 het volgende geformuleerd:

- Het beleid voor afvalwater, hemelwater en grondwater;
- De investeringen benodigd voor het realiseren van dit beleid;
- De kosten voor het in stand houden van het rioolstelsel;
- De maatregelen op het gebied van bewustwording in de Valkenswaardse samenleving
- De kostendekking middels rioolheffing.

Binnen de gemeente zijn twee plannen belangrijk voor het regelen van de riolering: het vGRP en het Basis Rioleringsplan (BRP). Het vGRP is een overkoepelend beleidsdocument en wordt aan de raad voorgelegd ter vaststelling. Het BRP is een technische doorrekening van de capaciteit van het rioolstelsel en is informatief.

D. Wat willen we bereiken?

Door klimaatveranderingen krijgen we steeds vaker te maken met wateroverlast, hittestress en droogte. De urgentie om maatregelen te nemen tegen wateroverlast problematiek was na de overlastsituatie in mei/juni 2016 verhoogd. Ter beperking van wateroverlast zetten wij in op het klimaatbestendig maken van het stedelijk gebied. Hemelwater kan niet alleen maar ondergronds, maar dient ook bovengronds te worden opgevangen. Burgers en bedrijven kunnen hier ook een steentje aan bijdragen.

Voor de planperiode 2019-2022 willen wij de volgende doelen met betrekking tot afvalwater- en hemelwaterzorgplicht bereiken:

- Uiterlijk 2020 is klimaatbestendig en water robuust inrichten een onderdeel van het gemeentelijk beleid;
- In 2050 is Valkenswaard zo goed mogelijk klimaatbestendig en water robuust ingericht;
- Bij (her)inrichting van de openbare ruimte en private ruimte wordt invulling gegeven aan klimaatadaptatie;
- Nieuwe ruimtelijke plannen mogen niet leiden tot nieuwe kwetsbaarheden;
- Afvalwater en hemelwater steeds meer gescheiden inzamelen en verwerken;
- Bewustwording perceeleigenaren/burgers en een gedeelde verantwoordelijkheid;
- De invloed op het milieu en de leefomgeving vanuit stedelijk afvalwater wordt beperkt;
- Aan de hand van de Omgevingswet zal bepaald moeten worden in welke vorm het vGRP Valkenswaard blijft bestaan; In principe vervalt de huidige verplichting voor het hebben van een vGRP, maar de wijze van financiering moet wel vastgesteld worden;
- Een meer risico gestuurde benadering van het beheer en onderhoud van de riolering in plaats van normatief.

E. Wat gaan we er voor doen?

De belangrijkste afspraken die we met elkaar maken zijn:

- Per overlastlocatie wordt bekeken of de situatie acceptabel is of niet, water op straat is acceptabel indien er geen overlast in de panden is of dat er veiligheidsrisico's voor de omgeving zijn;
- Er komt geen hemel- en grondwaterverordening ten behoeve van verplicht afkoppelen. De gemeente zet in op de vrijwillige inzet van particulieren bij het afkoppelen van verhard oppervlak op eigen terrein;
- Afkoppelen is geen doel, maar een middel om een doel (beperken wateroverlast) te bereiken;
- Bij rioolvervanging faciliteert de gemeente afkoppelen aan de voorzijde van het perceel;
- Oplossen van wateroverlast waar afkoppelen niet mogelijk is, geschiedt door rioolverruiming;
- Bij elke ingreep in de openbare ruimte wordt gekeken hoe deze kan bijdragen aan het verwerken van extreme neerslag;
- Bij in- en uitbreidingen dient een centrale waterberging te worden gemaakt binnen het projectgebied, met een inhoud afhankelijk van het verhard oppervlak;
- In geval van maatregelen dient eerst een analyse te worden uitgevoerd om de effecten en risico's te kunnen beoordelen;
- Hemelwater mag niet rechtstreeks, maar alleen gezuiverd op oppervlaktewater worden geloosd;
- In geval van nieuwbouw mag geen water op straat voorkomen bij bui 10 (herhalingstijd elke 10 jaar).

F. Betrokken partijen

De Omgevingswet en klimaatverandering zijn belangrijke ontwikkelingen in het speelveld van stedelijk waterbeheer. Tijdens de planperiode van dit vGRP verandert de plek die het plan inneemt in het (afvalwater)beleid. Daarop is geanticipeerd door andere beleidsvelden, die betrokken zijn bij ruimtelijke ordening en openbare ruimte, mee te nemen in werkplaatsessies. Waterschap De Dommel is in dit proces ook meegenomen. De uitkomsten van de werkplaatsessies zijn gebruikt bij het opstellen van dit vGRP.

G. Beheer en onderhoud

Het beheer van rioolstelsel is op orde. Er zijn geen achterstanden met onderhoud en geconstateerde gebreken worden direct na de beoordeling van inspectieresultaten ingepland en verholpen.

Binnen de exploitatielasten is voldoende ruimte opgenomen om het huidige stelsel functioneel te onderhouden. Dit kan door reparatie of vervanging.

H. Financiën

De geprognostiseerde financiële situatie in het vorige vGRP is niet geheel uitgekomen.

De voorziening "riolering" is in de afgelopen planperiode aangesproken omdat de rioolheffing, zoals vastgelegd in het voorgaande plan, niet is gestegen.

De gemeenteraad heeft het college tijdens de vorige planperiode opdracht gegeven om de voorziening te verlagen. Het college heeft hieraan uitvoering gegeven door de rioolheffing vanaf 2014 niet te laten stijgen. Ook in de vastgestelde heffing van 2019 is geen stijging doorgevoerd.

Ook is er bij diverse projecten minder geld uitgegeven dan voorzien omdat de kosten van de aanbestedingen meevielen. Daarnaast is het project Kreijenbeek doorgeschoven naar 2018/2019 en is de doorberekende rente in de planperiode aangepast.

De werkelijke daling van de voorziening was hierdoor minder dan voorzien in het voorgaande vGRP. De werkelijke stand van de voorziening per 1 januari 2018 was € 3,784 miljoen in plaats van € 1,146 miljoen. De stand van de voorziening per 1 januari 2019 is € 3,473 miljoen.

In het kader van de kostendekkingsplan berekeningen rioleringen zijn alle uitgaven en inkomsten, alsmede de overige zaken zoals toegerekende rente en inflatie tegen het licht gehouden en waar nodig aangepast.

De jaarlijkse exploitatielasten bedragen € 1,3 miljoen.

Vanuit het BRP zijn afkoppelmaatregelen bepaald voor de korte termijn (BRP-maatregelen wateroverlast) en de lange termijn (klimaatadaptatie). De kosten van deze maatregelen worden samen met de investeringen voor vervanging op annuïtaire basis afgeschreven. Afhankelijk van het object gelden afschrijvingstermijnen tussen 15-50 jaar. Dit resulteert in kapitaallasten voor nieuwe investeringen en vervangingen.

Aan de inkomstenkant kent de gemeente één heffing. Er is geen verdere differentiatie gemaakt. Gedurende deze planperiode zal er een voorstel gemaakt worden om tot differentiatie te komen tussen "klein" gebruikers (huishoudens en kleine bedrijven) en "groot" gebruikers (bedrijven) ten aanzien van afvalwater.

Tijdens de themabijeenkomst van 7 februari heeft het college aan de raad toegezegd te komen met één voorkeurscenario betreffende hoe klimaat robuust Valkenswaard moet worden en hoe de financiering hiervan wordt bekostigd.

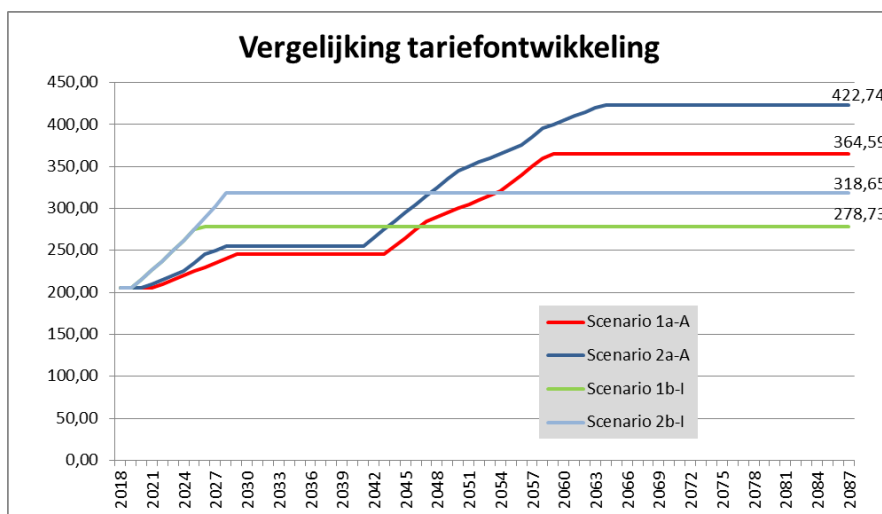
Het college stelt voor om buiten de korte termijn maatregelen ook een reële ambitie te hanteren betreffende het afkoppelen en een actieve houding hierin te nemen. Het verschil bedraagt tot ca. 2040 maximaal € 10,00 extra per huishouden per jaar (dus cumulatief) in de rioolheffing. Dit betekent dat er zowel op de korte als lange termijn maatregelen worden genomen. De openbare ruimte wordt ingericht voor opvang en/of verwerken hemelwater op basis van werk met werk maken. Hierbij is bui 10 maatgevend. Deze bui valt gemiddeld 1 keer in de 10 jaar en dat is 36 mm regen in 45 minuten, of te wel 210 liter/seconde/hectare. Ook wordt er actief afgekoppeld, daar waar mogelijk. Hierbij worden burgers en bedrijven actief betrokken. Dit is noodzakelijk daar ca. 51% van het verhard oppervlak openbaar gebied is en 49% in handen van particulieren.

Wanneer er alleen voor de maatregelen op korte termijn gekozen wordt, kan het zijn dat er in de toekomst versnelt maatregelen en/of vervangingen binnen de afschrijvingstermijnen getroffen moeten worden, wat tot extra kosten zal leiden.

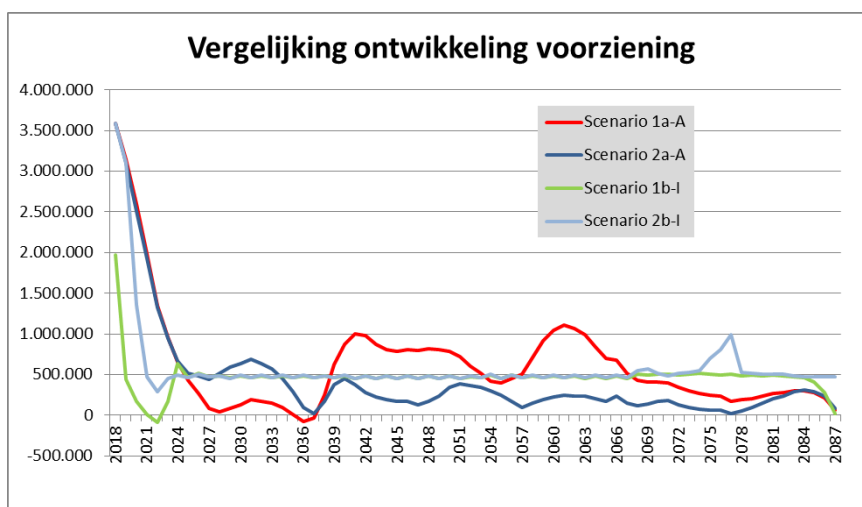
Voor de financiering van dit ambitieniveau is gekeken of de huidige wijze van financiering mogelijk omgezet moet worden naar een andere vorm van financiering. Gekeken is naar dat vervanging, waar mogelijk, rechtstreeks uit de voorziening wordt betaald en de rest van de investeringen gelijk aan de huidige wijze van financiering (via afschrijving/kapitaallasten). Het college stelt voor om nu geen andere wijze van financiering in te voeren. De Reden is onder andere het uitgangspunt van een beheerste stijging van de lokale lasten, dat is opgenomen in het coalitieprogramma. Alle investeringen worden namelijk doorberekend in de rioolheffing. Om die reden adviseert financiën de heffing op riool zo gematigd mogelijk te laten stijgen. Zeker tot 2050 is het tarief in scenario 2a (huidige financieringswijze) lager dan in scenario 2b (andere financieringswijze). Daarbij wordt over 4 jaar een nieuw vGRP vastgesteld en dan kan opnieuw bekeken worden wat verstandig is.

In het coalitie akkoord is opgenomen dat het veranderende klimaat vraagt om aanpassing van de fysieke omgeving en het menselijk handelen. Een nieuwe visie op het gemeentelijke rioleringsplan is dan ook van belang. Grote wateroverlast voor onze inwoners, zoals in 2016, willen we voorkomen. Gezien de wens om schade als gevolg van de gewijzigde weersomstandigheden zoveel als mogelijk te voorkomen, is een verbrede aanpak met financiële dekking noodzakelijk. Daarbij gaat de gemeente uit van een beheerste ontwikkeling van de lokale lasten en een meerjarig sluitende begroting als kader.

Het college stelt de gemeenteraad daarom voor om te kiezen voor scenario 2a. Dit scenario voldoet aan alle uitgangspunten zoals in het coalitie akkoord is opgenomen.

Scenario 1: zijn alleen de maatregelen op korte termijn
 Scenario 2: is scenario 1 aangevuld met ook maatregelen op langere termijn
 Scenario a: is met de huidige wijze van financieren
 Scenario b: is dat vervanging, waar mogelijk, rechtstreeks uit de voorziening wordt betaald en de rest gelijk aan de huidige wijze van financieren

Financieel resultaat op het riool wordt afgewikkeld met de voorziening.
 Bij scenario 2a schommelt de voorziening rond de € 500.000 gedurende de gehele rekenperiode en komt niet onder de nul.

I. Vervolgstappen

De wijze van financiering moet in het vGRP opgenomen worden. De keuze van de raad zal daarom na het raadsbesluit verwerkt worden het vGRP. Dit nieuwe vGRP zal vanaf de vaststelling door de raad van kracht zijn. De financiële kaders zullen in de Meerjarenprogrammabegroting 2020-2023 worden opgenomen.

In 2021 zal een nieuw basis Rioleringsplan (BRP) berekend worden, waarna in 2022 een nieuw vGRP volgt. In het BRP wordt getoetst of de uitgevoerde maatregelen het beoogde resultaat hebben behaald en welke nieuwe maatregelen genomen moeten worden om aan de nieuwe doelstellingen te voldoen. Dit nieuwe vGRP zal de raad te zijner tijd weer voorgelegd worden.

J. Communicatie

In het vGRP is een jaarlijks budget opgenomen voor bewustwording en communicatie. Het najaar van 2019 wordt gebruikt om de strategie te bepalen en afspraken te maken. De werkgroepen hiervoor zal bestaan uit zowel deelnemers intern (communicatie, wijkcoördinatoren, etc.) als extern (wijkraden, Groen en Heem, IVN, etc.), afhankelijk van het onderwerp.

Vanaf 2020 kunnen ook projecten, gericht op bewustwording, gefinancierd worden. De maatregelen op korte termijn worden conform de planning uitgevoerd. De maatregelen op lange termijn worden verwerkt in de meer jaren planning onderhoud wegen, riolering en nieuwe projecten.

K. Bijlage(n)

Geen.

L. Ter inzage liggende stukken

Concept verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2022.

Burgemeester en wethouders van Valkenswaard

De raad van de gemeente Valkenswaard;

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 23 april 2019, nummer 929826/1002505;

Gelet op de behandeling in de vergadering van de raadscommissie d.d. 16 mei 2019;

BESLUIT

Het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2022 (vGRP 2019-2022), waarbij gekozen wordt voor scenario 2a betreffende ambitieniveau en financiering, vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de gemeenteraad d.d. 29 mei 2019.

Kenmerk: 929826/999933

de griffier,

de voorzitter,

drs. C. Miedema

drs. A.B.A.M. Ederveen.

B5.2 Raadsbesluit

De raad van de gemeente Valkenswaard;

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 23 april 2019, nummer 929826/1002505;

Gelet op de behandeling in de vergadering van de raadscommissie d.d. 16 mei 2019;

BESLUIT

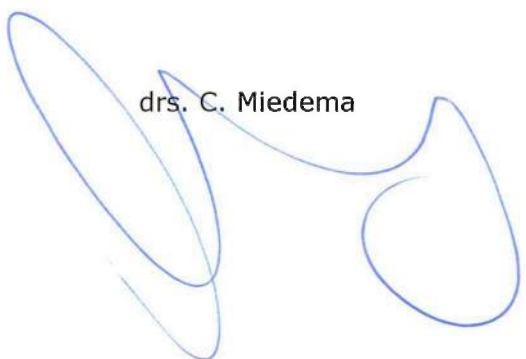
Het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2022 (vGRP 2019-2022), waarbij gekozen wordt voor scenario 2a betreffende ambitieniveau en financiering, vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de gemeenteraad d.d. 29 mei 2019.

Kenmerk: 929826/999933

de griffier,

drs. C. Miedema

de voorzitter,

drs. A.B.A.M. Ederveen.

